

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Diplomová práce

**Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního
ruchu v České republice**

Bc. Andrea Bartošová

© 2021 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Andrea Bartošová

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice

Název anglicky

Assessment of the Chosen Tourism Destination Potential in the Czech Republic

---

Cíle práce

Cílem diplomové práce je na základě zhodnocení potenciálu cestovního ruchu a současného stavu ve zvolené destinaci, zpracovat návrhy a doporučení, která by mohla přispět ke zlepšení atraktivity a zvýšení návštěvnosti sledovaného teritoria.

Metodika

Metodika teoretické části bude vycházet ze studia dostupné literatury, zejména odborných knih a aktuálních internetových zdrojů, pojednávajícím o daném tématu. Teoretická východiska budou zpracována na základě metody zkoumání dokumentů a prostřednictvím komparace a syntézy sekundárních zdrojů.

Následně bude zpracována praktická část práce, ve které bude charakterizována zvolená destinace. Bude provedeno zhodnocení jejího potenciálu pro cestovní ruch a dotazníkové šetření názorů potenciálních návštěvníků. Dále bude prostřednictvím ukazatelů intenzity cestovního ruchu zjištěna zatíženost sledovaného území. Výsledky budou diskutovány a získaná zjištění budou použita k tvorbě návrhů a doporučení pro zlepšení atraktivity a zvýšení návštěvnosti sledovaného teritoria.

Doporučený rozsah práce

60 – 80 stran

Klíčová slova

cestovní ruch, destinace, pobyt, potenciál, služby, účastník cestovního ruchu

---

Doporučené zdroje informací

- KOTÍKOVÁ, Sylvie a Karolina PAVLŮ. Evaluation of the Setting of the Global Promotion of the Czech Republic Destination. SHS Web of Conferences. 2020, 74. DOI: 10.1051/shsconf/20207401016. ISSN 2261-2424.
- PAGE, Stephen, J. Tourism management. 5th Edition. New York: Routledge, 2015. ISBN 9781138784574.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. Ekonomika turismu: turismus České republiky. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.
- RAŠOVSKÁ, Ida a Kateřina RYGLOVÁ. Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu služeb a spokojenost zákazníků. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-247-5021-7.
- SIGALA, Marianna. Tourism and COVID-19: Impacts and implications for advancing and resetting industry and research. Journal of Business Research. University of South Australia, Australia, 2020, (117), 10.
- TARLOW, Peter E. Tourism security: Strategies for Effectively Managing Travel Risk and Safety. UK: Elsevier, 2014. ISBN 978-0-12-411570-5.

Předběžný termín obhajoby

2020/21 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Miroslava Navrátilová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 3. 3. 2021

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 4. 3. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2021

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucí mé diplomové práce Ing. Miroslavě Navrátilové, Ph.D. za její cenné rady, věnovaný čas, odborné vedení a podporu.

Zhodnocení potenciálu zvolené destinace cestovního ruchu v České republice

Abstrakt

Diplomová práce je zaměřena na zhodnocení potenciálu cestovního ruchu v mikroregionu Západní Krušnohoří. V rámci teoretické části práce byla provedena rešerše vhodných literárních zdrojů, na základě kterých jsou rozebrána témata cestovní ruch, subjekty cestovního ruchu, problematika bezpečnosti a zájezdy. Následně byla zpracována vlastní část práce, která se zaměřuje na charakteristiku lokalizačních předpokladů destinace, dotazníkové šetření a výpočet ukazatelů intenzity cestovního ruchu. Jednotlivé lokalizační předpoklady jsou detailně rozebrány a destinace je bodově ohodnocena. Dotazníkovým šetřením bylo zjišťováno, jaké mají respondenti povědomí o destinaci, jaké procento respondentů destinaci navštívilo a za jakých podmínek by případně lokalitu navštívili. Pomocí ukazatelů intenzity je provedeno zhodnocení, jak je destinace turisticky vytížena. V závěru práce je provedeno zhodnocení výsledků a bylo navrženo několik doporučení, které by měly vést ke zvýšení návštěvnosti a zlepšení atraktivity destinace v rámci cestovního ruchu.

Klíčová slova: cestovní ruch, pobyt, destinace, turistika, účastník cestovního ruchu, potenciál, služby, mikroregion, západní Krušnohoří

Assessment of the Chosen Tourism Destination Potential in the Czech Republic

Abstract

The diploma thesis is focused on the evaluation of the potential of tourism in the microregion of the Western Ore Mountains. In the theoretical part of the thesis, a search of suitable literary sources was performed, on the basis of which the topics of tourism, tourism subjects, tourism security and tours issues are analysed. Subsequently, the practical part of the thesis was processed, which is focused on the characteristics of the localization assumptions of the destination, a questionnaire survey and the calculation of tourism intensity indicators. The location assumptions are analysed individually and based on that the destination got relevant points. The goals of the survey are to find out what is the knowledge of the destination, if the respondents are aware of the destination, what percentage of respondents visited the destination and under what conditions they might want to visit it. The intensity indicators calculation evaluate what is the intensity of the destination in terms of tourism. In the end of the thesis, the parts are evaluated and several recommendations were proposed, which should lead to increased attendance and improved the attractiveness of the destination.

Keywords: tourism, travel agency, destination, travel, tourist, potential, services, microregion, Ore Mountains

Obsah

1 Úvod	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	16
3.1 Cestovní ruch	16
3.1.1 Typologie cestovního ruchu	18
3.1.2 Faktory ovlivňující cestovní ruch	23
3.1.3 Index konkurenceschopnosti v cestovním ruchu	26
3.2 Bezpečnost cestovního ruchu	29
3.2.1 Situace v odvětví cestovního ruchu při krizi spojené s Covid-19	31
3.3 Subjekty působící v cestovním ruchu.....	32
3.4 Předmět cestovního ruchu	34
3.4.1 Zájezd	35
3.4.2 Typy zájezdů.....	36
3.5 Služby v cestovním ruchu	38
3.5.1 Ubytovací služby	38
3.5.2 Dopravní služby.....	40
3.5.3 Stravovací služby.....	41
3.5.4 Ostatní služby z oblasti cestovního ruchu	41
3.6 Destinace cestovního ruchu.....	42
3.6.1 Rajonizace cestovního ruchu v České republice	43
4 Vlastní práce	46
4.1 Charakteristika zvolené destinace	46
4.2 Lokalizační podmínky cestovního ruchu ve zvolené destinaci	48
4.3 Dotazníkové šetření.....	60
4.4 Ukazatele intenzity cestovního ruchu v oblasti.....	87
5 Výsledky a doporučení	92
5.1 Zhodnocení výsledků a diskuse.....	92
5.2 Doporučení	96
6 Závěr	100
7 Seznam použitých zdrojů	101
7.1 Tištěné zdroje	101
7.2 Internetové zdroje.....	103
8 Přílohy	106

Seznam obrázků

Obrázek 1 Dělení cestovního ruchu.....	19
Obrázek 2 Distribuční kanály v cestovním ruchu.....	34
Obrázek 3 Mikroregion Západní Krušnohoří	46
Obrázek 4 Vyznačení mikroregionu Západní Krušnohoří v okrese Karlovy Vary	48
Obrázek 5 Označení UNESCO v mapě	97
Obrázek 6 Božídarské rašeliniště.....	106
Obrázek 7 Krušnohorská magistrála.....	106
Obrázek 8 Blatenský vrch.....	107
Obrázek 9 Přírodní památka Vlčí jámy	107
Obrázek 10 Zřícenina hradu Freudenstein v Jáchymově.....	108
Obrázek 11 Perninské rašeliniště v rekultivaci.....	108
Obrázek 12 Lázně Kyselka v rekonstrukci	109
Obrázek 13 Sjezdovka na Plešivci v létě	109
Obrázek 14 Černé jezírko	110
Obrázek 15 Blatenský příkop	110
Obrázek 16 Cesta Antona Günthera	111
Obrázek 17 Přírodní rezervace Ryžovna	111
Obrázek 18 Kraje a okresy ČR platné od roku 2000	117
Obrázek 19 Euroregiony ČR.....	118
Obrázek 20 Turistické regiony ČR	118

Seznam tabulek

Tabulka 1 Mezinárodní příjezdy turistů: meziroční nárůst v %	18
Tabulka 3 Subindexy a pilíře TTCI	27
Tabulka 2 Porovnání ubytovaných hostů v ČR v roce 2019 a 2020.....	32
Tabulka 4 Rozdíly mezi CK a CA	33
Tabulka 6 Zhodnocení potenciálu destinace dle Bíny (2002)	59
Tabulka 7 Četnost cestování po ČR.....	60
Tabulka 8 Průměrná délka pobytu	61
Tabulka 9 Volba dopravního prostředku	62
Tabulka 10 Zdroje informací k uskutečnění cesty.....	63
Tabulka 11 Volba ubytování.....	64
Tabulka 12 Stravování v rámci ubytování.....	65
Tabulka 13 Volba stravování mimo ubytování.....	66
Tabulka 14 Povědomí respondentů o Krušných horách	67
Tabulka 15 Nejčastější odpovědi ve spojení s Krušnohořím.....	68
Tabulka 16 Četnost návštěv mikroregionu	69
Tabulka 17 Navštívená místa cestujícími	70
Tabulka 18 Aktivity v mikroregionu	71
Tabulka 19 S kým je mikroregion navštěvován	72
Tabulka 20 Počet přenocování v rámci mikroregionu.....	73
Tabulka 21 Volba ubytování v mikroregionu	74
Tabulka 22 Stravování v rámci ubytování v mikroregionu	75
Tabulka 23 Volba stravování mimo ubytování v rámci pobytu v mikroregionu.....	76
Tabulka 24 Doporučení lokality	77
Tabulka 25 Potenciální navštívená místa.....	78

Tabulka 26 Potenciální aktivity v mikroregionu	79
Tabulka 27 Počet přenocování při potenciální návštěvě	80
Tabulka 28 Potenciální volba ubytování v mikroregionu.....	81
Tabulka 29 Znalost Krušnohoří respondenty.....	82
Tabulka 30 Odpovědi k dědictví UNESCO.....	83
Tabulka 31 Pohlaví respondentů.....	84
Tabulka 32 Věková struktura respondentů	84
Tabulka 33 Vzdělání respondentů	85
Tabulka 34 Bydliště respondentů	86
Tabulka 35 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Karlovarském kraji	92
Tabulka 36 Volba stravování v rámci ubytování - porovnání mikroregionu a ČR	94

Seznam grafů

Graf 1 TTC Index 2019: Česká republika	28
Graf 2 Četnost cestování po ČR	61
Graf 3 Průměrná délka pobytu.....	62
Graf 4 Zdroje informací k uskutečnění cesty v absolutních číslech	64
Graf 5 Preference ubytování v absolutních číslech	65
Graf 6 Stravování v rámci ubytování.....	66
Graf 7 Povědomí respondentů o Krušných horách.....	67
Graf 8 Četnost návštěv mikroregionu	69
Graf 9 Navštívená místa cestujícími v absolutních číslech	71
Graf 10 Aktivity v mikroregionu	72
Graf 11 S kým je mikroregion navštěvován	73
Graf 12 Počet přenocování v rámci mikroregionu.....	74
Graf 13 Volba ubytování v mikroregionu v absolutních číslech	75
Graf 14 Stravování v rámci ubytování v mikroregionu	76
Graf 15 Doporučení lokality	77
Graf 16 Potenciální navštívená místa v absolutních počtech	78
Graf 17 Potenciální aktivity v mikroregionu v absolutních číslech.....	79
Graf 18 Počet přenocování při potenciální návštěvě	80
Graf 19 Potenciální volba ubytování v mikroregionu v absolutních číslech.....	81
Graf 20 Znalost Krušnohoří respondenty	82
Graf 21 Odpovědi k dědictví UNESCO	83
Graf 22 Věková struktura respondentů v absolutních číslech	85
Graf 23 Vzdělání respondentů	86
Graf 24 Bydliště respondentů v absolutních číslech.....	87
Graf 25 Hodnota TPR porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov	88
Graf 26 Hodnota TDR porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov	89
Graf 27 Hodnota TIR porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov	90
Graf 28 Hodnota TF porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov.....	91
Graf 29 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Karlovarském kraji	92

Seznam použitých zkratek

Zkratka	Význam zkratky
CA	Cestovní agentura
CK	Cestovní kancelář
CR	Cestovní ruch
ČSÚ	Český statistický úřad
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
OPS	Obecně prospěšná společnost
ORP	Obec s rozšířenou působností
TTCI	Travel & Tourism Competitiveness Index (Index konkurenceschopnosti v cestovním ruchu)
UNWTO	United Nations World Tourism Organization (Světová organizace cestovního ruchu)

1 Úvod

Dynamicky se rozvíjející odvětví, nové trendy, značné ekonomické přínosy a také nespočet nástrah. Cestovní ruch je obor, ve kterém se stále děje něco nového, a to z pozitivních i negativních hledisek. Tak je tomu i u jednotlivých destinací, ve kterých se mění politická situace, přírodní podmínky a nastávají mimořádné události. Jedná se o přívětivé odvětví, které může úspěšným podnikatelům přinášet hodnotné zisky, z druhé strany je nutno přihlídnout k jeho silné nestabilitě na trhu.

Historie cestovního ruchu v ČR sahá až do roku 1920, kdy byla založena první československá a dopravní kancelář – Čedok, která působí na trhu dodnes. Již v té době Čedok zpřístupnil několik destinací letecky. Největší rozvoj cestování byl zaznamenán po sametové revoluci, kdy Čechoslováci začali cestovat téměř okamžitě po celém světě. Po roce 1989 vzniklo mnoho nových tuzemských cestovních kanceláří a na trhu začaly působit i dceřiné společnosti zahraničních CK. Nyní na trhu v České republice operují především malé podniky cestovních kanceláří a několik středních velikostí.

Mikroregion Západní Krušnohoří, který je v diplomové práci analyzován, je součástí horské krajiny, která byla dlouhodobě devastována těžbou cínové a železné rudy. Nyní se v lokalitě nachází několik objektů cestovního ruchu a to jak pro zimní, tak pro letní vyžití. Destinace je protkána cyklotrasami, turistickými stezkami, lyžařskými areály a nachází se zde několik památkových muzeí či výstav. Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří byl roku 2019 zapsán na seznam světového dědictví UNESCO a návštěvnost destinace se dlouhodobě zvyšuje.

Až do počátku roku 2020 zažívalo komplexně odvětví cestovního ruchu dlouhodobý růst spojený s vysokými požadavky klientů na cestovní kanceláře a zároveň značnými zisky a ekonomickými přínosy v tomto odvětví. Bohužel ekonomická krize spojená s pandemií Covid-19 pohltila stejně jako mnoho dalších odvětví značně i trend cestování, turistiky a celkově v jednotlivých obdobích snížila poptávku po cestovním ruchu až o 90 %. Jedná se o doposud největší propad v novodobé historii. Dostupné informace předpokládají, že poptávka po cestovním ruchu by se mohla vrátit do přibližně stejné úrovně jako před pandemií až po roce 2022.

2 Cíl práce a metodika

V následující kapitole je definován cíl práce, dále je popsána použitá metodika zpracování práce.

2.1 Cíl práce

Cílem diplomové práce je na základě nastudované literatury, provedené analýzy potenciálu cestovního ruchu v destinaci a zhodnocení dotazníkového šetření navrhnout doporučení přispívající ke zlepšení atraktivity sledované destinace a zvýšení návštěvnosti.

Pro splnění hlavního cíle je v diplomové práci vymezeno několik dílčích cílů:

- zpracování teoretické části na téma cestovní ruch, destinace a zájezdy, vysvětlení důležitých pojmů z tohoto odvětví;
- zhotovení základní charakteristiky destinace, popis lokalizačních podmínek cestovního ruchu;
- provedení kvantitativního dotazníkového šetření a jeho vyhodnocení;
- výpočet ukazatelů cestovního ruchu v ORP Ostrov a porovnání s Karlovarským krajem.

2.2 Metodika

K vypracování teoretické části byla nejdříve nastudována odborná literatura a následně pomocí analýzy a komparací zjištěných dat vytvořena teoretická východiska. Autorka se zaměřuje na problematiku cestovního ruchu, destinace a rajonizace, zájezdy, jejich typy a kalkulaci, index konkurenceschopnosti, turismus a subjekty operující v cestovním ruchu. V teoretické části je dále zohledněno téma bezpečnosti cestovního ruchu a ohled na současný pokles poptávky v odvětví z důvodu pandemie Covid-19.

Vlastní část práce je rozdělena do tří hlavních kapitol. Nejprve je charakterizována a vymezena zvolená destinace – mikroregion Západní Krušnohoří. Mikroregion je vymezen na mapě a je provedena jeho základní administrativní, zeměpisná a turistická charakteristika. Následně je provedena detailní analýza lokalizačních podmínek dle Bíny (2002) a bylo provedeno bodové hodnocení těchto podmínek.

Dalším úkolem je vytvoření a vyhodnocení kvantitativního dotazníku. Výzkumu se účastnilo 318 respondentů a data byla sbírána v měsících lednu a únoru roku 2021. Celkem 29 otázek je rozděleno do čtyř částí:

- všeobecné otázky týkající se turismu v České republice;
- otázky týkající se zvoleného mikroregionu pro ty, kteří již destinaci navštívili;
- otázky zaměřující se na potenciální návštěvu mikroregionu pro ty, kteří destinaci prozatím nenavštívili;
- sociodemografické otázky.

V poměru s jinými druhy výzkumů představuje výzkum formou dotazování v celkových finančních objemech firem menší část. Jedná se přitom o metodu, která je mezi marketingovými výzkumy nejnámější. Metodu dotazování je vhodné použít při potřebě zjistit povědomí veřejnosti o daných službách, výrobcích, spokojenosti nebo jejich zvycích a tradicích (Tahal, 2015).

Struktura otázek je různě rozdělena na uzavřené či polo uzavřené otázky, některé s možností vlastní odpovědi. Několik otázek je dobrovolných volně rozepisovacích. Dotazníkové šetření je vyhodnoceno pomocí tabulek a vhodných grafů, v absolutních a relativních číslech. Výsledná data jsou vyhodnocena a okomentována.

V poslední části vlastní práce jsou provedeny výpočty ukazatelů intenzity cestovního ruchu. Bylo využito čtyř následujících ukazatelů.

Míra turistické penetrace (TPR – tourist penetration rate) vyjadřující, kolik se denně průměrně vyskytuje v kraji turistů na 100 obyvatel. Jedná se o poměr mezi dny, které strávili turisté v destinaci a počtem dní, které strávili v oblasti rezidenti (Zelenka a Pásková, 2012). Vzorec vypadá následovně:

$$TPR = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů} * \text{počet dní v roce}} * 100$$

Dalším ukazatelem je **hustota výskytu turistů** (TDR – tourist density rate) vyjadřující, kolik se za jeden den průměrně vyskytuje turistů v oblasti na jeden km². Jedná se o poměr

mezi dny strávenými návštěvníky ve sledované destinaci a její plochou. Vypočítá se pomocí následujícího vzorce:

$$\text{TDR} = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{celková plocha destinace v km}^2 * \text{počet dní v roce}}$$

Následně je vypočtena **míra turistické intenzity** (TIR – tourist intensity rate), kde vypočtená hodnota vyjadřuje, kolik turistů za rok připadá na 100 obyvatel. Vzorec pro výpočet je uveden následovně:

$$\text{TIR} = \frac{\text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů}} * 100$$

Nakonec je spočtena **defertova funkce** (TF – Defert tourist function rate), která uvádí, kolik lůžek v ubytovacích zařízeních ve sledované destinaci připadá na 100 obyvatel. Hodnota je vypočtena pomocí následujícího vzorce:

$$\text{TF} = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{počet rezidentů}} * 100$$

Výpočty jsou provedeny a porovnány pro ORP Ostrov a Karlovarský kraj.

Po zpracování vlastní části práce následuje zhodnocení výsledků a doporučení, které by mohly vést ke zvýšení poptávky po cestovním ruchu v destinaci a její atraktivitě.

3 Teoretická východiska

Kapitola je zaměřena na vymezení teoretických pojmů, které jsou podloženy ověřenými knižními a internetovými zdroji. Slouží jako teoretický základ pro vlastní část práce.

3.1 Cestovní ruch

Přesná definice cestovního ruchu se v jednotlivých publikacích částečně liší. Cestovní ruch lze dle Českého statistického úřadu definovat jako činnost osob cestujících a pobývajících na určitých místech mimo své obvyklé prostředí po dobu kratší než jeden rok, a to za účelem trávení volného času a jiných činností, ze kterých nejsou z navštíveného místa odměňováni. Dle Jakubíkové (2012) je cestovní ruch označován jako pohyb lidí mimo místa jejich obvyklého setrvávání a vzdálena od jejich bydliště. Tato místa navštěvují za různými účely, nepočítá se sem však migrace a výkon standardní denní práce. Je třeba odlišit termíny cestovní ruch a cestování. Pokud si pod pojmem cestování lze představit cesty spojené s přechodným pobytem, je nutno pojem cestovní ruch charakterizovat podrobněji. Dle Kotíkové (2013) lze o cestovním ruchu hovořit tehdy, kdy se cestování stává masovou záležitostí a je s ním spojeno poskytování dalších služeb, zejména ubytování, stravování, služby průvodce a další. Vývoj turismu, především toho mezinárodního, se pojí s kladným vývojem celosvětové ekonomiky. Turismus je přímo ovlivňován růstem ekonomiky (příjmy, mezinárodní příjezdy). Z druhé strany pohledu je ekonomika taktéž ovlivňována právě turismem, a to formou ekonomických přínosů (zaměstnanost, růst HDP, společenský blahobyt apod.), (Palatková, 2014).

Lidé mají potřebu objevovat nová místa, stávají se z nich cestovatelé a tuto potřebu se většinou snaží naplnit i přes všudypřítomné nástrahy cestovního ruchu, jako jsou mimořádné klimatické podmínky, terorismus anebo nestandardní politické situace. V případě, že nastávají zmiňované události ještě před uskutečněním cesty, někteří cestující pak například změní cílovou destinaci anebo termín vycestování. Potřeba cestovat i přes to zůstává uspokojena (Beránek, 2013). Turismus celosvětově zaujímá důležitou roli v ekonomice, a to z několika důvodů (Page, 2015):

- jedná se o diskreční aktivitu, lidé cestují dobrovolně, potřeba cestovat nepatří mezi základní fyziologické potřeby;

- odvětví nabízí nové pracovní příležitosti v rozvíjejícím se sektoru, který je zaměřen na služby. Tyto pozice mohou napomáhat modernizaci a rozvoji ekonomiky;
- cestovní ruch je spojován s otázkami kvality života, protože nabízí lidem možnost odpočinku od stresu a každodenního života. Díky cestování se zvyšuje společenský blahobyt;
- ve vyspělých zemích je zákonem ukotven nárok na osobní volno zaměstnanců. Mnoho lidí však spojuje tento právní nárok s právem cestovat. V méně rozvinutých zemích je cestovní ruch prosazován za možnost řešení chudoby;
- globální cestování je v rozvinutém světě díky nízkonákladovým leteckým společnostem stále dostupnější pro obyvatelstvo všech sociálních tříd, což podporuje novou vlnu poptávky po cestovním ruchu;
- výdaje na cestování patří mezi méně nákladné položky v rozpočtech domácností, vzhledem k tomu je jeho financování pro rodiny snazší;
- internet, sociální sítě a online rezervační systémy poskytují nové možnosti pro snadnou rezervaci zájezdu, odbavení letu nebo zorganizování vlastní dovolené. Nutnost fyzicky navštívit pobočku cestovní kanceláře při koupi zájezdu není zpravidla nutností. Vnitrostátní i mezinárodní cestování je díky těmto technologiím dostupnější.

S vyvíjející se společností se cestovní ruch stává podstatnou součástí spotřeby. Cestovní ruch zastává v běžných životech i v ekonomice důležité funkce. Patří mezi ně tvorba pracovních míst, rozvoj osobnosti člověka, zdravotní funkce (cestování může fungovat jako prevence a utužování zdraví) a rovněž vědecko-informační funkce v souvislosti s šířením informací a zkušeností jejich vzájemnou výměnou a rozvojem mezinárodního obchodu (Hamarnehová, 2014). Cestovní ruch je velmi dynamická oblast, kde poptávka určuje nabídku. Získat spokojeného zákazníka je ve vysoké konkurenci velmi náročné a vyžaduje poskytování kvalitních služeb (Rašovská a Ryglová, 2017).

Může se zdát, že trend cestování je především novodobou záležitostí, není tomu ale tak. Pravdou však je, že vyjma několika slabších období způsobených ekonomickou krizí či aktuálně zhoršené situací díky pandemii Covidu-19, zažívá v posledních letech cestovní ruch dlouhodobý rozvoj a cestování je dostupnější více, než tomu bylo dříve. Avšak již od dob starověku staří Egypťané, Peršané, Řekové a další starověké civilizace cestovaly

především z důvodů nalezení lepších životních podmínek. V minulých staletích ale měli lidé střední třídy méně volného času než dnes, navíc tento čas byl často spojen s prostorem pro náboženství. Možnost cestovat se tak dostávala pouze k nejvyšším vrstvám šlechty. Novodobý cestovní ruch je spojován s rokem 1841, kdy byl uskutečněn první organizovaný zájezd v Anglii. Dále se rozvíjelo lázeňství a cestování spojené s kulturou (Jakubíková, 2012). V tabulce č. 1 lze vidět rostoucí trend příjezdů turistů celosvětově a v rámci jednotlivých kontinentů.

Tabulka 1 Mezinárodní příjezdy turistů: meziroční nárůst v %

	2017	První čtvrtletí 2018
Celosvětově	+ 6,8	+ 6,2
Z toho: Evropa	+ 8,4	+ 6,8
Asie a Pacifik	+ 5,6	+ 7,8
Amerika	+ 3,3	+ 3,0
Afrika	+ 9,0	+ 5,6
Střední východ	+ 4,6	+ 4,5

Zdroj: zpracováno dle UNWTO, 2018

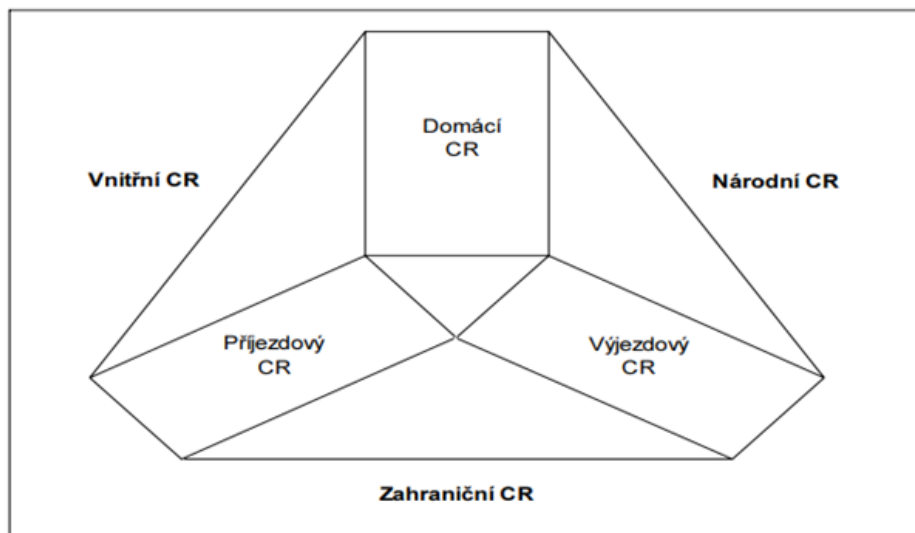
Do roku 2020 byl cestovní ruch dlouhodobě v rozvoji. V důsledku ekonomické krize v roce 2020 však klesl mezinárodní cestovní ruch oproti roku 2019 o zhruba 70 %. Jedná se však o dočasné snížení z důvodu pandemie Covid-19 a dle předpokladů by se v roce 2022 až 2023 měl cestovatelský trh vrátit do rostoucího trendu.

3.1.1 Typologie cestovního ruchu

V souladu se Světovou organizací cestovního ruchu UNWTO a s ohledem na geografické hledisko lze základně cestovní ruch rozlišit na domácí a mezinárodní cestovní ruch a dále na příjezdový a výjezdový cestovní ruch. Domácím cestovním ruchem se rozumí cestování, pohyb a pobyt cestujících na území jednoho státu, kde nedochází k překročení státních hranic. Mezinárodní neboli zahraniční CR představuje pobyt a pohyb místních obyvatel do destinací v jiných státech a dochází k překročení hranic (Kotíková, 2013). Mezinárodní CR má pak dvojí charakter, a to příjezdový (incoming), kdy zahraniční návštěvníci cestují do dané země a výjezdový (outgoing), kdy občané dané země vycestují

do zahraničí. Mimo toto rozdělení UNWTO dále zavedla dělení na vnitřní a národní cestovní ruch. Do vnitřního ruchu spadá domácí a příjezdový CR, zaznamenává tedy cestovní ruch na území daného státu. Oproti tomu národní ruch zaznamenává pohyb obyvatelstva státu, patří sem tedy domácí a výjezdový CR (Beránek, 2013). Další členění cestovního ruchu se v jednotlivých publikacích liší. Dle Kotíkové (2013) lze cestovní ruch dělit na formy a druhy. Druhy se odvíjí dle motivu účasti na CR (např. rekreační, kulturní, poznávací apod.). Naopak formy cestovního ruchu jsou děleny dle konkrétních podmínek, ve kterých se CR uskutečňuje (např. krátkodobý, organizovaný apod.). Dále je používáno dělení z geografického hlediska, a to konkrétně dle selektivních, lokalizačních a realizačních faktorů.

Obrázek 1 Dělení cestovního ruchu

Zdroj: UNWTO in ČSÚ, 2015

Turismus se vyskytuje v několika konkrétních formách. Je třeba poznamenat, že jednotlivé typy cestovního ruchu se vzájemně prolínají a převážně se nevyskytují v jednoznačné podobě daného typu. I přes to je třeba turismus dělit nejméně pro statistické a marketingové účely (Palatková a Zichová 2014). Níže jsou uvedeny základní typy turismu.

Typy turismu dle místa realizace

Ve vztahu k referenční zemi se turismus dělí na *domácí* a *zahraniční*, *výjezdový* a *příjezdový*. Dané rozdělení již je uvedeno výše. Specifickou formou příjezdového

turismu je tranzitní turismus. Tímto pojmem lze označit průjezd cestujícího přes zemi, která není cílovou destinací. Aby se případ mohl počítat mezi tranzitní turismus, musí turista v projíždějící zemi čerpat jakékoli služby turismu, minimální délka pobytu však není stanovena (Palatková a Zichová 2014).

Typy turismu dle vztahu k platební bilanci státu

Zahraniční turismus má určitý vliv na platební bilanci sledovaného státu. Tento vliv lze rozdělit na *aktivní* a *pasivní*. Aktivní turismus se pojí s příjezdovou turistikou. Zahraniční návštěvníci přiváží valuty a jejich výdaje na statky a služby v referenční zemi tak aktivně ovlivňují platební bilanci. Opakem je pasivní turismus, který se pojí s výjezdovým turismem a obyvatelé daného státu se tak stávají zahraničními turisty, odvádí devizové prostředky, což má pasivní vliv na platební bilanci. Aktivní turismus se tak stává součástí exportu a pasivní turismus součástí importu (Palatková a Zichová 2014).

Typy turismu dle plátce nákladů

Do skupiny patří *komerční* (dříve nazývaný volný) a *sociální* (dříve nazývaný vázaný) turismus. Nově je uváděno přesnější označení daných rozdělení. Jako komerční turismus je označována situace, kdy jsou náklady spojené s turismem hrazeny z disponibilního příjmu domácnosti. Oproti tomu u sociálního turismu jsou náklady vázány na vlastní příjem, ale také na část úhrady jiným subjektem než samotným účastníkem turismu (Palatková a Zichová, 2014). Do této skupiny se nejčastěji řadí zdravotní pobyty a sociálně nebo ekonomicky handicapované segmenty obyvatelstva, což může být spojeno s obecnou podporou turismu pro tyto znevýhodněné skupiny (Palatková, 2014).

Typy turismu dle způsobu zabezpečení cesty a pobytu

Pod tímto dělením se rozumí členění dle subjektu, který organizuje cestu. Dělí se na *organizovaný* a *neorganizovaný*. Do skupiny organizovaného turismu se řadí cestovní kanceláře a agentury, přičemž pouze cestovní kancelář je oprávněna organizovat zájezd, agentura je pak zprostředkovatelem koupě. Neorganizovaný turismus znamená, že si cestující zabezpečuje cestu sám, avšak může využít služby zprostředkovatelského subjektu (Kotíková, 2013).

Typy turismu dle věku účastníků

Na základě demografických charakteristik lze členit skupiny, které se odlišují různými potřebami i omezeními, v důsledku čehož mají odlišné spotřební preference. Na základě tohoto kritéria lze rozlišit:

Turismus dětí – organizované zájezdy dětí do 15 let bez rodičů. Jedná se o školní výlety, letní prázdninové tábory apod., vždy pod dozorem dospělé osoby.

Turismus mládeže – obecně vzato samostatné cestování mladých lidí ve věku 16–24 let, kteří ještě nemají vlastní rodiny.

Turismus rodin s dětmi – děti cestují v menších skupinách individuálně a s rodiči, čímž se liší od skupiny turismu dětí. Potřeby rodin se odvíjí od potřeb dětí.

Turismus osob v produktivním věku – nejméně homogenní skupina. U dospělých osob, které nemají děti, se těžko určují jednotné potřeby cestování, proto ji nelze snadno segmentovat. Skupina má relativní dostatek volných finančních prostředků a volného času.

Turismus seniorů – do této kategorie lze začlenit penzisty. Věková hranice odchodu do penze je však v jednotlivých státech odlišná a tuto skupinu lze brát jako perspektivní segment pouze ve vyspělých zemích. Avšak pokud by se tato kategorie členila pouze dle věku, tudíž by do kategorie spadali i ekonomicky činní obyvatelé, jednalo by se o progresivní segment. Bylo by ale nutné další členění z hlediska disponibilních příjmů (Palatková a Zichová 2014).

Typy turismu dle délky pobytu

V závislosti na délce pobytu lze dělit turismus na *jednodenní* (bez přenocování na cestě), *krátkodobý* (zpravidla 1–3 přenocování) a *dlouhodobý* (4 a více přenocování). Strop pobytu je určen 6 měsíců u domácího a 1 rok u mezinárodního turismu. Při dlouhodobějším pobytu by se již nejednalo o turismus, ale o migraci (Burian, Ryglová a Vajčnerová, 2011).

Typy turismu dle charakteru cílového místa pobytu

Dle následujícího kritéria je uvažována především úroveň a struktura poskytovaných služeb. Lze vyčlenit: *městský* turismus, *venkovský* turismus a *turismus ve střediscích turismu*. Městský turismus je charakteristický kratšími pobyty, historickými místy

a kulturními památkami. Pro tento typ turismu jsou známé nové slangové pojmy, např. „city break“, v Evropě pak např. pojem „Euro-víkendy“. O rozvoj tohoto konkrétního sektoru se zasloužily především nízkonákladové aerolinky a také levnější alternativy soukromých pronájmů, např. služba Airbnb. Venkovský turismus, jak již vyplývá z názvu, se soustřeďuje na pobyty mimo urbanizované celky v ekologicky přívětivém prostředí. Cestující se dostává do blízkého kontaktu s přírodou. Na rozdíl o městského ruchu se nejedná o masový turismus. Turismus ve střediscích turismu je spojován s resorty vybudovanými pouze za účely cestovního ruchu. Typické jsou lázeňské, sportovní anebo přímořské resorty (Palatková a Zichová 2014).

Typy turismu dle převažujícího motivu cesty

Z ekonomického i statistického hlediska nelze rozdělení dle motivace jedince snadno určit, poněvadž každý může usilovat o uspokojení více motivů najednou a zároveň se motivace liší u různých skupin nepravidelně. Z těchto důvodů lze následující rozdělení považovat spíše jako informativní, pro statistické účely by mohlo být irelevantní. Dle motivu cesty lze dělit turismus na *obchodní* a *osobní*. Mezi osobní motivy k uskutečnění cesty patří:

Dovolená, volný čas, rekreace – v praxi často dochází ke kombinaci těchto tří typů.

Relaxační turismus – řadí se sem chalupaření, chataření, ale i obecně fyzická a psychická regenerace a všeobecně odpočinek. I tento typ se často prolíná s ostatními, např. se zábavou či rekreací u vodních ploch.

Kulturně poznávací turismus – účelem je poznávání místní historie, kultury, zvyků a tradic.

Přírodní atraktivita – často dominující důvod návštěvy dané destinace. Turismus se zaměřuje na poznání přírody, fauny a flory, dále zahrnuje i návštěvu národních parků.

Sportovní turismus – mezi nejčastější turistické sporty se řadí lyžování, trekking, cykloturismus anebo vodní sporty. Do této kategorie můžeme zařadit i pasivní sportovní turismus, a to diváctví, tedy zájezdy na sportovní utkání.

Návštěva příbuzných a známých – v rámci upevňování sociálních vazeb.

Vzdělávací turismus – provozován za účelem osobního rozvoje a získávání nových znalostí a zkušeností. Nejvíce tuto skupiny reprezentují jazykové kurzy.

Zdravotně orientovaný turismus – zaměřen na zlepšení kvality fyzického i psychického zdraví. Patří sem různé lékařské zásahy (operace), lázně a wellness.

Náboženský a poutní turismus – jedná se o účast na poutích a návštěvy posvátných míst.

Nákupní turismus – cestující využívají různých cenových hladin v jednotlivých státech. Často sem patří nákup v sousedních státech, výjimkou však není cestování do vzdálenějších destinací, kde se levnější nákup pojí i s nákupem místních produktů (Palatková a Zichová, 2014).

Výše uvedené motivy jsou označovány jako osobní důvody vedoucí k realizaci cesty. Je třeba neopomenout obchodní a profesní důvody. Tyto cesty často nejsou realizovány ve volném čase, ale v rámci pracovních povinností. Často se jedná o jednotlivce anebo uzavřené skupiny. Typickým příkladem je pracovní setkání, pracovní cesta či různé semináře. Za obchodní turismus lze považovat také účast na kongresech, výstavách, veletrzích a konferencích (Palatková a Zichová, 2014). Cestování však může být spojováno i s jinými motivy, mezi které patří cesta do práce či za příbuznými. Tyto cesty nepatří do cestovního ruchu (Burian, Ryglová a Vajčnerová, 2011).

3.1.2 Faktory ovlivňující cestovní ruch

Cestovní ruch je ovlivňován a z geografického hlediska jej lze dělit dle selektivních, lokalizačních a realizačních faktorů (Hamarnehová, 2012; Hrala, 2013).

Selektivní (stimulační) faktory

Předpoklady lze charakterizovat jako stimulující vznik turismu ve funkci poptávky. Vyjadřují způsobilost dané turistické oblasti či země podílet se aktivně i pasivně na turismu a umožňují vybrat oblasti s nejlepšími předpoklady, představují společenské reality. Lze je členit na objektivní a subjektivní.

Objektivní faktory rozvoje cestovního ruchu představují politickou situaci země, životní úroveň populace, urbanizaci či životní prostředí. Politické faktory tvoří jeden z hlavních základů rozhodování při cestování. Z jedné strany lze uvažovat politickou situaci cestujícího (např. komunistická země omezuje cestovní ruch obyvatelstva uzavřenými hranicemi) a z druhé strany politickou situaci cílové destinace (válečné konflikty, zákaz vycestování či nedoporučení ministerstvem cestovat do dané země). Ekonomické faktory a vyspělost země cestujícího se rovněž pojí s životní úrovní, na jejímž základě je třeba

cestu přizpůsobit. Uvážit je nutno disponibilní finanční prostředky a volný čas. V jednotlivých zemích se tyto situace liší a od toho se odvíjí procento obyvatelstva, které cestuje, kam a jakým způsobem. Zpravidla ve vyspělých zemích je cestovní ruch více provozován a taktéž více začleněn do ekonomik států. Jedním z objektivních faktorů je rovněž urbanizace. Veliké celosvětové metropole patří k oblastem s největší poptávkou po cestovním ruchu, protože z psychologického hlediska je uměle vytvořené prostředí velkoměst proti biologické podstatě člověka. Dalším z důvodů je, že tato skupina obyvatel patří do nejvyšších příjmových kategorií. Masový rozvoj cestovního ruchu může ohrozit kvalitu přírody v některých oblastech. Dopad turismu na životní prostředí však nemusí být jednoznačně negativní. Je zapotřebí turismus dobře řídit a organizovat za pomoci státních orgánů. V místech turismu je zabráněno masové výstavbě či průmyslové výrobě. Národní parky a rezervace jsou přívětivým prostředím pro místní faunu a floru (Hrala, 2013).

Subjektivní faktory jsou odvozeny od smýšlení jednotlivců či národu jako celku. Jsou tvořeny psychologickým myšlením, tradicemi a kulturou, zkušenostmi s cestováním či charakterovými vlastnostmi národa. Řadí se sem ale i marketingové komunikace, které rozhodování potencionálního cestujícího dokážou ovlivnit (Hamarnéková, 2012).

Lokalizační předpoklady turismu

Ve vztahu k rozvoji cestovního ruchu mají lokalizační předpoklady druhotný význam. Mají sice vliv na rozvoj turismu, v zásadě otevírají možnosti, kde, kdy a jakým způsobem cestovní ruch uskutečnit, jeho využití ale rozhodují již zmiňované selektivní a realizační faktory. Mezi lokalizační předpoklady se řadí relativně neměnné *přírodní činitelé*, které většinou charakterizují velkou plochu turistické oblasti a *společenské faktory*, které se koncentrují spíše v jednotlivých bodech (Hrala, 2013). Jako kombinaci dvou výše uvedených si lze představit například hrady a zámky jako společenské atraktivity (jednotlivé body) postavené v Českém ráji (širší plošné pojetí). Většinou se tedy tyto činitelé propojují. Do kategorie *přírodních podmínek a atraktivit* lze zařadit:

- klimatické poměry, které se pojí se sezónností cestovního ruchu. Určují časový průběh realizace cesty. Pro masový cestovní ruch je typický mírný a subtropický pás. V extrémních klimatických podmínkách je provozován více individuální cestovní ruch, který je navíc nevhodný pro dlouhodobější pobyty. Z pohledu cestovních

kanceláří jsou velmi zajímavé oblasti s přívětivými klimatickými podmínkami celoročně, například Egypt nebo Kapverdské a Kanárské ostrovy. Typy zájezdů do takovýchto lokalit se dají dle sezónnosti odlišovat;

- hydrologické podmínky, které patří k nejstarším důvodům realizace cestovního ruchu. Z oblastí s přívětivými podzemními vodami se staly turisticky navštěvované lázně. Výhodou těchto středisek je stálost vyvěrání pramenů, a tedy možný celoroční provoz. Co však patří nejvíce do masové turistiky, jsou pobyty u moře, které jsou v ČR za posledních 30 let stále na vzestupu. Polovina mezinárodního cestovního ruchu Evropanů směřuje ke Středozevnímu moři. Velmi oblíbenou turistikou, zde spíše individuální, je pobyt u vodních ploch typu jezera, rybníky, přehrady a řeky. Mezi další hydrologické turistické aktivity patří gejzíry, kterými je typický Island anebo například vodopády, těmi nejznámějšími jsou Niagarské;
- typ povrchu země, jenž ve vybrané destinaci rovněž určuje její atraktivitu. Rozlišuje se horizontální a vertikální morfologie oblasti. U pobytových zájezdů u moře je horizontální morfologie velmi důležitá, a to zejména pokud má cestující vysoké požadavky např. na písčité pláže. Takové pláže mají z horizontálního hlediska v cestovním ruchu největší hodnotu. Opakem jsou bažinatá, skalnatá a těžko přístupná místa, kde je cestovní ruch minimální. Atraktivita oblasti je zároveň dána i její vertikální členitostí. Mezi populární oblasti patří jednotlivá pohoří, taktéž i z důvodů, že většina vyspělé populace žije v rovinných oblastech. Jednotlivá lyžařská střediska, která bývala plná pouze v zimním období, nyní i v létě nabývají na popularitě při konání sportovní turistiky;
- místní faunu a floru, která ovlivňuje cestovní ruch v porovnání s výše uvedenými body nejméně. V některých případech mohou být přímo důvodem návštěvy turistického místa a tvoří tak profit. V případě flory se jedná o návštěvy pralesů či botanických zahrad, v případě fauny pak o safari v Africe anebo zoologické zahrady (Hamarnehová, 2012).

V rámci uspokojení poptávky jsou lokalizační podmínky nezbytné (Rašovská a Ryglová, 2017). Pod pojmem *společenské podmínky a atraktivity* lze vyjádřit veškerá kulturní zařízení, historické památky, muzea, galerie, festivaly, koncerty, sportovní či zábavní akce. Aktivity uspokojují poptávku po učení i zábavě. Společným jmenovatelem je fakt, že

převažují bodově na místech, nikoli plošně a vyplývají z tvořivé činnosti člověka. Jejich hodnotu může zvyšovat i umístění v oblastech, které jsou bohaté i z hlediska přírodních podmínek.

Realizační faktory

Jsou spojeny se způsobem uskutečnění cestovního ruchu, zabezpečují realizaci turismu v daných oblastech a tvoří tzv. nabídkový strop. Dělí se na sektor dopravy a sektor služeb.

Sektor dopravy v první řadě zahrnuje dostupnost dané lokality, jedná se o základní podmínku realizace cesty. Tato první řada obsahuje např. leteckou dopravu do dané destinace, ale také lanovku na vrchol hory. Dopravu je však nutno chápat jako komplexní dopravní systém, který se v jednotlivých oblastech liší. U silniční dopravy převažuje individuální a krátkodobý turismus, protože se většinou jedná o krátké vzdálenosti. Naopak železniční a letecká doprava se uplatňuje více pro velké vzdálenosti. Méně často je pak v turismu využívána vodní doprava a již zmiňované vleky a lanovky neboli vertikální doprava, které sice jsou většinou vybudovány za účelem turismu, jejich přepravní kapacity však jsou v porovnání s jiným typem dopravy nízké (Hamarnehová, 2012; Hrala, 2013).

Sektor služeb zahrnuje ubytovací, stravovací a doplňkové služby. Rozsah i úroveň těchto služeb limitují možnosti turistického využití oblasti. Lokalizace těchto služeb určuje faktické rozmístění turismu, jejich mimořádná koncentrace však může být v rozporu s kvalitou životního prostředí.

3.1.3 Index konkurenceschopnosti v cestovním ruchu

Konkurenceschopnost lze chápat jako schopnost dosahovat stanovených cílů a využívat zdroje efektivně tak, aby byly uspokojeny zájmy zákazníků, zaměstnanců, vlastníků i rezidentů. V cestovním ruchu je možno konkurenceschopnost pojmout jako schopnost využívat a rozvíjet potenciál turismu za účelem zvýšení návštěvnosti destinace, tudíž zvýšení příjmů z turismu a HDP (Palatková a Zichová, 2014).

Konkurenceschopnost dané destinace je kombinací jejích komparativních a konkurenčních výhod. Pod komparativními výhodami destinace si lze představit rozdíly ve vybavenosti výrobními faktory a podmínky, které nelze měnit. Reflektuje se zde především vybavenost

přírodními zdroji nebo historie země a s ní spojené kulturní památky. Konkurenční výhodou je schopnost země zhodnocovat její zdroje, tudíž kapacita, jak moc je daná země schopna převést komparativní výhody na předměty turismu. Záleží zde často na technologiích a inovacích (Palatková, 2014). Monitoringem konkurenceschopnosti v turismu se zabývá Světové ekonomické fórum (nezisková organizace). K hodnocení využívá index konkurenceschopnosti (Travel & Tourism Competitiveness Index – TTCI). Index srovnává konkurenceschopnost turismu ve 140 zemích světa. Ke srovnání využívá 14 pilířů rozdělených do 4 kategorií (subindexů). Každý pilíř je kalkulován na základě dílčích ukazatelů, celkem 90 proměnných. Za každý pilíř dostává země hodnocení v rozmezí 1 (nejhorší) až 7 (nejlepší). V níže uvedené tabulce jsou rozepsány jednotlivé subindexy, jejich pilíře a počet proměnných, které jsou v daném pilíři zkoumány (Palatková a Zichová, 2014; Report TTCI, 2019).

Tabulka 2 Subindexy a pilíře TTCI

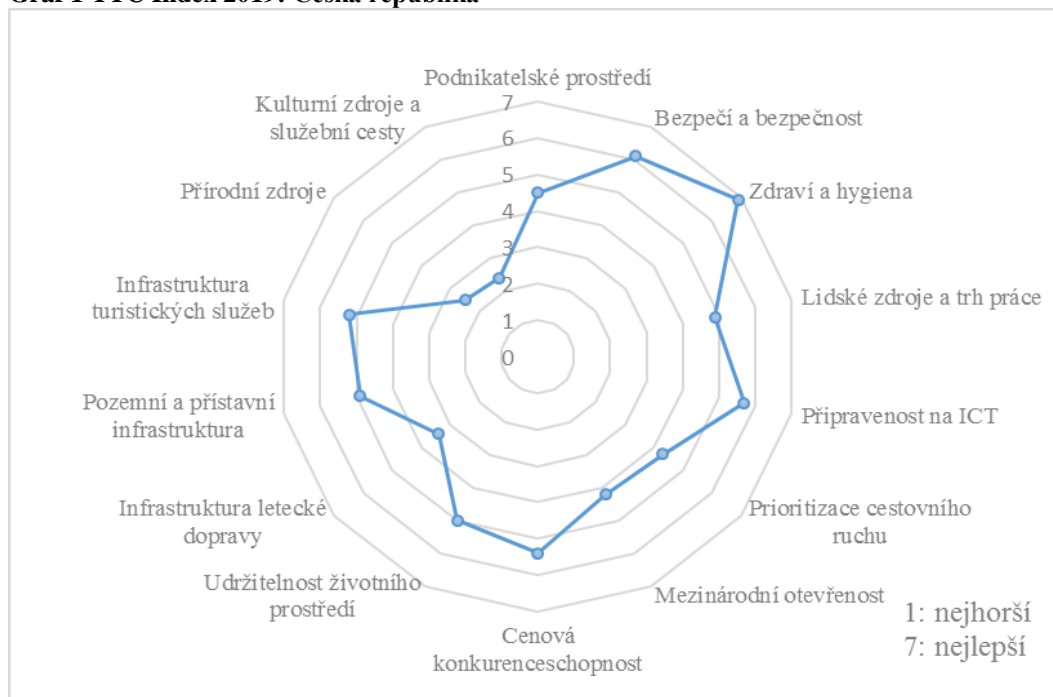
Subindex	Pilíř	Počet zkoumaných proměnných
Obecný rámec prostředí země – zachycuje obecné podmínky nezbytné pro fungování země	Podnikatelské prostředí	12
	Bezpečí a bezpečnost	5
	Zdraví a hygiena	6
	Lidské zdroje a trh práce	9
	Připravenost na ICT	8
Zásady a podmínky cestovního ruchu – subindex zachycuje konkrétní politiku a strategické aspekty, které mají dopad na cestovní ruch	Prioritizace cestovního ruchu	6
	Mezinárodní otevřenost	3
	Cenová konkurenceschopnost	4
	Udržitelnost životního prostředí	10
Subindex infrastruktury – zachycuje dostupnost a kvalitu infrastruktury každé ekonomiky	Infrastruktura letecké dopravy	6
	Pozemní a přístavní infrastruktura	7
	Infrastruktura turistických služeb	4
Subindex přírodních a kulturních zdrojů – zachycuje hlavní důvody k cestování	Přírodní zdroje	5
	Kulturní zdroje a služební cesty	5

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy TTCI, 2019

Česká republika v TTC indexu 2019

V rámci celkového hodnocení 140 zemí světa se Česká republika umístila na 38. místě. V rámci Evropy a Eurasie se z celkového počtu 46 států umístilo Česko na 22 místě. Celkový index, kde 1 = nejhorší a 7 = nejlepší, dosáhla ČR hodnoty 4,3. Hodnoty pro ČR k jednotlivým pilířům jsou uvedeny v grafu č. 1.

Graf 1 TTC Index 2019: Česká republika

Zdroj: vlastní zpracování dle zprávy TTCI, 2019

Na grafu lze vidět jednotlivé subindexy a jak byla ČR vyhodnocena v roce 2019. Mezi nejsilnější pilíře země patří zdraví a hygiena s 6,9 body a bezpečí a bezpečnost s 6,1 body. Co zůstává oproti ostatním zemím na jednom z nejnižších stupňů je subindex prioritizace cestovního ruchu a přírodních zdrojů. Návštěvnost republiky turisty s preferencí výběru destinace bohaté na vybavenost těmito zdroji by mohla být nižší, než u států s vyšším bodovým hodnocením. Větší hodnocení v prioritizaci cestovního ruchu mají státy, kde zaujímá cestovní ruch vyšší procentuální podíl na celkovém HDP země (Report TTCI, 2019).

3.2 Bezpečnost cestovního ruchu

Důraz na bezpečnost musí být v cestovním ruchu více než samozřejmá. Na bezpečnost cestování je třeba nahlížet z pozice zákazníka (cestujícího), organizátora zájezdu (cestovní kancelář) i z pohledu realizátora pobytu (hoteliéři). Sice může být pozice organizátora vyřazena, pokud zákazník cestuje ve vlastní režii, i tak se ale CK mohou stát částečnými spolupodílňky organizace cesty. Nejpřednější je bezpečnost samotného cestujícího. Všechny tři subjekty však mají jednotný cíl, a to dopravit účastníka do místa uskutečnění zájezdu, zajistit, aby byl pobyt bezpečný a v neposlední řadě, aby se cestující bezpečně vrátil zpět do svého místa pobytu (Bejdáková a Zelinka 2015).

Požadavky bezpečnosti na organizátory a realizátory zájezdů jsou z pohledu cestujícího brány jako zřejmé. Bezpečná přeprava je dána zvolením vhodného a spolehlivého dopravního prostředku, bezpečné ubytování druhem objektu. Na co však musí také organizátor zájezdu dohlédnout, je bezpečné prostředí a situace v destinaci. Pokud si účastník neorganizuje pobyt sám, připadají tyto povinnosti právě organizátorovi zájezdu. Od cestovních kanceláří se očekává, že zájezd bude realizován do bezpečné destinace a že vybere vhodného realizátora zájezdu, který požadavky na bezpečnost plně zajistí. CK dále musí dostatečně informovat cestující o možných nástrahách, které by mohly jakkoli zájezd znepříjemnit. V případě neorganizovaného zájezdu je pak nutno, aby se účastníci zájezdu informovali sami v informačních centrech, na internetu anebo např. v recepci hotelu. Nemusí se neprodleně jednat o přírodní katastrofy a teroristické útoky. Jsou zde brány i menší nástrahy, jako jsou nelicencovaní pouliční prodejci, nekvalitní voda z vodovodu či hmyz. Ani samotný cestující není z procesu bezpečnosti vyřazen. Sám musí myslet na své zdraví, musí respektovat místní kulturu, dodržovat bezpečnostní pokyny a nesmí ohrožovat sebe, spolucestující ani místní obyvatele (Bejdáková a Zelinka 2015).

Pro většinu cestovatelů je bezpečnost jedním z nejdůležitějších kritérií při výběru destinace. Pouze minimum cestovatelů vyhledává záměrně nebezpečná místa. Většina návštěvníků potřebuje znát před rozhodnutím, zdali danou lokalitu navštívit, úroveň životního prostředí či hygieny. Dále potřebují vědět, jak je země připravena reagovat v případě mimořádných událostí (zdravotnictví, doprava, zastoupení konzulátu apod.). Při cestování je nutno brát v úvahu dva typy nástrah, a to lidsky úmyslně zaviněné

(teroristický útok, krádež, vloupání apod.) a události, které nemají lidskou příčinu nebo jsou neúmyslné (živelné pohromy, nehody, epidemie apod.). Cestující i zprostředkovatel zájezdu se ne vždy mohou vůči těmto nástrahám uchránit, i když jim budou co nejvíce předcházet (Tarlow, 2014).

Vedle faktorů disponibilního příjmu, volného času a předpokladů na straně nabídky se aktuální mírové uspořádání světa a volný pohyb osob pouze s administrativními omezeními řadí mezi základní podmínky rozvoje turismu. Politická nestabilita, uprchlické krize, terorismus, válečné konflikty či epidemie a přírodní katastrofy významně narušují nebo i znemožňují rozvoj turismu. I přes to, že v celosvětovém měřítku v rámci mezinárodního turismu objem poptávky obvykle neklesá, dochází v jejich důsledku ke změně chování účastníků turismu. To je reflektováno na změně destinace, dopravních prostředků, případně odkladu dovolené (Palatková a Zichová, 2014).

UNWTO sestavila v druhé polovině 90. let projekt VIZE, která předpokládá vývoj mezinárodního turismu do budoucna. V roce 2011 byl materiál aktualizován a nyní předpovídá vývoj až do roku 2030. Vize reaguje na předešlé dění s ohledem na klíčové faktory, které v poválečném období ovlivnily, a i nadále budou mezinárodní turismus ovlivňovat. V rámci těchto 11 faktorů zařadila UNWTO bezpečnost na 4. místo. Přes to, že mimořádné události se nedají předpokládat, je zde upozorňováno právě na veliký význam tohoto faktoru, nutnost snižování rizik a dbání na efektivní ochranu míst pobytu turistů (Palatková, 2014).

Jednotlivé státy a jejich zákonodárci mohou samostatně přispět k rozvoji turismu, a to vytvářením dobrých podmínek pro jeho efektivní fungování. Vláda tak může turismus ovlivňovat administrativně, například odstraněním cestovních formalit – bariér ve formě cestovních víz či tvorbou legislativních norem. Stát musí rovněž budovat potřebnou infrastrukturu – letiště, hotely, restaurace a pracovat i na zabezpečení dostatečných sociálních služeb pro turisty (nemocniční zařízení apod.), (Palatková a Zichová, 2014).

3.2.1 Situace v odvětví cestovního ruchu při krizi spojené s Covid-19

Pandemie Covid-19¹ zasáhla od počátku roku 2020 spoustu odvětví ekonomiky. Cestovní ruch patří mezi jedno z nejpostiženějších odvětví. Z důvodu zdravotní krize a nastavených opatření jednotlivých vlád po téměř celém světě došlo ke skoro zastavení globálního cestování a turistiky obecně. Okolnosti a dopady pandemie dokazují, že tato krize může mít dlouhodobé strukturální a transformační změny cestovního ruchu jako socioekonomické činnosti. Odhaduje se, že celkové mezinárodní příjezdy turistů poklesly o 78 %. V roce 2020 došlo v cestovním ruchu celosvětově ke ztrátě až 120 milionů pracovních pozic. V porovnání s turistickou krizí po 11. září 2001 došlo v roce 2020 až k sedmkrát většímu propadu turismu a dosud největšímu poklesu v historii (Sigala, 2020).

Česká republika

Po několika letech nepřetržitého růstu zaznamenala v roce 2020 návštěvnost ČR pokles. Zatímco ubytování cizinců kleslo o celých 74,4 %, domácích hostů se ubytovalo pouze o 28 % méně, což není až tak rázný pokles, s ohledem na krizi. Může za to i fakt, že mnoho cestujících upřednostnilo trávení letní dovolené v ČR místo cesty do zahraničí. Údaje porovnány v tabulce č. 2.

Ve třetím čtvrtletí roku 2020 (letní období) došlo k meziročnímu poklesu počtu hostů pouze o 20,7 %. Domácích hostů přibylo ve třetím čtvrtletí roku 2020 ve všech krajích České republiky. Největší přírůstek návštěvnosti domácích hostů zaznamenal právě Karlovarský kraj (+62,1 %), následně Liberecký kraj (+26,3 %) a Jihočeský kraj (+21,9 %). Jediný kraj, který zůstal v záporných číslech, byl hlavní město Praha (ČSÚ, 2021).

---

¹ Dne 11. 3. 2020 prohlášeno světovou zdravotnickou organizací za pandemii

Tabulka 3 Porovnání ubytovaných hostů v ČR v roce 2019 a 2020

Čtvrtletí	Počet přenocování hostů v ubytovacích zařízeních	Počet příjezdů hostů do ubytovacích zařízení	Komentář
01/2019	10,8 milionu nocí	4,0 miliony hostů	Meziroční nárůst o 1,8 %
02/2019	14 milionů nocí	5,8 milionu hostů	Návštěvnost roste stejným tempem
03/2019	20,9 milionu nocí	7,5 milionu hostů	Hlavní turistická sezóna ve znamení růstu
04/2019	11,3 milionu nocí	4,7 milionu hostů	Relativní růst za celý rok 2019 představuje 3,5 %
01/2020	8,9 milionu nocí	3,1 milionu hostů	V průběhu čtvrtletí došlo k propadu obsazenosti ubytovacích zařízení (začátek pandemie Covid-19)
02/2020	2,6 milionu nocí	988 tisíc hostů	Meziroční pokles o 82,9 %
03/2020	17,4 milionu nocí	6 milionů hostů	Meziroční snížení o 20,7 %
04/2020	2,1 milionu nocí	663 tisíc hostů	Meziroční pokles o 85,9 %

Zdroj: vypracováno dle ČSÚ, 2021

Celkově v celé zemi za rok 2020 klesl počet hostů ubytovaných v hromadných ubytovacích zařízeních na 10,8 milionu, což bylo o 11,2 milionu méně, než v roce 2019.

3.3 Subjekty působící v cestovním ruchu

Podniky, které zprostředkovávají vztahy mezi nabídkou a poptávkou na trhu cestovního ruchu. Pod nabídkou se skrývají hoteliéři, letecké společnosti, průvodci a všeobecně poskytovatelé služeb. Za slovem poptávka jsou poté návštěvníci, cestující. Cestovní kanceláře uspokojují potřeby svých klientů v organizovaném cestovním ruchu. CK je dle zákona 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu, podnikatelský subjekt, který je oprávněn nabízet a prodávat zájezdy a je povinen mít sjednané pojištění pro případ úpadku. Cestovní kancelář může být také známa pod anglickou zkratkou TO – touroperátor (Palatková, 2013; Pompurová, 2013). Podniky cestovního ruchu poskytují služby cestovního ruchu, které jsou určeny účastníkům cestovního ruchu (Kislingerová a Synek, 2010).

Poskytovatelé služeb cestovního ruchu dodávají své služby na trh a každý z těchto výrobců si sám určuje nejefektivnější způsob realizace a prodeje. Efektivně se jeví přímý prodej spotřebiteli, praxe však vypovídá o tom, že tento přímý prodej není dostatečně rentabilní. Z tohoto důvodu je na místě využívat služeb CK a CA, které zvyšují přísun finančních prostředků právě daným poskytovatelům a zároveň zmenšují jejich objem činností. Cestovní agentura je zprostředkovatel, jehož hlavní funkcí je prodávat produkt vytvořený CK. Působí přímo na trhu a za prodej dostává provizi. Činnost CA je volná živnost, a i z tohoto důvodu je na českém trhu značné množství malých agentur (Beránek, 2013). Rozdíly mezi cestovní kanceláří a agenturou jsou rozepsány v tabulce č. 4.

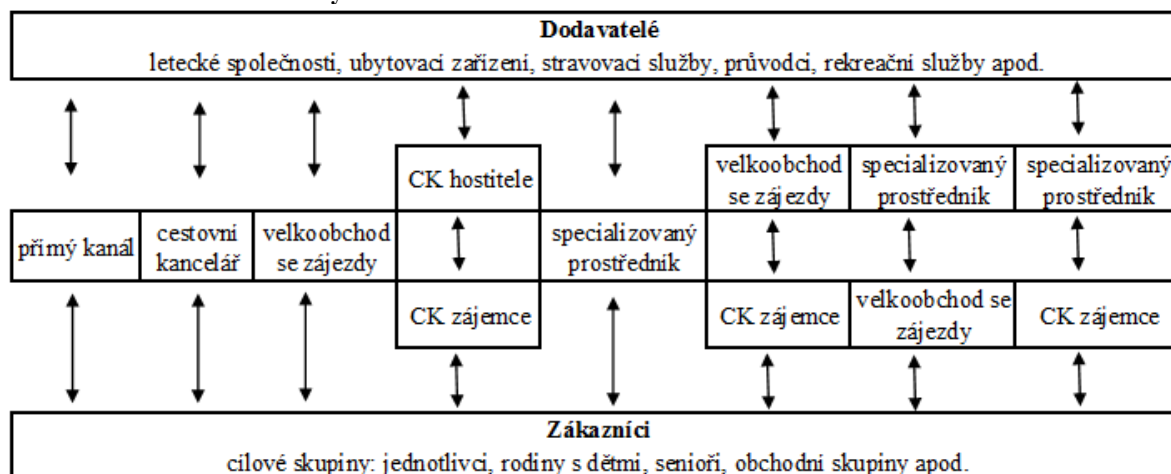
Tabulka 4 Rozdíly mezi CK a CA

Kritérium	Zajišťuje CK	Zajišťuje CA
Tvorba zájezdu	ANO	NE
Prodej zájezdu vlastním jménem	ANO	NE
Prodej zájezdu pod jménem jiných CK	ANO	ANO
Příprava a prodej služeb na objednávku	ANO	ANO

Zdroj: zpracováno dle Pompurové, 2013

Cestovní kanceláře jsou jedním z nejdůležitějších distribučních kanálů mezi dodavateli a zákazníky. Potenciální klient si může vybrat, jestli se zapojí do cestovního ruchu sám pouze s pomocí internetu či jiného přímého kanálu nebo využije možnost a služeb CK, která za poplatek přidá k samotnému zájezdu přidanou hodnotu a připraví vše tak, aby byl zájezd organizován pro zákazníka co nejjednodušeji a nejefektivněji. Specializovaní zprostředkovatelé jsou CK zaměřující se na specifický druh zájezdů, kongresy, plánování obchodních setkání či cestovní ruch korporací. Často spolupracují se standardními cestovními kancelářemi, a protože mají ve srovnání s nimi malou distribuční sílu, dokážou velmi dobře ovlivnit, jak budou lidé cestovat a jakým směrem se bude cestovní ruch vydávat (Goeldner, 2014). Možnosti distribuce produktů cestovního ruchu jsou popsány na obrázku č. 2.

Obrázek 2 Distribuční kanály v cestovním ruchu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Goeldnera, 2014

Dle výše uvedeného zákona 159/1999 Sb., CK může na základě své koncese vykonávat následující činnosti:

- nabízet a prodávat zájezdy;
- nabízet a prodávat služby cestovního ruchu (výlety, cestovní pojištění, ubytování, průvodcovský servis apod.);
- organizovat kombinace služeb CR a prodávat je jiné cestovní kanceláři;
- prodávat zájezdy jiné CK;
- prodávat statky související s cestovním ruchem, např. mapy, jízdní řády, průvodce, upomínkové předměty apod. (Palatková, 2013).

3.4 Předmět cestovního ruchu

Ostatně jako ve výrobních podnicích i v cestovní kanceláři tvoří hlavní nabídku produkt. Nabídku lze rozlišit na meziprodukty jiných subjektů, které CK dále prodává se svou přidanou hodnotou. Cestovní kancelář tak spojením heterogenních služeb různých producentů a zapojením vlastních sil tvoří jednotný výsledný produkt. Vlastním produktem je kombinace informačních, dopravních, ubytovacích, prodejních, pojišťovacích, animačních a průvodcovských služeb. Vytvořením nápadu a kombinací uvedených služeb tvoří CK vlastní produkt, povětšinou zájezd či jiný balíček služeb, který tvoří s předstihem a pro neznámého zákazníka v cílové skupině (Pompurová, 2013). Konkrétní propojení vzájemně se doplňujících služeb do jedné nabídky se nazývá proces paketování. Trendem v této oblasti je tzv. dynamické paketování, neboli dynamický produkt, kterým se už řada

cestovních kanceláří v ČR zabývá. Systém spočívá v tom, že si zákazník sám většinou online z celkové nabídky CK sestaví svůj vlastní balíček služeb. Nabídku tak přizpůsobuje svým požadavkům na cenu i kvalitu (Palatková, 2013).

Stejně jako v jiných odvětvích ekonomiky prochází produkt cestovní kanceláře fázemi životního cyklu. Produkt se zpracovává v první fázi – uvedení na trh. S touto fází se pojí vytvoření vhodné marketingové kampaně a zvolení prodejních sítí. V další fázi – růstu, by produkt měl nabírat na zvyšování prodeje a tvorbě zisku. Ve třetí fázi – zralosti, roste význam cenové konkurenceschopnosti, zisk tak z důvodu konkurence začne stagnovat a nebo se snižovat. Produkt přechází na stabilní úroveň. Poslední fáze – úpadku, se vyznačuje ztrátou zájmu spotřebitelů například z důvodu zavedení nového produktu na trh a objem prodeje se snižuje. Cestovní kanceláře se musí přizpůsobit nejen uvedené evoluci, ale také sezónnímu prodeji. Musejí tak uskutečňovat inovace u starých produktů a hledat nové produkty formou nových destinací či nabízených služeb (Beránek, 2013).

Nabídka produktů by měla odrážet potřeby zákazníků, nové trendy, aktuální hospodářskou situaci, a především musí vycházet z analýzy trhu. Produkt se tak tvoří nejprve výzkumem trhu, kdy je třeba zjistit potřeby a představy zákazníků a až poté se formuluje konkrétní nabídka, která musí plnit jejich očekávání (Pompurová, 2013). Na tomto základě se tvoří produkt a jeho tvorba zahrnuje tři fáze:

- organizační část, kdy produktový manažer vybírá cílovou destinaci, vhodného dopravce, hoteliéra a další služby a jejich poskytovatele;
- obchodní část, která zahrnuje komunikaci a objednání služeb, tvorbu a uzavření obchodních smluv s poskytovateli služeb;
- ekonomickou část, která souvisí s oceněním produktu, provizemi a připravuje slevy (Lochmannová, 2015).

3.4.1 Zájezd

Pod pojmem *zájezd* se rozumí kombinace alespoň dvou služeb, mezi které patří ubytování, doprava a jiné služby cestovního ruchu, které tvoří významnou část zájezdu a nejedná se o součást dopravy nebo ubytování. Pro účely zákona č. 159/1999 Sb., o některých

podmínkách podnikání cestovního ruchu a Směrnice Evropské unie č. 90/314/EHS o souborných službách pro cestování, pobyty a zájezdy, se zájezdem rozumí předem sestavená a za celkovou cenu nabízená uvedená kombinace služeb. Zájezdem tedy může být pouze kombinace dopravy a ubytování nebo pouze ubytování spojené s jinou přidanou hodnotou, např. sportovní programy, poznávací výlety s průvodcem (Farková a Kunešová, 2014).

Zájezdy jsou produkty cestovního ruchu nabízené klientům, jejichž význam spočívá nejen v účelném využívání volného času zákazníků ve smyslu odpočinku a rekreace, poznávání a rozptýlení, ale také v dosahování podnikatelských cílů cestovních kanceláří, které organizují a nabízejí široký sortiment zájezdů (Lochmannová, 2015, str. 41).

Cena zájezdu se odvíjí od jednotlivých nákladů, množství produkce, výše marže, slev, provizí a v neposlední řadě platnou DPH. Cílem je vytvořit takovou cenu, která zajistí podnikat bez rizika ztráty. Za vyšší cenu klient očekává kvalitnější produkt, u nižší ceny je tomu opakem. V cestovním ruchu se objevují pevné a předběžné ceny. Pevné ceny se pojí především s garančním ubytováním a zahrnují ve své ceně riziko neobsazenosti. Předběžné ceny se stanovují u zájezdů, u kterých není pevně stanovený jejich termín, nehrozí zde riziko neobsazenosti a obvykle se sestavují o něco vyšší, než jsou kalkulované náklady. Před samotnou tvorbou ceny zájezdu je třeba objasnit pojem přímé a nepřímé náklady. Zatímco přímé náklady se dají kalkulovat na jednoho účastníka, nepřímé náklady jsou společné pro celý zájezd a mezi účastníky se musí dělit (Farková a Kunešová, 2014; Lochmannová, 2015).

3.4.2 Typy zájezdů

Členit zájezdy lze dle různých kritérií. Zájezd lze dělit z geografického hlediska na domácí (v rámci státu) a zahraniční. Z časového hlediska na krátkodobé (do 3 dnů) a dlouhodobé (více jak 3 dny). Dále se dělí zájezdy v závislosti na způsobu dopravy. Lze zajistit autokarovou dopravu, vlakovou, leteckou, zájezd vlastním autem, lodní zájezd či kombinovanou přepravu. Zájezdy lze dělit i dle ročních období na letní, zimní

a mimosezónní. Ze sociologického hlediska lze dělit zájezdy dle segmentů rodin s dětmi, mladých párů či seniorů (Farková a Kunešová, 2014; Lochmannová, 2015).

Dělení zájezdů dle jejich tematického zaměření

Rekreační zájezdy - tyto zájezdy lze také nazvat jako pobytové a vyznačují se aktivním odpočinkem v cílovém místě zájezdu. V letním období se často jedná u pobytu u vodních ploch, v zimě o horské oblasti. Účastník si určí, zda den stráví odpočinkem v klidném prostředí anebo zvolí některý z připravených výletů. Je třeba zajistit vhodný program i pro případ nepřízně počasí (např. fitness centrum, vnitřní animační programy), aby se ubytovací zařízení stalo atraktivnějším (Farková a Kunešová, 2014).

Poznávací zájezdy - tento typ zájezdu je ideální pro kombinaci odpočinku s poznáním. Účastníci navštěvují mnoho kulturních památek, objektů cestovního ruchu, případně různé akce. Vhodnou dopravou je autokar, případně kombinace autokaru s leteckou dopravou. V případě delších přejezdů je důležitým prvkem pohodlnost autokaru. Vybavenost WC, klimatizace, polohovacích sedadel a množství občerstvení je téměř nutnost, aby byl zákazník dostatečně uspokojen. Program dne by měl být rovnoměrně rozvržený tak, aby účastník prožil nezapomenutelné zážitky, poznal místní kulturu a zároveň aby nebyl zájezd příliš časově náročný, tedy aby na každou jednotlivou zastávku bylo vyhrazeno dostatečné množství času (Farková a Kunešová, 2014). Organizátor zájezdu musí myslet i na stravování v jeho průběhu, tedy buď zajistit například oběd v lokální restauraci či oběd na lodi, případně doporučit cestujícím, kde se mohou sami stravovat a vyhradit jim na to opět dostatečné množství času (Lochmannová, 2015).

Sportovní zájezdy – zájezd je poměrně náročný na přípravu z hlediska zvolení vhodné obtížnosti a zajištění odborného průvodce, který bude fungovat zároveň jako instruktor. Jedná se o různé vodácké, cyklistické či horolezecké zájezdy. Je vhodné připravit více produktů s různými délkami a obtížnostmi. Vhodná je kombinace sportu s běžným poznáním destinace a zařazení těchto „turistických“ dnů mezi ty fyzicky náročnější, aby měl účastník možnost si odpočinout. Do této skupiny patří i zájezdy se zaměřením na pasivní sport, tedy zájezdy diváků na určitý druh sportovního utkání. Cestovní kancelář tak

nejčastěji zajišťuje kombinaci vstupenek, dopravy a ubytování (Farková a Kunešová, 2014).

Zájezdy na výstavy, veletrhy a kulturní akce – jedná se o zájezd cílený na konkrétní a úzký segment potenciálních zájemců. Mohou jimi být různé zájmové skupiny, pracovní kolegové či odborníci v oboru. Pořádají se i zájezdy na koncerty, do zábavních parků či aquaparků. Je vhodné spojit konkrétní událost s návštěvou blízkého města či kulturní památky nebo jiným objektem cestovního ruchu (Jakubíková, 2012).

Lázeňské, léčebné a wellness pobyty – cílem těchto zájezdů je odpočinek, relaxace a zlepšení fyzické kondice účastníka. Pro pobyt v lázeňských městech je vhodné zvolit delší dobu zájezdu, aby cestující měl dostatek času na využití místních minerálních zdrojů a lázeňských aktivit. Na rozdíl od lázeňských pobytů jsou čím dál tím více v oblibě i zkrácené víkendové wellness pobyty v luxusnějších hotelech s masážemi a možností využití hotelového zázemí, které bývá vybaveno vířivkou, saunou, bazénem a dalšími relaxačními produkty (Farková a Kunešová, 2014).

3.5 Služby v cestovním ruchu

Služby poskytované v rámci cestovního ruchu jsou různorodé a je možno kvalifikovat je z více hledisek. Jsou poskytované podnikatelskými i nepodnikatelskými subjekty (Jakubíková, 2012). Dle § 1a zákona č. 159/1999 Sb. je službou cestovního ruchu doprava cestujícího, ubytování, nájem motorového vozidla či jiná služba z oblasti cestovního ruchu, zejména prodej vstupenek do objektů cestovního ruchu, pořádání prohlídek s průvodcem, služby delegáta či pronájem sportovního vybavení (Mmr.cz, 2020).

3.5.1 Ubytovací služby

Je třeba vybrat vhodné ubytování na základě určitých standardů a požadavků potenciálních zákazníků, umístěním hotelu a úrovni nabízených služeb, dále cenovou dostupností. Například u pobytových zájezdů u moře je klíčová vzdálenost hotelu od pláže, případně zda má hotel vlastní pláž a jak vybavenou. Mezi další prvky patří vzdálenost od nákupních možností, centra města a to, co hotel nabízí. Spousta hotelů v zahraničí, ale postupně se

stává trendem i v ČR, disponují vlastním akvaparkem, dětskými hřišti, wellness centry, masážemi, bohatými animačními programy či posilovnami (Pompurová, 2013).

Společenská odpovědnost v cestovním ruchu přináší změny a novinky u jednotlivých poskytovatelů služeb, a nejen cestovní kanceláře začínají tomuto tématu věnovat více své pozornosti. Hoteliéři používají ekologická svítidla, vyřazují z restaurací jednorázové plastové nádoby a spousta hotelů se postupně vydává cestou „plastic free“, tudíž se v hotelu nenajdou žádné jednorázové plasty, ani u hygienických potřeb. Z tohoto důvodu může docházet i ke zlepšení kvality výsledného produktu, např. zateplením hotelu. Zavedení těchto společenských opatření však může vést ke zvýšení nákladů za ubytování. Tyto náklady musí být v rovnováze s výsledkem těchto opatření a zároveň se musí řídit trhem, tzn. zacílit prodej na skupinu, která se o ekologii zajímá a je ochotna si připlatit (Pásková, 2018).

Uzavírání smluv mezi cestovní kanceláří a ubytovacím zařízením má charakter tzv. *kapacitní* nebo *jednorázový*. Kapacitní smlouvy se dále dělí na *garance* a *allotmenty*. Větší cestovní kanceláře využívají nejčastěji garančních smluv, protože tak získají za pokoj nejlepší cenu. To však s sebou nese veliké riziko: pokoj musí uhradit i přes to, že se neprodá. Princip garance sjednává cestovní kancelář s hoteliéry i rok dopředu a už v tu chvíli si hotel žádá uhradit 10–20 % z celkové zasmluvněné částky. Pokud tak dojde k tomu, že cestovní kancelář neobsadí veškerou garanci, může docházet k četným ztrátám. Je třeba brát v úvahu budoucí poptávku, která se v cestovním ruchu může nárazově měnit. V praxi jsou cestovní kanceláře schopné prodat 88-95 % garančních kapacit. Oproti garanci lze dále využít tzv. *allotmentovou* smlouvu, která se odráží od reálné poptávky. U tohoto typu závazku nelze sjednat v porovnání s garancí tak dobrou cenu, na druhou stranu v případě neobsazení pokoje nemusí cestovní kancelář pokoj hradit. Allotment rozšiřuje nabídku CK a doplňuje garanční hotely. Je třeba sledovat, zda konkurence nenabízí srovnatelné ubytovací zařízení garančně. Cenový rozdíl by byl příliš veliký a CK s allotmentem by neměla šanci na trhu uspět. Zákazník bude ochoten přijmout větší cenu produktu tehdy, pokud v blízkosti nenabízí konkurence podobné ubytování garančně. *Jednorázové smlouvy* se uzavírají při přípravě nepravidelného produktu nebo produktu na objednávku. Výhodou jednorázové smlouvy je možnost objednat kapacitu jednorázově

nebo v nepravidelných intervalech. Ubytovací zařízení navíc často poskytuje skupinové slevy. Cena je však mnohem vyšší, než při uzavření kapacitních smluv a ubytovací zařízení často vyžaduje platbu předem, CK tedy musí uhradit i případně neobsazené pokoje (Pompurová, 2013).

3.5.2 Dopravní služby

Tyto služby jsou nezbytnou součástí cestovního ruchu. Při tvorbě zájezdu musí být určen začátek a konec místa zájezdu. Od těchto míst se odvíjí organizovaná doprava, která je zabezpečena subjektem cestovního ruchu. Při leteckých zájezdech místem standardně bývá odletové letiště. To znamená, že dopravu na letiště si musí zajistit klient sám, dopravu z letiště v místě pobytu už zajišťuje cestovní kancelář. Doprava z letiště do hotelu se nazývá transfer a je obvykle zajišťována autobusy anebo minibusy, případně si zákazník může připlatit za privátní vůz. Pokud je zájezd organizován autobusovou dopravou, musí být opět určeno nástupní místo, na kterém zájezd začíná. Z hlediska ušetření času i ceny zájezdu řada subjektů nabízí svozové autobusy z menších měst na centrální nástupní místo. Tyto svozy bývají často za příplatek. Výběr dopravy musí být ve správné úměře ceně, vzdálenosti a pohodlí přepravy. Není podmínkou, aby doprava byla součástí zájezdu. Standardně u mnoha lyžařských zájezdů doprava není cestovními kancelářemi poskytována. Zákazník se tak na místo konání zájezdu musí dopravit sám na vlastní náklady. Cestovní kancelář by mu však měla poskytnout podrobný itinerář cesty (Palatková, 2013; Pompurová, 2013). Doprava je kalkulována v rámci celého programu zájezdu, například letecká doprava a transfer do hotelu. Je nutno počítat s rizikem neobsazenosti a případnými storno poplatky. Mimo základní cenu za dopravu se musí počítat s různými poplatky. U letecké dopravy se kalkuluje také letištní taxa, u lodní dopravy poplatek za vjezd do přístavu. Cesta autokarem zahrnuje množství dálničních, silničních a parkovacích poplatků. Dále se musí počítat s náklady na řidiče, které zahrnují nejen jeho plat, ale i náklady na jeho případné ubytování. U dopravy autokarem je také nutno myslet na rozdílnou cenu pohonných hmot v jednotlivých zemích (Pompurová, 2013).

Dopravní služby lze zajistit buď nákupem určitého počtu míst v rámci pravidelné veřejné dopravy, druhá možnost je pak zajistit nepravidelnou (charterovou) přepravu. V rámci

charterové dopravy může být objednána a využita celá kapacita dopravního prostředku anebo v závislosti na domluvě s dopravní společností (polovinu, třetinu apod.). V autokarové dopravě bývá obvykle objednan celý autokar (Pompurová, 2013).

3.5.3 Stravovací služby

Stravování může být zahrnuto v rámci zájezdu a řadí se mezi často poskytovanou službu cestovního ruchu. Stravovací služby si může cestující zajistit sám v rámci ubytování. Služby jsou poskytovány jednotlivými subjekty cestovního ruchu. Subjekt poskytuje volitelné množství stravovacích služeb, mezi nejčastější patří snídaně, polopenze a plná penze. Polopenze představuje snídani a večeři, plná penze navíc oběd (Pompurová, 2013). U výjezdového cestovního ruchu v posledních letech velmi stoupla obliba tzv. „all inclusive“, kdy hotel zajišťuje nejen plnou penzi nejčastěji formou bufetů, ale také dopolední a odpolední svačinky, neomezenou konzumaci nealkoholických a většinou místních alkoholických nápojů. Pojem „ultra all inclusive“ pak povětšinou zahrnuje i nabídku dovozového alkoholu. Rozsah stravovacích služeb však nejčastěji závisí především na typu zájezdu. U poznávacích zájezdů není vhodné volit stravování typu „all inclusive“, nýbrž pouze snídaně či polopenzi (Palatková, 2013). V rámci tvorby zájezdu se stravování kalkuluje dle podmínek sepsané smlouvy. Je třeba dávat pozor na druh stravování, které si klient platí a také zajistit zákazníkovi to, za co si případně připlatí.

3.5.4 Ostatní služby z oblasti cestovního ruchu

Do následující kategorie lze zařadit pronájem motorového vozidla, prodej vstupenek do kulturních či sportovních objektů, obecně lze zařadit různé služby cestovního ruchu. Nepatří sem však ty služby, které jsou součástí jiné služby cestovního ruchu (např. přeprava zavazadel jako součást přepravy osob (Mmr.cz, 2020).

Lze zmínit i služby průvodce či animační služby. Průvodce či delegát patří mezi pracovníky prvního kontaktu, tvoří tedy svým projevem, chováním a činností u návštěvníků dojem o dané destinaci. Průvodce i delegát musí velmi dobře znát danou oblast, bezprostřední okolí a musí se informovat o nejaktuálnějším dění. Jako prostředník uspokojuje poptávku zákazníků po informacích. Jejich činnost má veliký vliv na spokojenost účastníků cestovního ruchu a výběr takového pracovníka nesmí být zanedbán (Seifertová, 2013). Animační služby jsou obvykle službou hotelového zařízení a fungují

jako další nadstandardní služba, která láká zákazníky. Cílem animátorů je zajistit hostům intenzivní a spokojený zážitek z dovolené. Animační programy by se měly zaměřit na poznání destinace a zaměření hotelu, ale také by měly vycházet z individuálních přání hostů. Dříve byly tyto služby zvykem spíše v zahraničí, nyní už i mnoho českých hotelů tyto služby svým zákazníkům nabízí (Beránek, 2013).

Mezi častou službu cestovního ruchu dále patří pojišťovací služby. V případě zájezdu do zahraničí oslovuje cestovní kancelář komerční pojišťovnu nejen z důvodu mít zákonem povinné pojištění proti úpadku, ale i jako možnost připojištění pro své klienty, např. při rizikových sportech či ztrátě zavazadel. Cestovní pojištění účastníků zájezdu nepatří do povinného pojištění CK proti úpadku. Vzhledem k tomu, že v zemích mimo EU neplatí evropská karta zdravotního pojištění a ani v zemích EU tato karta nezajišťuje případný převoz zraněné osoby zpět do ČR, je vhodné si pro všechny cesty do zahraničí zajistit zdravotní připojištění. CK může připojištění zprostředkovat nebo si ho klient může zajistit sám individuálně (Palatková, 2013).

3.6 Destinace cestovního ruchu

Pod pojmem *destinace* si lze představit zeměpisný prostor, ve kterém existuje několik zdrojů cestovního ruchu. Její hranice jsou tak ovlivňovány spíše těmito zdroji, než oficiální politickou hranicí. Zdroji cestovního ruchu, tzv. prostorem, je akumulace turistických zdrojů a atrakcí, infrastruktur, vybavení, poskytovatelů služeb a dalších podpůrných odvětví. Některé prostory cestovního ruchu jsou v rámci jedné politické hranice, jiné jsou politickými hranicemi, zatímco jiné politické hranice překračují (Pike, 2008). Dle Páskové a Zelenky (2012) je *destinace* místo navštívené účastníkem cestovního ruchu. Může se jednat o zemi, region, město. Destinaci lze určit například dělením regionu dle turistického nebo historického hlediska, kdy zároveň může vzniknout turistický marketingový region.

Destinaci lze dále vymezit svazkem služeb cestovního ruchu, které jsou koncentrovány v určitém místě, oblasti, regionu. Jsou poskytovány v návaznosti na potenciál cestovního ruchu dané lokality (Holešinská, Šauer a Vystoupil, 2015). Dle Jakubíkové (2012) je

pojem destinace používán spíše v rámci letecké dopravy, kde destinace představuje vzdálenou oblast.

Vymezení destinace

Detailnější pojetí a vymezení destinace může být charakterizováno různými přístupy. Koncept destinace lze vymezit následujícími přístupy (Pearce in Holešinská, Šauer a Vystoupil, 2015). *Destinace jako území* – generální a speciální pojetí regionu. Destinace má určitou strukturu, která je významnou charakteristikou regionu. Lze tak vymezit geografické regiony. Generální pojetí je považováno za obecný přístup k vymezení destinace zejména na základě nabídky a poptávky. *Destinace jako systém* – je vnímána jako produkt složený z několika dalších produktů, který návštěvníci spotřebovávají. *Destinace jako sociální prostor sdílený rezidenty a návštěvníky* – je třeba neopomenout sociálně-kulturní rozměr destinace a fyzický rozměr destinace a považovat tyto pilíře jako pilíře udržitelnosti. Destinace musí být pojata jako společensko-ekonomický systém. *Destinace jako síť* – představuje pojetí destinace jako síťový systém složený z několika subjektů veřejného, soukromého a neziskového sektoru, dále rezidentů a vazeb mezi nimi.

3.6.1 Rajonizace cestovního ruchu v České republice

Předmětem rajonizace cestovního ruchu v ČR je zmapování předpokladů rozvoje a rozmístění subjektů a objektů cestovního ruchu v daných územních celcích. Na základě marketingového přístupu se člení Česká republika na turistické regiony (Svobodová a kol., 2013).

Pro organizaci a podporu cestovního ruchu v ČR se zapojuje několik institucí, ty nejvýznamnější jsou:

- Ministerstvo pro místní rozvoj;
- Česká centrála cestovního ruchu – CzechTourism;
- kraje, obce, města.

Tyto organizace mají mimo jiné za úkol i rajonizovat jednotlivé turistické destinace (Holešinská, Šauer a Vystoupil, 2007). Od roku 2000 byly provedeny zásadní změny administrativního členění ČR, od kdy je v republice vymezeno 14 krajů, 77 okresů a 206 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. V rámci země je dále vymezeno

14 euroregionů, jejichž cílem je odstraňování kulturních, sociálních či hospodářských nerovností vzniklých na obou stranách státní hranice (Svobodová a kol., 2013). Mapa krajů a okresů ČR platných od roku 2000 lze nalézt v příloze č. 3. V dané příloze lze dále vidět rozdělení euroregionů ČR.

Úkolem výše zmíněných institucí je zároveň propagace destinace a snaha zvýšit turistickou návštěvnost lokality. Hlavním cílem CzechTourism je propagace ČR jako destinace v zahraničí a v rámci země. Internacionalizace je jednou ze strategií propagace cestovního ruchu, kterou agentura CzechTourism využívá. Náklady a přínosy internacionalizace se porovnávají a následně jsou kvantifikovány na jednotku, např. kolik bylo marketingově vynaloženo na jednoho turistu peněz a kolik takový turista přinesl zdrojů do ekonomiky. (Kotíková a Pavlů 2020). Mimo internacionalizace agentura zajišťuje, podporuje a koordinuje marketingové aktivity, stanovuje a vytváří jednotlivé produkty cestovního ruchu, zastupuje zemi v zahraničí či vydává propagační materiály v několika jazycích (CzechTourism, 2020). Agentura dále klasifikuje ubytovací zařízení mezinárodně certifikovaným systémem Hotelstars a přiděluje hotelům hvězdičky, které odrážejí úroveň kvality a služeb v hotelu. Klasifikace má celkem 270 hodnotících kritérií, které vznikly na základě výzkumu očekávání potenciálních zákazníků a potřeb trhu (Rašovská a Ryglová, 2017).

Základní skupiny turistických regionů

Dle Svobodové a kol., (2013) jsou rozlišovány pojmy turistický region a turistická oblast. Územní celek je označován jako *turistický region*. Nabídka cestovního ruchu regionu je svým množstvím, kvalitou a atraktivitou dostatečná pro vytvoření návštěvnosti regionu a tvorbu potenciálu území. Region dále realizuje konkurenceschopnou nabídku služeb a produktů cestovního ruchu s důrazem na příjezdový CR. Oproti tomu *turistická oblast* představuje územní celek specifikovaný potenciálem lokalizačních podmínek a vlastností cestovního ruchu v dané oblasti. Potenciál území vytváří předpoklady pro tvorbu konkurenceschopné nabídky.

Turistické regiony v Česku lze dělit dle jejich potenciálu a návštěvnosti turisty. Mezi skupiny patří horské regiony, které mají vysoký turistický potenciál k návštěvnosti

a strávení delších pobytů. Tyto regiony jsou navštěvovány hojně v zimních (zimní sporty) i letních (rekreace, turistika) měsících. Mezi další skupinu patří lázeňská města, také typická vyšší délkou pobytu a oproti horským oblastem vyšším podílem ubytovaných v hotelech. Turistika a sport jsou vyhledávány i v této skupině. Samostatnou skupinou je hl. m. Praha, která mimo historických památek slouží jako místo pro nákupní turistiku a k návštěvě kulturních a společenských akcí. Průměrná délka pobytu je zde nižší. Turisté tak v Praze vyhledávají spíše dvou až třídenní pobyt. V rámci jednodenních výletů je hojně navštěvována i poslední skupina regionů – skupina s relativně nízkým potenciálem pro turismus. Patří sem Střední Čechy, Severní Morava, Vysočina či Střední Morava (Palatková a kol., 2012). Mapu turistických regionů ČR lze nalézt v příloze č. 3.

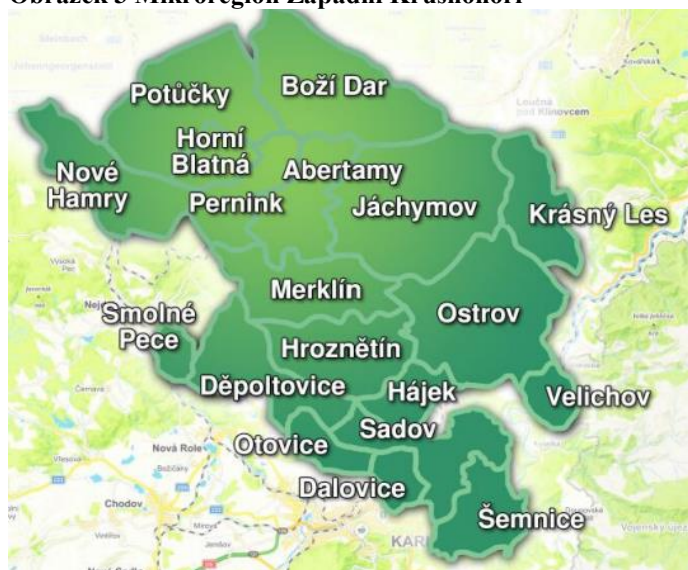
4 Vlastní práce

V této části diplomové práce je nejprve charakterizována zkoumaná destinace – mikroregion Západní Krušnohoří. Je proveden rozbor lokalizačních podmínek cestovního ruchu dle Bíny (2002). Následně je proveden rozbor vyhotoveného dotazníkového šetření a vyhodnocení ukazatelů intenzity cestovního ruchu.

4.1 Charakteristika zvolené destinace

Mikroregion Západní Krušnohoří patří do Karlovarského kraje, okresu Karlovy Vary a spadá částečně pod správní obvod Karlovy Vary a správní obvod Ostrov. Za účelem podpory cestovního ruchu v mikroregionu bylo již roku 1994 založeno sdružení Krušné hory – západ, které spojuje 20 obcí. Obce vytváří činnosti pro podporu cestovního ruchu a propagují místní kulturní, sportovní a společenské aktivity. Obce vymezující mikroregion Západní Krušnohoří a členové sdružení mikroregionu jsou: Město Abertamy, Město Boží Dar, Obec Dalovice, Obec Děpoltovice, Obec Hájek, Město Horní Blatná, Město Hroznětín, Město Jáchymov, Obec Jenišov, Obec Krásný Les, Obec Merklín, Obec Nové Hamry, Město Ostrov, Obec Otovice, Obec Pernink, Obec Potůčky, Obec Sadov, Obec Smolné Pece, Obec Šemnice, Obec Velichov. Celé území se rozléhá na ploše o přibližné velikosti 300 km². Jedná se o území hornického regionu zapsaného na Seznam památek světového dědictví UNESCO.

Obrázek 3 Mikroregion Západní Krušnohoří

Zdroj: <https://www.skhz.cz/>

Mikroregion protíná mnoho turistických, cyklistických a naučných stezek. V zimních měsících je zde k nalezení mnoho skiareálů a běžkařských tratí. Oblast má zároveň bohatou historii, a to nejen v těžbě cínové a železné rudy. Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří (oficiální česko-německý název) se rozkládá na území německého Saska a českého Krušnohoří. Zahrnuje několik objektů, které společně ukazují obrovský vliv, jaký měla těžba a zpracování rud na obě strany pohoří. Tyto hornické památky byly v Česku i Německu roku 2019 zapsány na Seznam světového dědictví UNESCO. Přimo v mikroregionu nebo v jeho těsné blízkosti se nachází několik hradů. Patří sem například Horní hrad (Hauenštejn), v blízkosti pak hrad Loket nebo Andělská hora. Nejen pro deštivé dny jsou zde vybudována muzea, např. muzeum rukavičkářství v Abertamech, muzeum těžby rud v Horní Blatné či vlastivědné muzeum na Božím Daru. V Jáchymově lze navštívit královskou mincovnu či knihovnu latinské školy (Malý elektronický průvodce západním Krušnohořím, 2020).

Mikroregion se nachází v přibližných výškách 400–1200 metrů nad mořem a jejími nejznámějšími vrcholy jsou Klínovec, Plešivec, Blatenský vrch nebo Tetřeví hora. V regionu se nachází i několik zajímavých vodních ploch a protíná jej částečně i řeka Ohře, vhodná k vodním sportům. Území se nachází v blízkosti lázeňského trojúhelníku Karlovy Vary – Františkovy lázně – Mariánské lázně. Do mikroregionu spadají lázně Kyselka, které jsou však nyní ve stavu před rekonstrukcí a nečiní se tak v porovnání s lázeňským trojúhelníkem příliš velké turistické oblíbenosti. Mají však za sebou bohatou historii a k jejich obnově snad dojde co nejdříve (zachrante-lazne-kyselka.cz, 2011). Území je dále hraniční oblastí s Německem a nachází se zde několik hraničních přechodů.

Okres Karlovy Vary, do něž mikroregion Západní Krušnohoří spadá, se svou hustotou obyvatel 76 na km² patří do slabšího podprůměru oproti celému Karlovarskému kraji, který má hustotu zalidnění 89 obyvatel na km². Celý okres zaujímá rozlohu 1511 km², z toho 531 km² je zemědělská půda a 648 km² jsou lesní pozemky (ČSÚ, 2019). V celém Karlovarském kraji nejsou žádné národní parky a je zde pouze jedno chráněné krajinné území, CHKO Slavkovský les, který nespadá pod mikroregion Západního Krušnohoří. Ekonomiku Karlovarského kraje výrazně podporuje lázeňství (zmiňované Karlovy Vary,

Mariánské Lázně, Františkovy Lázně a Jáchymov). Významným ekonomickým odvětvím kraje je dále těžba hnědého uhlí na Sokolovsku a těžba kaolinu na Karlovarsku.

Obrázek 4 Vyznačení mikroregionu Západní Krušnohoří v okrese Karlovy Vary

Upraveno dle www.mesta.obce.cz

4.2 Lokalizační podmínky cestovního ruchu ve zvolené destinaci

Kapitola se zaměřuje na charakteristiku destinace vypracovanou na základě lokalizačních podmínek dle Bíny (2002). Slouží k výslednému hodnocení potenciálu destinace. Fotografie z destinace jsou obsaženy v příloze č. 1.

Přírodní pozoruhodnosti

Západní Krušnohoří patří mezi oblasti, které se mohou vyznačovat bohatou přírodou – rašeliniště, vysoké vrcholky hor i přírodní památky. Božidarské rašeliniště je největším rašeliništěm v Krušných horách. Jedná se o národní přírodní rezervaci a je možné ho navštívit po naučné stezce se stejnojmenným názvem. Stezka je dlouhá 3,2 km a začíná v obci Boží Dar. Stezka je vytvořena z dřevěné konstrukce ve výšce tak, aby ochránila

rašeliniště a žijící vzácné druhy živočichů a rostlin, které se v něm nachází. Dalším rašeliništěm, které bylo až do roku 2020 turisticky nepřístupné a nyní prochází obnovou, se nazývá Perninské rašeliniště. Jedná se o plochu, která byla od roku 1956 až 2000 velice devastována těžbou rašeliny nešetrným frézováním. Z původního rašeliniště se tak zachovalo pouze 20 %. V roce 2015 bylo rašeliniště vyhlášeno evropsky významnou lokalitou a nyní je chráněnou přírodní památkou, o kterou se starají Lesy ČR. Území je nyní technicky rekultivováno a lze v něm nalézt zajímavou vegetaci, například klikvu bahenní, rosnatku okrouhlostou, všivce mokřadního či plavuň pučivou. Nalézt lze vzácné druhy motýlů, například žluťáčka borůvkového (Kudyznudy.cz, 2020).

Naučná stezka turisty zavede i k další přírodní památce, přírodní rezervaci Ryžovna. Nachází se v nadmořské výšce 1000 metrů nad mořem a jsou zde chráněny odkryvy čedičových hornin a ohrožená fauna a flora. Z ohrožených rostlin zde lze nalézt například prhu arniku, řeřišnici srstnatou či všedobra horského. Dále se zde vyskytuje řada chráněných ptáků (zivykraj.cz, 2012). Mezi turisticky nepřístupné patří například přírodní rezervace Ostrovské rybníky či Oceán. Ostrovské rybníky jsou přírodní rezervací od roku 1998. Vyhlášeny byly z důvodu ochrany vodních a mokřadních ploch a na ně vázané flory a fauny. Přírodní rezervace Oceán zahrnuje nedotčený a nerušený ekosystém horského vrchoviště, k nalezení jsou zde i rašelinné a podmáčené smrčiny.

Přírodní památka Vlčí jámy jsou dvě hluboké průrvy vzniklé propadnutím dolů. První je nazývána ledovou jámou s věčným sněhem a ledem, je hluboká 60 metrů a vznikla propadnutím středověkého dolu Jiří. Samotná Vlčí jáma je pozůstatkem cínového dolu Wolfgang. Nad jámami se tyčí jeden z vrcholů západního Krušnohoří, a to Blatenský vrch (1043 m n. m.). Na vrcholu je postavena 21 metrů vysoká rozhledna s 85 schody. Mezi další známé, dobře přístupné a turisticky navštěvované vrcholy v oblasti s nadmořskou výškou nad 1000 metrů nad mořem patří Klínovec a Plešivec. Na oba vrcholy vedou sedačkové lanovky a hory jsou využívány k letním i zimním sportům. Na vrcholu Klínovce se taktéž nachází 80 metrů vysoká rozhledna. Klínovec je zároveň nejvyšší horou Krušných hor. Na Plešivci lze nalézt rozhlednu o výšce 16 metrů. Obě hory tak mohou nabídnout dech beroucí výhledy do širokého okolí (Mapy.cz, 2020).

Pěší a horská turistika

Západní Krušnohoří protíná mnoho turistických a naučných tras. Mezi nejznámější patří červená turistická trasa, pojmenovaná po krušnohorském písničkáři Antonu Güntherovi. Trasa vede mezi obcemi Boží Dar a Horní Blatná, je dlouhá 16,5 km a téměř celá vede v nadmořské výšce nad 1000 metrů nad mořem. Mikroregion částečně protíná Evropská dálková trasa E3. Tato trasa má celkem 7000 km a vede ze Španělska až na východ Bulharska, pokud možno po hřebenech. Konkrétně v západním Krušnohoří vede stezka 50 kilometrů a začíná v obci Dalovice a vede přes Sadov, Plešivec, Jáchymov, Boží Dar až na Klínovec. Zde pokračuje do Ústeckého kraje (Mapy.cz, 2020)

Cílem pěších výletů bývají i rozhledny. Do území spadá 5 rozhleden. Mimo již zmiňované rozhledny – Klínoveckou, Plešiveckou a rozhlednu na Blatenském vrchu sem patří rozhledna Pajndl a Boží vyhlídka u Božího Daru. K oběma rozhlednám vedou turistické stezky. Boží vyhlídka má výšku 8 metrů a byla postavena z fondu spolupráce Česká republika – Svobodný stát Sasko (bozidar.cz, 2020). Rozhledna by měla svým stříbrným vzhledem připomínat těžbu stříbra v regionu. Rozhledna Pajndl se nachází na Tisovském vrchu, jde o kamennou rozhlednu o výšce 24 metrů.

V mikroregionu je vytvořeno celkem 21 naučných stezek, jejichž cílem je vzdělání, respektive informování turistů, kteří stezkou procházejí. K tomuto účelu jsou na stezkách s určitými rozestupy postaveny různé informační panely. Popis naučných stezek je uvedený většinou na webových stránkách mikroregionů, okresů, také v turistických centrech. K jednotlivým stezkám se uvádí jejich obtížnost a délka, dále vhodnost terénu například pro kočárky a cyklisty. Naučná stezka je vždy věnována určitému tématu. Za zmínku určitě stojí naučná stezka Blatenský příkop. Cesta lemuje příkop dlouhý 12 km a je zde vytvořeno 23 naučných zastavení, které popisují historii, výstavbu a zajímavé informace o tomto vodním dílu, které bylo vystaveno již v roce 1544 za účelem zásobování krušnohorských dolů vodou. Historicky velmi významné jsou dvě naučné stezky u Jáchymova: NS O radonu a NS Jáchymovské peklo. Stezky mají celkem 12 km a 21 zastávek. Poučují procházející turisty o smutných životech politických vězňů, kteří zde byli uvězněni celkem v 18 pracovních táborech uranových dolů. Radonová stezka

informuje o radioaktivním plynu radonu, který vzniká postupnou přeměnou uranu. (Kudyznudy.cz, 2020).

Cykloturistika

Mikroregion protíná hustá síť cyklostezek a cyklotras. Většina z nich vede po Krušnohorské magistrále. Tato magistrála vede skrz celé Krušnohoří a měří celkem 146 km. Díky této velikosti a jejímu umístění se na cyklotrase objevuje bohaté množství různých terénů a kopců pro začátečníky i pokročilé cyklisty. Do mikroregionu zasahuje i cyklostezka okolo Ohře, která vede naopak povětšinou po rovině. Město Ostrov nabízí webový cykloportál, na kterém jsou popsány a na mapě vyobrazeny cyklostezky v regionu. Celkem jich je vedeno 15 (cykloportal.ostrov.cz, 2013). Všeobecně se nyní velmi rozvíjí cyklistika na elektrokolech. Z tohoto důvodu již po celé republice přibývají nabíjecí stanice na elektrokola. Společnost *sev.en energy* se zaměřuje na vybudování husté sítě nabíječek právě v Krušnohoří. Zatím jsou nabíjecí stanice vybudovány spíše ve východnější části hor, ale společnost stále pracuje na rozšiřování této sítě, aby byla cykloturistika na elektrokolech co nejdostupnější (74b.cz, 2020). V již zmiňovaném areálu Plešivec a Klínovec jsou k dispozici lanovky, které vyváží v létě cyklisty nahoru. V obou areálech je vybudovaný bike park s několika trasami pro sjezdovou cyklistiku různých obtížností. Lze si tak koupit například celodenní jízdenku a v rámci jednoho dne sjet kopec dolů několikrát.

Sjezdové zimní sporty

Západní Krušné hory nabízí pro sjezdové zimní sporty poměrně bohatou nabídku skiareálů. Klínovec je největším lyžařským areálem v Krušných horách a nabízí 31,5 km sjezdovek, 5 sedačkových lanovek a 11 vleků. Skiareál Klínovec navíc spolupracuje s přeshraničním německým skiareálem Fichtelberg a při koupi společné permanentky tak vytváří InterSkiregion Fichtelberg-Klínovec, který lyžařům nabízí celkem 47 km sjezdovek. Od sezóny 2018/19 je Skiareál Klínovec modrou sjezdovkou propojen se sousedním Skiareálem Neklid a je zde také přímé lyžařské propojení s Božím Darem. Celá oblast se nachází v nadmořské výšce 800–1244 m n. m. (Klínovec.cz, 2020).

V mikroregionu se nachází i několik dalších, menších skiareálů. Patří sem například Skiareál Plešivec, který se rozléhá ve výškách 750-1028 m n. m. Jsou zde připraveny 3 čtyřsedačkové lanovky, 1 lyžařský vlek a 10 sjezdových tratí. V Jáchymově se nachází Skiareál Náprava, ve kterém se dají provozovat sjezdové sporty na sjezdovkách o celkové délce 4,2 km. Díky poměrně vysoké horské oblasti mikroregionu se nachází několik vleků a sjezdovek i v obcích Pernink, Nové Hamry a Potůčky.

Lyžařská turistika

Již zmiňovaná Krušnohorská magistrála, která je vedena celým Krušnohořím a v létě využívána k cykloturistice, je v zimě využívána a strojově upravována jako běžkařská trasa. V Západokrušnohorském regionu vede přibližně 24 kilometrů. Pro začátečníky jsou připraveny běžkařské okruhy v obcích Pernink a Abertamy. Aktuální stav běžkařských tras lze sledovat na portále Živý kraj, který pro tyto účely vyvinul i mobilní aplikaci (krusnehoryaktivne.cz, 2020).

Rekreace u vody

V mikroregionu lze nalézt několik rybníků. Nedaleko Hroznětína se nachází vodní nádrž Velký rybník, který je vhodný k rybaření i ke koupání. Obklopuje ho pravidelně upravovaná písečná a travnatá pláž, k dispozici je i dětské hřiště. O necelých 5 kilometrů vedle se nachází přírodní koupaliště Děpoltovický rybník. Opět se zde nachází písčité a travnaté pláže. Součástí areálu jsou také převlékárny, lavičky, mobilní WC, zastřešený altán a dětský koutek. Travnaté pláže lze nalézt u zatopeného lomu Jáma u Otovic. Lom je vhodný i pro potápění a je zde k nalezení naturistická pláž. Velmi příjemné koupání čeká na turisty v průzračně čisté vodě s rašelinovým podložím v Černém jezeře u Horní Blatné (Malý elektronický průvodce západním Krušnohořím, 2020).

Rekreace v horách a lesích

Většinová část mikroregionu se nachází ve výškách nad 700 m n. m. a mikroregion je hustě zalesněn. Hustota obyvatel okresu Karlovy Vary je 76 obyvatel na km², což je výrazně pod průměrem České republiky (134 obyvatel na 1 km²). Oblast má za sebou významnou ekologickou zátěž způsobenou hornictvím. Pro nerušený odpočinek a rekreaci v horách a lesích je vhodné ubytovat se v Spa & Wellness Hotelu Zámek Lužec****.

Jedná se o lovecký zámeček obklopený čistým vzduchem a jehličnatými lesy. Horská poloha je 700 metrů nad mořem. Hotel má k dispozici 62 pokojů, wellness a restauraci. Zámek byl postaven ve 14. století na žádost krále Karla IV. (zamek-luzec.cz, 2020).

Venkovská turistika

Západní Krušnohoří se vyznačuje horskou krajinou s vysokým podílem lesů. V okrese Karlovy Vary jsou dle ČSÚ, 2020 vodní plochy přibližně 1,8 %, což je lehce pod průměrem ČR. Některé obce v regionu jsou větší (Jáchymov – 2500 obyvatel) a některé menší (Smolné Pece – 206 obyvatel). Některé obce mají pouze jednotky obyvatel. Jedná se například o obec Ryžovna nebo Zlatý Kopec. Celkově má území spíše venkovský charakter s hojnými možnostmi pro turistiku. Hustota osídlení je nízká.

Vodní turistika

Mikroregion protíná částečně řeka Ohře. Jedná se o dobře sjízdnou a mezi vodáky poměrně populární řeku. Výhodou Ohře je, že bývá splavná celoročně a je vhodná i pro týdenní plavbu. Řeka pramení v Německu, je dlouhá 316 km. Ve Velichově se do Ohře vlévá řeka Bystřice. Pro vodáky je řeka velmi příznivá. V různých úsecích má různé stupně obtížnosti, jedná se však o poměrně klidnou řeku. Obtížnost je udávána od ZW (klidný, mírně proudící tok bez překážek a peřejí) po WW1 (lehký tok s občasnými peřejemi). Podél řeky je vybudováno mnoho tábořišť, kempů a příležitostí k občerstvení. Lemuje i mnoho kulturních a přírodních zajímavostí, jako jsou hrady, města, lázně (pujcovna-lodi.cz, 2020).

Horolezectví

V mikroregionu Západní Krušnohoří se nachází několik skal vhodných k horolezectví. Těsně u hranic s Německem, kousek od obce Zlatý Kopec se nachází skalní útvar Holubí skály. Skály jsou složeny ze svoru, který je místy proložen čočkami šedého křemene. U Horní Blatné se s malebnými vyhlídkami tyčí skály nazvané Na strašidlech. Výška stěn je od 6 do 25 metrů. U obcí Hroznětín a Merklín se nachází Hroznětínské skály, které nabízí mnoho cest pro zkušené i začátečníky. U Merklínu se tyčí žulová věž. Další žulová věž se zaoblenými bochníkovitými tvary a 17 horolezeckými skalami se nachází u obce Mariánská. Jmenuje se Nevěstino lože a jde o mohutný skalní útvar vystupující z jihovýchodního svahu Vlčího hřbetu. U obce Nové Hamry je od roku 2016 vybudována

ferrata, nazvaná Seifertova. Je možné využít 4 různých cest obtížností A-D. Vybavení je možné vypůjčit v blízkém hotelu Seifert (krusnehoryaktivne.cz, 2020).

Závěsné létání

Vhodným startovacím místem pro paragliding jsou sjezdovky na Klínovci. Naproti v Loučné pod Klínovcem je vhodná přistávací plocha. Startovací místo se nachází v nadmořské výšce 1150 a převýšení do cílového místa je 230 metrů. V zimním období je místo komplikovaně dostupné vzhledem k lyžařské sezóně. Na místě je k dispozici restaurace a nahoru se dá dostat autem či lanovkou (paragliding-mapa.cz, 2020).

Sportovní myslivost

Turistická lovecká povolení vydává velké množství mysliveckých sdružení po celé ČR. Dle Bíny (2002) je lokalita pozitivně ohodnocena, pokud není vysoce urbanizována nebo není zemědělskou krajinou s intenzivním stupněm vytižení. Mikroregion Západní Krušnohoří je hustě zalesněn. Působí zde např. myslivecké sdružení Barváři Krušné hory.

Sportovní rybolov

V blízkosti města Nová Role leží Novorolský rybník o rozloze 20 ha, který nabízí skvělé podmínky pro rybaření. Dle Českého rybářského svazu jsou pstruhové revíry na řece Rolavě, Bystřici i Ohři. Mimopstruhové revíry jsou na řece Ohři (rybsvaz.cz, 2019). Díky přítomnosti těchto revírů odpovídá mikroregion kladným lokalizačním podmínkám.

Pozorování vodních ptáků

V nově rekultivovaném Perninském rašeliništi vzniklo pozorovací molo nad vodní hladinou tůně vhodné k pozorování i vodních ptáků např. bramborníčka hnědého. Ptačí oblasti jsou významné především v blízkých Doupovských horách, Novodomském rašeliništi a východních Krušných horách. Doupovské hory jsou však turisticky velmi nepřístupné, protože jejich velká část spadá pod Vojenský újezd Hradiště. Z celkové rozlohy ptačí oblasti 63 116 ha připadá 33 015 ha na Vojenský újezd. Hory jsou hnízdištěm 148 ptačích druhů (nature.cz, 2008).

Kulturně historické památky a soubory

Mikroregion Západní Krušnohoří je územím hornického regionu, od roku 2019 zapsaném na seznamu památek světového dědictví UNESCO. Vzhledem k soustavné těžbě a zpracovávání rudy po téměř 800 let vznikla v Krušných horách jedinečná hornická krajina s unikátními památkami jak na povrchu země, tak v podzemí s hustou sítí horních měst. Konkrétně se jedná o hornické krajiny Jáchymov, Abertamy, Boží Dar, Horní Blatná, Krupka, Měděnec a Rudá věž smrti. Většina z nich spadá přímo pod mikroregion Západní Krušnohoří. Za účelem sdružovat a technicky a organizačně podporovat historické hornické obce a turistického rozvoje vznikla OPS Montanregion Krušné hory – Erzgebirge (montanregion.cz, 2018).

Hornická krajina Jáchymov částečně představuje největší centrum těžby stříbrných rud v Krušných horách. Těžilo se zde od 16. do 20. století. Ve 40. letech 19. století představoval Jáchymov světově historicky první dobývání uranové rudy. Díky těžbě a spojenému ekonomickému rozvoji v Jáchymově vznikl ojedinělý soubor pozdně gotické až renesanční měšťanské architektury s hodnotnými prvky umělecké výzdoby. Byl zde vystaven první luteránský kostel v Evropě. Vedle kostela se v centru Jáchymova tyčí královská mincovna, radnice a špitální kostel všech svatých. V roce 1906 byly v Jáchymově založeny radonové lázně k léčbě chorob pohybového ústrojí. Šlo o první takové lázně tohoto stylu na světě. Po druhé světové válce se Jáchymov stal městem, ve kterém bylo zřízeno několik pracovních táborů, ve kterých bylo uvězněno mnoho politických vězňů. Jejich prací byla těžba uranu, kterou Sovětský svaz začal zpracovávat k sestrojení atomové bomby, což se jim povedlo v roce 1949 (Malý elektronický průvodce západním Krušnohořím, 2020).

Hornická krajina Abertamy – Boží Dar – Horní Blatná představuje dobývání cínových, železných a dalších rud od 16. do 20. století. Rýžoviště u Božího Daru svědčí o obrovském rozsahu vnějšího rýžování cínovce. Město Horní Blatná bylo založeno v 16. století a je v něm postaveno několik renesančních památek, např. kostel sv. Vavřince a muzeum cínu. Historickými důlními památkami jsou povrchové dobývky dolu Červená jáma, Scheppova pinka a důl Mauritius, největší a nejhlubší cínový důl na české straně Krušných hor (montanregion.cz, 2018).

Rudá věž smrti mezi obcemi Jáchymov a Ostrov představuje těžkou dobu a utrpení politických vězňů. Sloužila ke třídění a drcení uranové rudy. Jednalo se o jedno z nejnebezpečnějších pracovišť, ve kterém se pracovalo bez ochranných pomůcek a pracovníci se tak dostávali do bezprostředního styku s radioaktivním materiálem a vdechovali radioaktivní prach. Další zmiňované hornické krajiny spadající pod světové dědictví UNESCO – Krupka a Mědník, nepatří do mikroregionu Západní Krušnohoří.

Skanzeny a muzea

V mikroregionu se nachází několik muzeí. V obci Abertamy lze navštívit muzeum rukavičkářství. V polovině 19. století byla v obci založena dílna na výrobu kožených rukavic. Místní rukavičkáři patřili mezi nejlepší na světě. Expozice tak připomíná místní tradici. Expozici věnovanou dějinám těžby a cínové rudě lze nalézt v Horní Blatné. Lze zde vidět sbírky mineralogie, cínového nádobí a modely důlní techniky. V obci Boží Dar se nachází vlastivědné muzeum, které pojednává o nejvýše položeném městě ve střední Evropě (1028 m n. m.). Je zde možno zanechat dopis v Ježíškově poště. Vstup je zdarma.

V Jáchymově lze navštívit knihovnu latinské školy – expozici starých tisků a rukopisů. Tato sbírka zde vznikla v době ekonomického rozvoje spojeného s těžbou v 16. století. O pár metrů dál se nachází královská mincovna, ve které se mezi lety 1520 a 1671 razily stříbrné mince. Nyní se zde nachází expozice nazvaná „Jáchymov v zrcadle času“ a provádí návštěvníky nejen hornickou historií (Malý elektronický průvodce západním Krušnohořím, 2020).

Lázeňská funkce

Přímo v mikroregionu se nachází lázně Kyselka a lázně Jáchymov. Lázně Kyselka leží v údolí řeky Ohře. První zmínka o léčivých pramenech z Kyselky se objevila již v roce 1724. Díky velmi pozitivním léčebným účinkům se prameny začaly vyvážet. Vznikly dokonce i prodejní pobočky těchto pramenů, a to v Karlových Varech, v Praze a ve Vídni. V 19. století byly lázně hojně navštěvovány a byly velmi známé. Následně si Ottův pramen pronajme obchodník Heinrich Mattoni a začne minerální vodu ve skleněných lahvích prodávat po celém světě. Díky němu vznikly v Kyselce krásné lázeňské objekty a budovy. Po Mattoniho smrti bohužel sláva města zanikla, navíc dvě světové války zapříčinily

úpadek lázeňství po celé republice. Nyní lázně prochází postupnou nákladnou obnovou (kudyznudy.cz, 2020).

Jáchymovské lázně byly založeny roku 1906 jako jediné radonové lázně ve světě. Radonová voda pomáhá především při nemocích pohybového ústrojí. V Evropě nemají žádné jiné lázně tak vysokou koncentraci radonu v přírodní minerální vodě. Lázně nabízí nejen léčebné pobyty pro nemocné, ale i relaxační a wellness pobyty, romantické pobyty, lázně spojené s aktivní dovolenou či vánoční a silvestrovské pobyty. V Jáchymově lze nalézt několik hotelů a penzionů, ve kterých se dá ubytovat a lázně navštěvovat (laznejachymov.cz, 2019). Mikroregion leží ve velmi blízké vzdálenosti od známého lázeňského trojúhelníku Karlovy Vary – Mariánské Lázně – Františkovy Lázně.

Kongresy a konference

Přímo v oblasti mikroregionu Západního Krušnohoří se nenachází žádné kongresové centrum nebo místo pro uspořádání větší konference. Vhodným místem pro uspořádání těchto akcí jsou některé hotely v blízkých Karlových Varech. Hotel Thermal nabízí přímo kongresové centrum, ve kterém se často konají konference i celostátního významu. Největší sál hotelu nabízí usazení až pro 1148 osob a dále několik hal, sálů a salónek až pro dalších 1350 osob. Řadí se tak mezi největší kongresová centra v celých západních Čechách (thermal.cz, 2020).

Kulturní akce

Ve zmiňovaném hotelu Thermal se každoročně koná i mezinárodní filmový festival, který je velmi známým a jedním z nejprestižnějších festivalů v Evropě. První ročník se konal v roce 1946. Festival je dlouhý obvykle 1 týden a v jeho průběhu je uděleno několik cen. Přímo v mikroregionu Západní Krušnohoří může několik kulturních akcí regionálního významu nabídnout např. město Ostrov. Konají se zde klášterní slavnosti v měsíci květnu, dále Den pro Ostrov a jeho partnerská města v červnu, rodinný den v parku (srpen), letní koncerty v zámeckém parku, dětský filmový a televizní festival Oty Hofmana v říjnu. Různé kulturní akce může nabídnout i hrad Loket (Malý elektronický průvodce západním Krušnohořím, 2020).

Sportovní akce

K pořádání sportovních akcí nejvíce vybízí jednoznačně středisko Klínovec, kde se mohou konat lyžařské, cyklistické nebo běžecké akce. Každoročně pořádá běžecký horský závod Perštejn – Klínovec Liga běžců Karlovarského kraje, a to o délce 17,2 km a s převýšením 904 metrů. V zimě se na Klínovci tradičně konají dětské lyžařské závody *Kids cup*, který zahrnuje disciplínu paralelní slalom a skicross. Dva ročníky má za sebou také závod *Giant Enduro Race*, kdy jsou připraveny závodní tratě na kopcích Klínovec, Neklid a Hadí hora. V několika kategoriích závodí muži, ženy i děti (enduroserie.cz, Klinovec.cz, 2020).

Církevní akce

Mezi církevní poutní místa v oblasti patří kostel sv. Jáchyma v Jáchymově a kostel sv. Michaela Archanděla a Panny Marie Věrné v Ostrově nad Ohří - Staré město. V obou kostelech probíhají pravidelně bohoslužby. V Jáchymově 2x týdně a v Ostrově 5x týdně po celý rok. V obci Krásný Les se nachází Hrad Hauenštejn, kde probíhají kulturní akce i církevního typu, jako jsou divadla či koncerty. V klášterním areálu ve městě Ostrov je umístěna stálá expozice „Církevní umění západního Krušnohoří“ společně s výstavou „Zničené kostely na Karlovarsku“ (cirkevnuturistika.cz, 2019).

Veletrhy a tematické trhy

Místní akční skupina MAS Sdružení Západní Krušnohoří je mimo jiné organizátorem několika různých trhů a oslav, jako jsou například tradici oslav konce žní (Dožínky) nebo Regiofest, trh, který podporuje prodej regionální produkce. Tyto oslavy a trhy probíhají v blízkosti mikroregionu na Chomutovsku (maskazk.cz, 2021).

Místní produkty

V obci Děpoltovice sídlí pan Petr Bílek, který starou technikou dekorování skla tvoří ryté sklo. Dle předloh od zákazníků vytváří do skla nádherné rytiny. Z Klášterce nad Ohří pochází místní porcelán. Jeho výroba začala již roku 1793. Díky této dlouholeté tradici dosahuje porcelán mimořádné kvality. V obci Pernink lze nalézt rodinnou firmu, která se zaměřuje na výrobu produktů výhradně z krušnohorských bylin. Firma vyrábí oleje, bylinné směsi, masti, sirupy nebo čaje. Produkce je 100% přírodní a zpracována ruční prací (regionalni-znacky.cz, 2021).

Příhraniční specifika

Mikroregion leží přímo na hranicích s Německem. Nachází se zde dva silniční hraniční přechody, a to v obci Boží Dar (silnice I. třídy) a Potůčky (silnice II. třídy). Z Karlových Varů vede přes mikroregion železniční trať, která pokračuje na německou stranu. V obci Potůčky tak lze nalézt silniční i železniční hraniční přechod (Mapy.cz, 2021).

Na základě výše uvedeného rozboru a popisu lokalizačních podmínek mikroregionu je zhodnocen potenciál destinace dle Bíny (2002) v tabulce č. 6.

Tabulka 5 Zhodnocení potenciálu destinace dle Bíny (2002)

Složka potenciálu cestovního ruchu	Počet bodů pro kladný stupeň lokalizačních podmínek		
	1	2	3
Přírodní pozoruhodnosti		20	
Vhodnost krajiny pro pěší a horskou turistiku			15
Vhodnost krajiny pro cykloturistiku			20
Vhodnost krajiny pro sjezdové zimní sporty			30
Vhodnost krajiny pro lyžařskou turistiku			10
Vhodnost krajiny pro rekreaci u vody	10		
Vhodnost krajiny pro rekreaci typu lesy / hory		13	
Vhodnost krajiny pro venkovskou turistiku		7	
Vhodnost krajiny pro vodní turistiku		7	
Vhodnost krajiny pro horolezectví		2	
Vhodnost krajiny pro závěsné létání		2	
Vhodnost krajiny pro sportovní myslivost		2	
Vhodnost krajiny pro sportovní rybolov		2	
Vhodnost krajiny pro pozorování vodních ptáků		1	
Kulturně historické památky a soubory			50
Skanzeny a muzea	5		
Lázeňská funkce		15	
Kongresy a konference	2		
Kulturní akce	10		
Sportovní akce	2		
Církevní akce	2		
Veletrhy a tematické trhy	5		
Místní produkty		10	
Příhraniční specifika			10

Zdroj: vlastní zpracování, 2021

V rámci hodnocení potenciálu destinace dle Bíny (2002) získal mikroregion Západní Krušnohoří celkem 252 bodů a je tak zařazen do kategorie destinací s výjimečným potenciálem cestovního ruchu.

4.3 Dotazníkové šetření

V rámci zpracování další části diplomové práce bylo provedeno kvantitativní dotazníkové šetření. Sběr dat probíhal v lednu a únoru roku 2021 a celkově zodpovědělo 318 respondentů. Dotazník je rozdělen do tří částí. V první části byly pokládány otázky se zaměřením na frekvenci a podobu cestování po České republice. Ve druhé části byli respondenti dotazováni na konkrétní oblast západního Krušnohoří. V poslední části bylo hodnoceno sociodemografické rozdělení.

Níže jsou popsány jednotlivé otázky v tabulkách a grafech. V příloze č. 2 lze nahlédnout do konkrétní podoby celého dotazníku.

Otázka č. 1 Četnost cestování po ČR

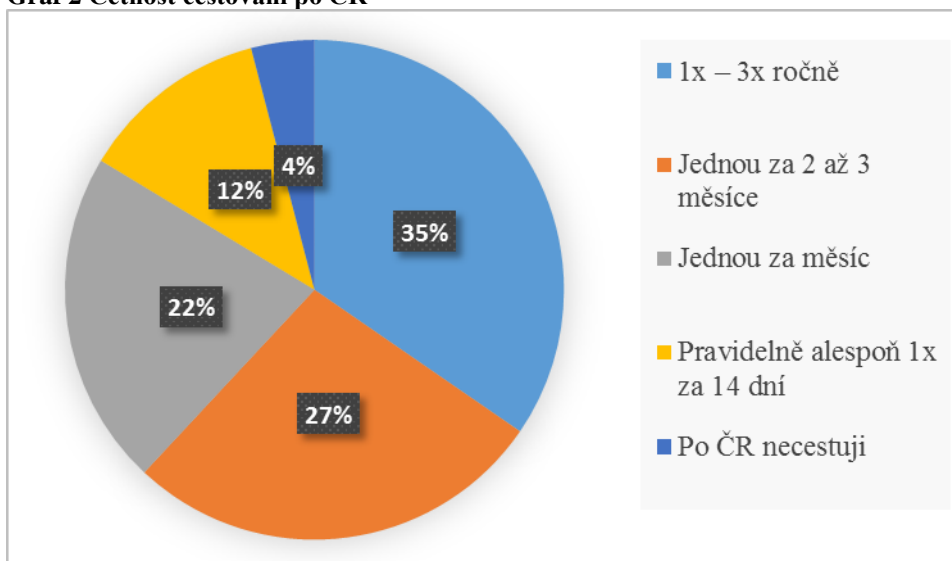
V první otázce bylo zjišťováno, jak často lidé cestují po České republice za účelem dovolené, výletů, rekreace, kultury, turistiky, sportu. Respondenti byli poučeni, aby nezahrnovali do odpovědi pravidelné dojíždění za rodinou, do práce či na svou chalupu. Jedná se o otázku s uzavřenou možností odpovědi.

Tabulka 6 Četnost cestování po ČR

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
1x – 3x ročně	110	34,59%
Jednou za 2 až 3 měsíce	87	27,36%
Jednou za měsíc	69	21,70%
Pravidelně alespoň 1x za 14 dní	39	12,26%
Po ČR necestuji	13	4,09%
Celkem	318	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 2 Četnost cestování po ČR

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Z výše uvedeného je patrné, že největší podíl respondentů cestuje 1x – 3x do roka. Je vidět, že respondenti volili spíše menší četnost cestování, tedy s přibývajícím frekvencí cestování se relativní odpovědi snižovaly. Výjimku tvoří odpověď „po ČR necestuji“, kterou zvolilo pouze 4 % (13) respondentů. Tito respondenti byli odkázáni rovnou na konec dotazníku (sociodemografické rozdělení) z toho důvodu, aby nezodpovídali otázky spojené s cestováním a nesnižovali tak relevantnost dotazníku.

Otázka č. 2 Průměrná délka pobytu

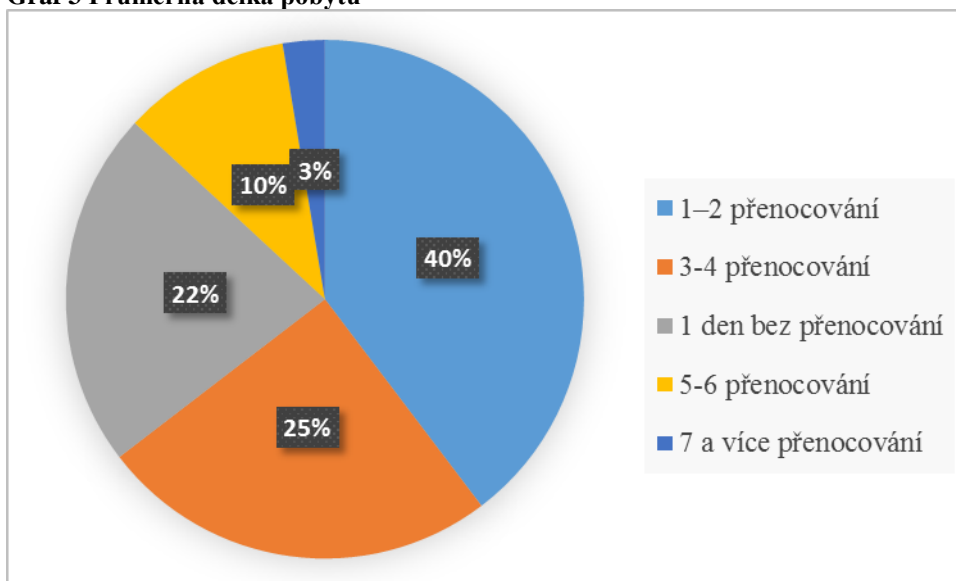
V této uzavřené otázce respondenti volili, kolik průměrně stráví dní na dané cestě (definované v otázce č. 1).

Tabulka 7 Průměrná délka pobytu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
1–2 přenocování	121	39,67%
3-4 přenocování	76	24,92%
1 den bez přenocování	68	22,30%
5-6 přenocování	32	10,49%
7 a více přenocování	8	2,62%
Celkem	305	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 3 Průměrná délka pobytu

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Nejvíce respondentů zvolilo možnost 1-2 přenocování. Fakt by mohl poukazovat na to, že lidé po ČR jezdí na kratší cesty, které mohou být například od pátku do neděle. Cestující si například nemusí brát v práci volno a tato cesta je tak zařazena do jeho všedního života. Další nejčastější odpovědí je délka 3-4 přenocování, což odkazuje na prodloužené víkendy, cesta zabere pouze polovinu týdne. 22 % (68) zaujímají jednodenní výlety, při kterých může turista navštívit místní služby v podobě obchodu či restaurace, nicméně tuto část lidí je třeba motivovat k vícedenní návštěvě, aby byl finanční přínos do destinace vyšší.

Otázka č. 3 Dopravní prostředek

Jedná se o polo uzavřenou otázku s možností nabízených odpovědí a možností vlastní odpovědi. Respondent musel zvolit alespoň jednu z nabízených odpovědí nebo dopsat nějakou vlastní.

Tabulka 8 Volba dopravního prostředku

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Auto	235	77,05 %
Vlak	77	25,25 %
Autobus	47	15,41 %
Využívám zajištěnou organizovanou dopravu (např. přes CK)	4	1,31 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

V rámci dobrovolně vepsané odpovědi byly zaznamenány uvedené response (vždy s četností 1): obytný automobil, do vzdálenosti 100 km pěšky, na motorce, karavan.

Lze vidět, že většina respondentů volí pro cestování po republice auto jako dopravní prostředek. Jedná se o prostředek velmi flexibilní, což může vést respondenty k této volbě. Druhým nejčastějším dopravním prostředkem je vlak, což by mohlo být ovlivněno hustou železniční sítí v ČR. Nejméně v Česku využívají cestující zajištěnou organizovanou dopravu přes CK (pouze 4 response). Toto by mohlo být ovlivněno nízkou nabídkou organizované dopravy po ČR. Cestovní kanceláře pro pobyty v rámci země často nabízí produkty bez zajištěné dopravy.

Otázka č. 4 Zdroje informací k uskutečnění cesty

V této otázce jsou respondenti dotazováni, jak si nejčastěji zjišťují informace o tom, kde v ČR volný čas trávit. Jedná se opět o polo uzavřenou otázku s možností vlastní odpovědi a výběrem jedné či více odpovědi.

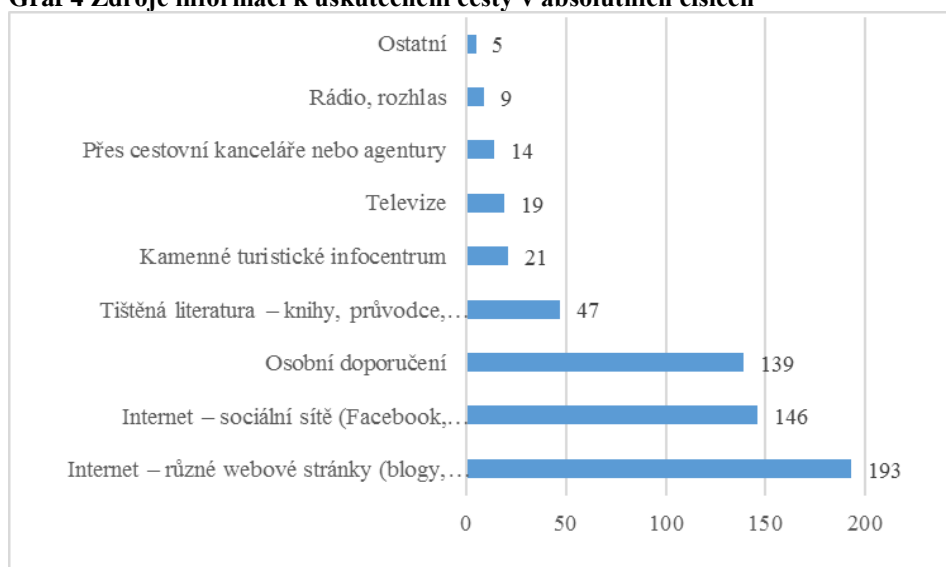
Tabulka 9 Zdroje informací k uskutečnění cesty

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Internet – různé webové stránky (blogy, cestopisy, zpravodajství...)	193	63,28 %
Internet – sociální sítě (Facebook, Instagram...)	146	47,87 %
Osobní doporučení	139	45,57 %
Tištěná literatura – knihy, průvodce, cestopisy, časopisy	47	15,41 %
Kamenné turistické infocentrum	21	6,89 %
Televize	19	6,23 %
Přes cestovní kanceláře nebo agentury	14	4,59 %
Rádio, rozhlas	9	2,95 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Dopsané odpovědi respondentů s četností 1: hledání zajímavých míst v mapě, Mapy.cz, navštěvování již známých míst (oblíbených či z dětství).

Graf 4 Zdroje informací k uskutečnění cesty v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Z výše uvedeného je patrné, že nejvíce se lidé inspiroují na internetu, jak na webových stránkách, tak na sociálních sítích. Další v pořadí je osobní doporučení. Méně respondenty zaujímá rádio, televize či informace od CK a CA. To opět naznačuje tomu, že lidé při cestování po ČR upřednostňují spíše cestování po vlastní ose, než organizované zájezdy.

Otázka č. 5 Volba ubytování

U otázky č. 5 musel respondent zvolit jednu z nabízených odpovědí nebo napsat odpověď vlastními slovy. Otázka se zaměřuje na preferenci typu ubytování u výše popsáných cest.

Tabulka 10 Volba ubytování

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Penzion	90	29,51%
Apartmán	61	20%
Hotel	59	19,34%
Ubytování v soukromí	44	14,43%
Kemp	41	13,44%

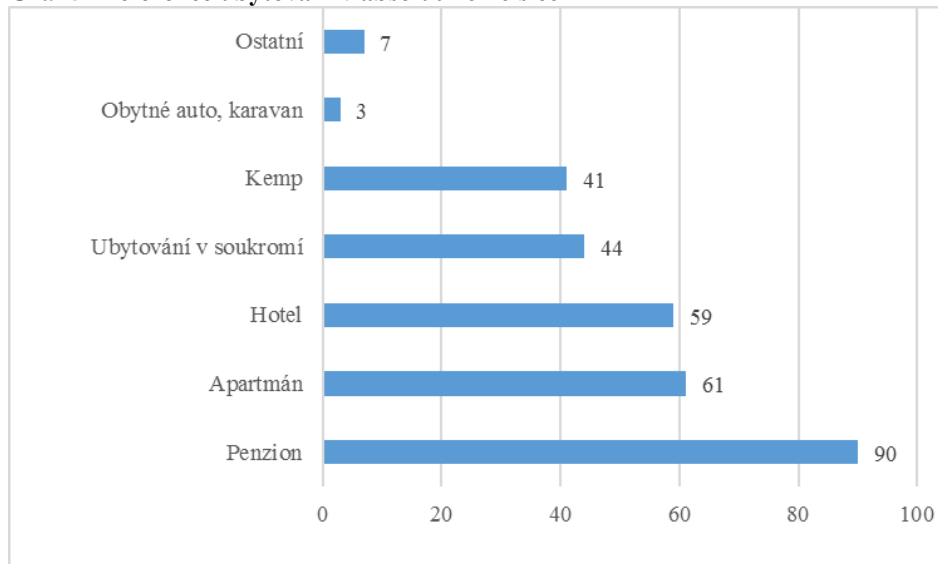
Zdroj: vlastní výzkum, 2021

V rámci vepsaných odpovědí respondentů se objevily následující argumenty: obytné auto, karavan, Airbnb, les, stan, spaní pod širákem. Stejně jako u otázky se zaměřením na

dopravní prostředek se i zde objevují argumenty karavan a obytné vozy, které nebyly definovány v předem stanovených odpovědích.

Graf 5 Preference ubytování v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Shrnutí otázky odpovídá skutečnosti, že nejvíce mají cestující zájem o ubytování v penzionech. Na druhém místě s téměř stejnými hodnotami následují apartmány a hotely. 14 % (44) respondentů dále zvolilo možnost ubytování v soukromí a 13 % (41) zvolilo také možnost ubytování v kempu.

Otázka č. 6 Preference stravování v rámci ubytování

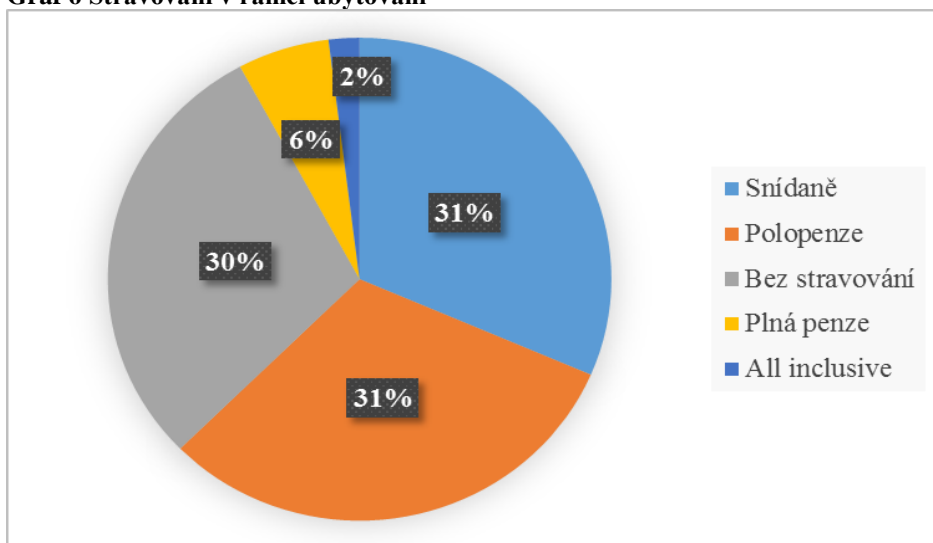
Touto uzavřenou otázkou s možností pouze jedné odpovědi bylo zjišťováno, jaké stravování v rámci ubytování cestovatelé nejčastěji vybírají.

Tabulka 11 Stravování v rámci ubytování

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Snídaně	96	31,48%
Polopenze	95	31,15%
Bez stravování	90	29,51%
Plná penze	18	5,90%
All inclusive	6	1,97%
Celkem	305	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 6 Stravování v rámci ubytování

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

V téměř stejných počtech byly nejčastěji zvoleny možnosti snídaně, polopenze a bez stravování. Volba stravování odpovídá předchozí otázce preference ubytování, kde byly nejčastěji zvoleny možnosti apartmán a penzion. V penzionech se nejčastěji nabízí stravovací možnosti snídaně či polopenze. V apartmánech se standardně počítá s vlastním stravováním. Možnost plné penze či all inclusive nabízí spíše hotely. Tyto dva stravovací balíčky jsou vhodné spíše k pobytovým zájezdům.

Otázka č. 7 Volba stravování mimo ubytování

Oproti předešlé otázce byla zjišťována od respondentů volba stravování při pobytu mimo ubytovací zařízení, tedy v rámci uskutečňované aktivity při pobytu. Jedná se o uzavřenou otázku s možností jedné odpovědi.

Tabulka 12 Volba stravování mimo ubytování

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Restaurace	185	60,66%
Místní samoobsluha/občerstvení	68	22,30%
Vlastní stravování	52	17,05%
Celkem	305	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Celkem 61 % (185) respondentů zvolilo možnost stravování se v restauraci. Z ekonomického hlediska je pro destinaci tato volba přívětivá, protože oproti vlastnímu stravování se jedná o příliv finančních prostředků do destinace. Dalších 22 % (68) respondentů volí možnost nákupu potravin v místní samoobsluze či občerstvení a posledních 17 % (52) si zajišťuje stravování samo. Vlastní stravování má takovou podobu, že si cestující přiveze potraviny již ze svého bydliště, tudíž nepřinese do destinace touto formou finanční prostředky.

Otázka č. 8 Povědomí respondentů o Krušných horách

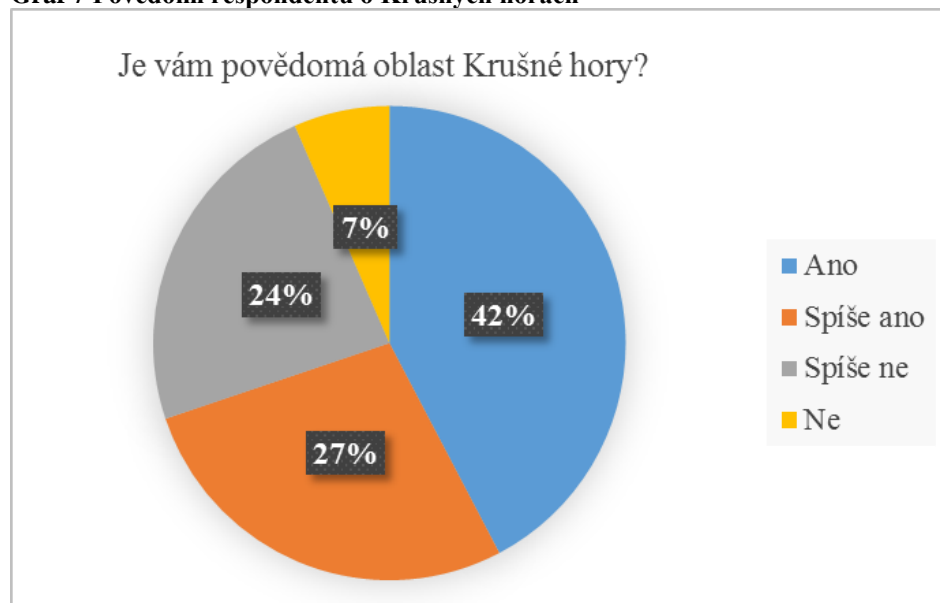
V této části přechází dotazník do druhé pasáže, která se zaměřuje na oblast Krušných hor. Bylo zjišťováno, jak je respondentům povědomá oblast Krušnohoří. V nabídce odpovědí jsou 4 možnosti.

Tabulka 13 Povědomí respondentů o Krušných horách

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Ano	129	42,30%
Spíše ano	84	27,54%
Spíše ne	72	23,61%
Ne	20	6,56%
Celkem	305	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 7 Povědomí respondentů o Krušných horách

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Celkem 69 % (213) respondentů má alespoň nějaké povědomí o Krušných horách. Dalších 24 % (72) dotazujících Krušné hory spíše nezná a 7 % (20) vůbec nezná. Daných 7 % bylo odkázáno rovnou na sociodemografické otázky, aby neodpovídali na další otázky spojené s Krušnohořím a nesnižovali tak relevantnost dotazníků. Z původních 318 dotazovaných tak do dalších otázek o Krušnohoří pokračuje 286. Pro 213 respondentů, kterým je Krušnohoří povědomé alespoň na úrovni „spíše ano“ byla položena dobrovolná následující otázka.

Otázka č. 9 Co se Vám vybaví ve spojení s Krušnohořím?

Jedná se o otevřenou otázku, která byla položena k dobrovolnému vyplnění výše zmíněným 213 respondentům. Celkem bylo zaznamenáno 93 odpovědí.

Tabulka 14 Nejčastější odpovědi ve spojení s Krušnohořím

Odpověď	Četnost
Klínovec, lyžování na Klínovci	32
Boží Dar	17
Hory	12
Krásná příroda	6
UNESCO	5
Turistika	5

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

V tabulce výše jsou zaznamenány nejčastější odpovědi. Dále je v bodech uvedeno několik dalších zajímavých odpovědí, jejich četnost je vždy 1.

- Klíny, Bouřňák, Cínovec - spousta vyhlídek a pěkná místa na procházky nebo sportovní vyžití
- Krásné hory nad hnědouhelnou pánví
- Krásná příroda, počasí, jednoduchá dostupnost z Prahy
- Jáchymov, Hora svatého Šebestiána, kyselá deště a Abertamy
- Karlovy Vary, hrad Loket
- Uhelne pánve
- Hory, údolí, technické památky, UNESCO, lyže, cyklo, pěší turistika
- Těžba rud, horské železnice, zámky a hrady
- Těžba nerostných surovin, lesy, kůrovec
- Krásné hory s důlní historií

- 3xH - hornictví, hutnictví a hory
- Klínovec, Boží Dar, Jáchymov. Běžky na Mariánské. Sjezdové lyžování.
- Hory - turistika, města - pamětihodnosti, rozhledny

Otázka č. 10 Představení mikroregionu Západní Krušnohoří

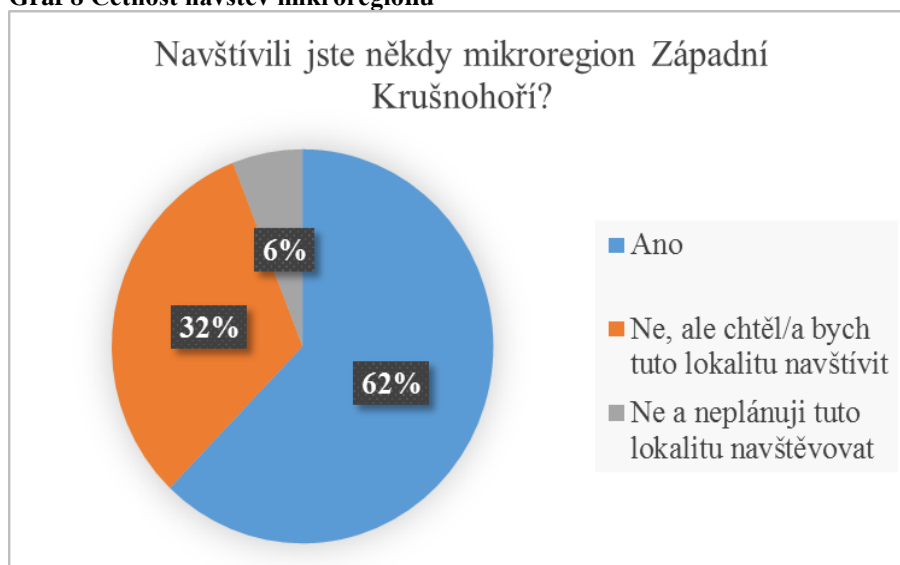
V této otázce je respondentům nejprve představen mikroregion Západní Krušnohoří včetně jeho vyznačení na mapě. Následně respondenti odpovídali na otázku, zda mikroregion někdy navštívili. Respondenti měli na výběr za tří uzavřených odpovědí.

Tabulka 15 Četnost návštěv mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Ano	178	62,24%
Ne, ale chtěl/a bych tuto lokalitu navštívit	91	31,82%
Ne a neplánuji tuto lokalitu navštěvovat	17	5,94%
Celkem	286	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 8 Četnost návštěv mikroregionu

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Celých 62 % (178) respondentů zodpovědělo, že destinaci již navštívilo. Dalších 32 % (91) lokalitu nenavštívilo, ale mají ji v plánu navštívit. Posledních 6 % (17) lokalitu nenavštívilo a její návštěvu ani neplánují. Otázka sloužila k zásadnímu rozdělení respondentů. Ti, co již lokalitu navštívili, byli přesměrováni na otázky dotazující se na

podobu návštěvy. Těm, kteří lokalitu nenavštívili, ale měli by o návštěvu zájem, byly zobrazeny otázky týkající se potenciální návštěvy. Poslední skupině (6 %, 17) byla položena otázka, jaký byl důvod k jejich rozhodnutí, následně byli ukončeni na sociodemografických otázkách. Jedná se o otevřenou dobrovolnou otázku. Z celkového počtu 17 bylo zaznamenáno 7 odpovědí. Některé z uvedených důvodů by mohly vést k návrhu lepší propagace mikroregionu. Zaznamenané odpovědi: pocházím z jiné části Krušných hor, které mi prozatím ke štěstí stačí, je to daleko, mám mnoho zajímavých míst v ČR blíž, musela bych se napřed podívat, co je tam zajímavého, nevím, neláká mne to, moc daleko od Prahy, netuším, co je tam zajímavého, možná se na to podívám a změním názor, jezdím raději do velkých měst.

Následující otázky jsou rozděleny do skupiny „A“ (zodpovídali ti, kteří již mikroregion navštívili, celkem 178 respondentů) a „B“ (zodpovídají ti, kteří mikroregion nenavštívili a o jeho návštěvu mají zájem, celkem 91 respondentů).

Otázka č. 1a Jaká místa jste v mikroregionu navštívili/a?

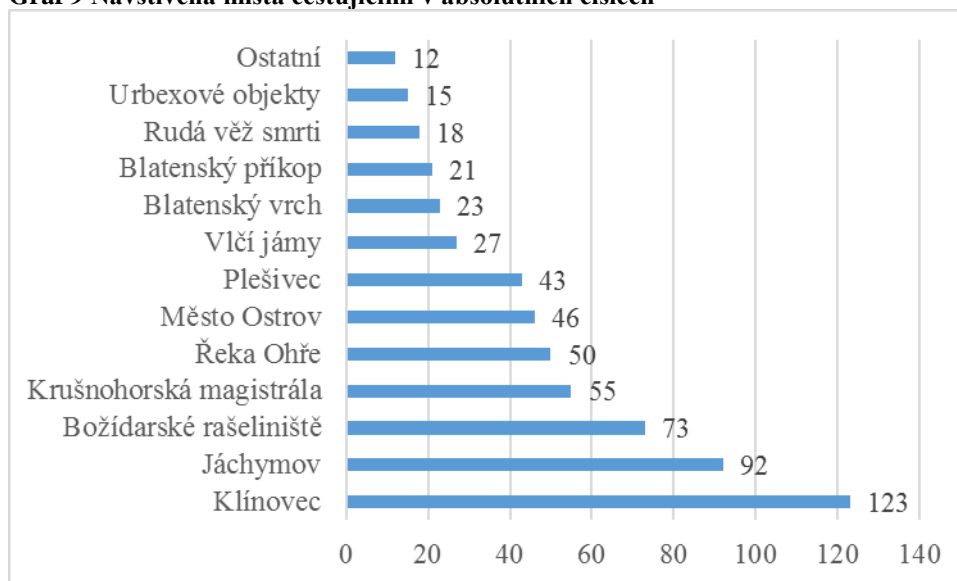
V této otázce mohli respondenti zvolit všechna místa, které navštívili a připsat další, která nebyla na seznamu. V níže uvedené tabulce jsou znázorněna místa, které měli uchazeči na výběr a četnost jejich zvolení.

Tabulka 16 Navštívená místa cestujícími

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Klínovec	123	67,96 %
Jáchymov	92	50,83 %
Božídarské rašeliniště	73	40,33 %
Krušnohorská magistrála	55	30,39 %
Řeka Ohře	50	27,62 %
Město Ostrov	46	25,41 %
Plešivec	43	23,76 %
Vlčí jámy	27	14,92 %
Blatenský vrch	23	12,71 %
Blatenský příkop	21	11,60 %
Rudá věž smrti	18	9,94 %
Urbexové objekty	15	8,29 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 9 Navštívená místa cestujícími v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Do volitelně vypsatečných odpovědí zaznamenali uchazeči tyto lokality: Pernink, Abertamy, Jelení, Mrtvý rybník, Důl Mauricius, Bývalý důl Rolava, Horní Blatná, Psychiatrická léčebna ve Svatém Petru, Jindřišské skály, Rýžovna, Červená jáma, Mariánská, Kovářská, Vejprty. Mezi nejčastěji navštěvované lokality patří Klínovec (123 zvolení), následuje Jáchymov (92 zvolení), dále Božídarské rašeliniště (73 zvolení) a Krušnohorská magistrála (55 zvolení). Jedná se o místa, na které by se turistické služby měly nejvíce zaměřit. Naopak lokality s nízkou návštěvností by bylo vhodné propagovat.

Otázka č. 2a Aktivity v mikroregionu

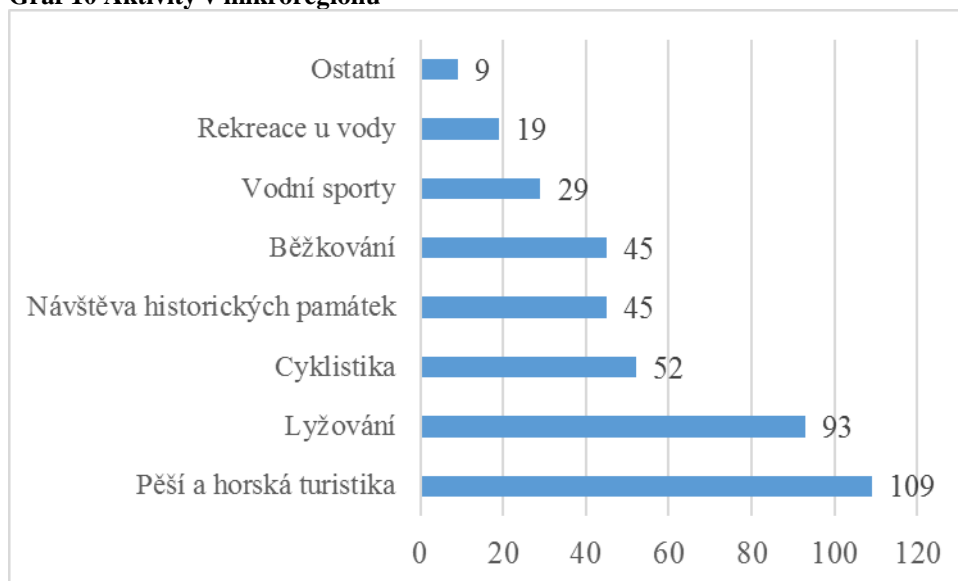
Zde je položena otázka s výběrem odpovědí a možností vlastní odpovědi. Respondenti měli vybrat všechny turistické aktivity, kvůli kterým mikroregion navštívili.

Tabulka 17 Aktivity v mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Pěší a horská turistika	109	60,56 %
Lyžování	93	51,67 %
Cyklistika	52	28,89 %
Návštěva historických památek a muzeí	45	25 %
Běžkování	45	25 %
Vodní sporty	29	16,11 %
Rekreace u vody	19	10,56 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 10 Aktivity v mikroregionu

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Další aktivity, které uchazeči dobrovolně vepsali, jsou následovné: škola v přírodě, mototuristika, léčba. Z otázky vyplývá, že turisté navštěvují západní Krušnohoří nejvíce z důvodu pěší a horské turistiky (109 responsí), následně lyžování (93 responsí), na třetím nejčastějším místě je cyklistika (52 responsí). Nejméně lidé jezdí do západního Krušnohoří z důvodu rekreace u vody (pouze 19 responsí).

Otázka č. 3a Kdo navštěvuje mikroregion

Pomocí uzavřené otázky s volbou pouze jedné odpovědi byla zjišťována odpověď na otázku, s kým respondent nejčastěji do mikroregionu cestuje. Na výběr má ze čtyř odpovědí.

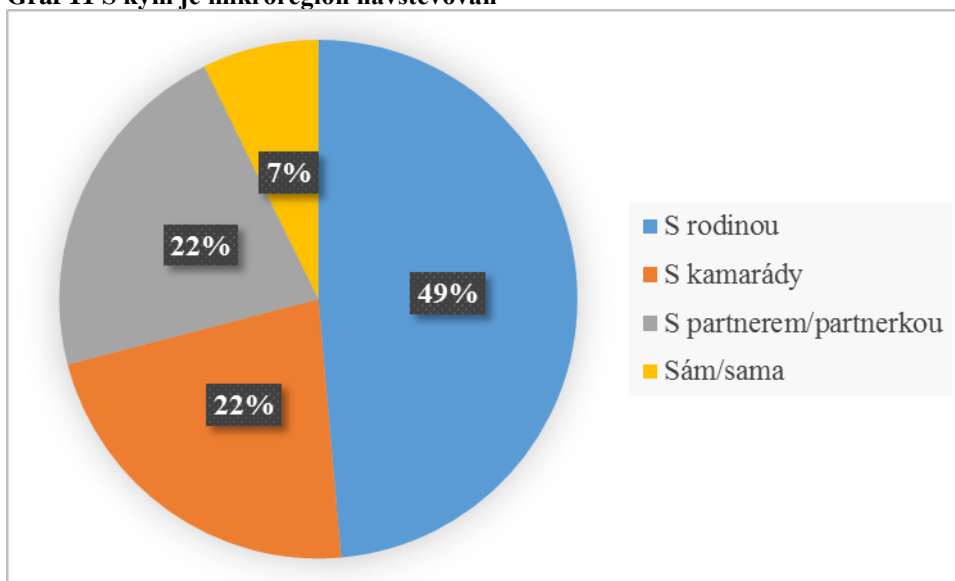
Tabulka 18 S kým je mikroregion navštěvován

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
S rodinou	87	48,60%
S kamarády	40	22,35%
S partnerem/partnerkou	39	21,79%
Sám/sama	13	7,26%
Celkem	178	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 11 S kým je mikroregion navštěvován

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Nejvíce respondentů (49 %, 87) zvolilo, že mikroregion navštěvuje s rodinou. Tato varianta je z hlediska ekonomiky cestovního ruchu nejatraktivnější. Dalších 22 % (40) navštěvuje mikroregion s kamarády, stejné množství s partnerem/partnerkou. Nejméně (7 %, 13) navštěvují lidé lokalitu sami.

Otázka č. 4a Počet přenocování v rámci mikroregionu

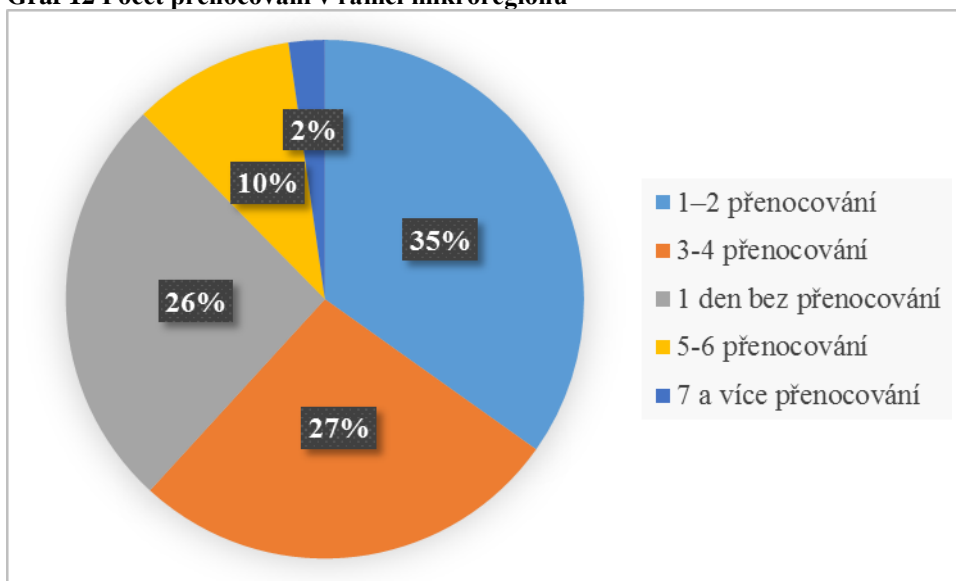
Stejně jako byla zjišťována v otázce č. 2 průměrná délka pobytu v ČR, tato uzavřená otázka s výběrem pouze jedné odpovědi byla zaměřena přímo na oblast zkoumaného mikroregionu.

Tabulka 19 Počet přenocování v rámci mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
1–2 přenocování	62	34,83%
3-4 přenocování	48	26,97%
1 den bez přenocování	46	25,84%
5-6 přenocování	18	10,11%
7 a více přenocování	4	2,25%
Celkem	178	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 12 Počet přenocování v rámci mikroregionu

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Stejně jako v otázce č. 2 se i zde pořadí odpovědí nemění, ale odpověď 1-2 přenocování má zde nižší zastoupení, než u otázky pro celou ČR. Naopak 3-4 přenocování mají v tomto případě o 2 % více, než celorepublikově. Čísla však zůstávají velmi podobná.

Otázka č. 5a Preferovaná ubytovací zařízení v rámci mikroregionu

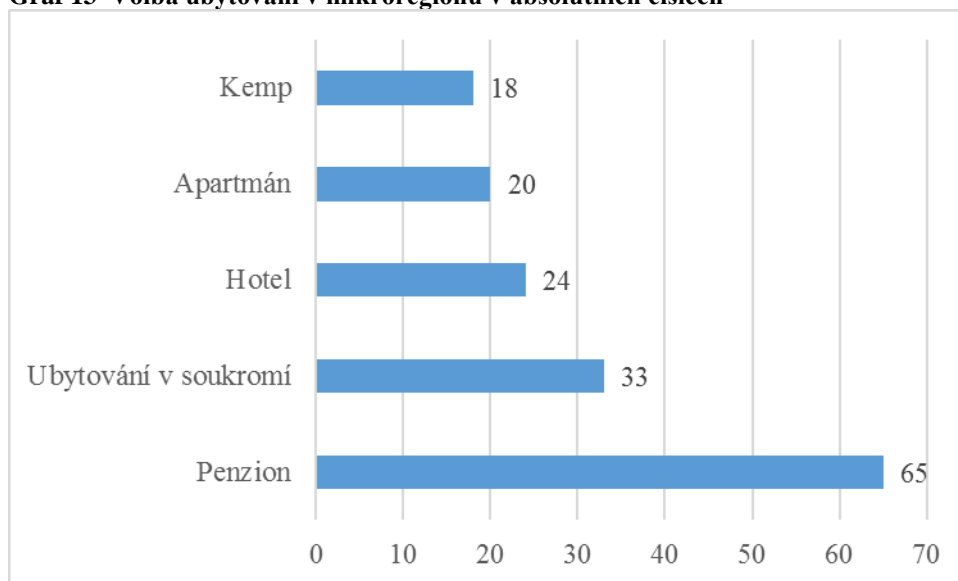
Zde je otázka zaměřena na preferenci ubytování, stejně jako celorepubliková otázka č. 5.

Tabulka 20 Volba ubytování v mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Penzion	65	36,52 %
Ubytování v soukromí	33	18,54 %
Hotel	24	13,48 %
Apartmán	20	11,24 %
Kemp	18	10,11 %
Ostatní	18	10,11 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 13 Volba ubytování v mikroregionu v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Zde se oproti celorepublikové otázce č. 5 pořadí liší. Je patrné, že v rámci mikroregionu cestující volí ubytování nejčastěji v penzionu (65 responsí), následně volí ubytování v soukromí (33 responsí). Nejméně atraktivní je Kemp (18 responsí). Oproti otázce č. 5 je v mikroregionu upřednostňováno ubytování v soukromí, které zde získalo 19 % oproti celorepublikovým 14 %.

Otázka č. 6a Stravování v rámci ubytování v mikroregionu

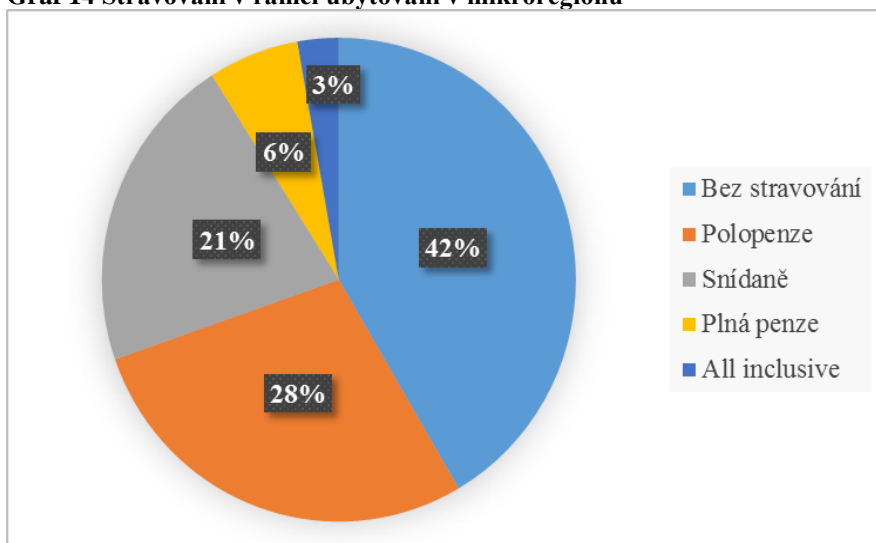
Otázkou byla zjišťována preference stravování v rámci ubytování, stejně jako u celorepublikové otázky č. 6.

Tabulka 21 Stravování v rámci ubytování v mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Bez stravování	74	41,57%
Polopenze	50	28,09%
Snídaně	38	21,35%
Plná penze	11	6,18%
All inclusive	5	2,81%
Celkem	178	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 14 Stravování v rámci ubytování v mikroregionu

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Celkem 42 % (74) respondentů by volilo možnost bez stravování. Jedná se o značný rozdíl oproti celorepublikové otázce, kde možnost bez stravování dalo pouze 30 % (90) dotazovaných. Polopenzi v mikroregionu volilo jen 28 % (50) dotazovaných, což je podobné, jako u celé ČR. Snídani zvolilo 21 % (38) respondentů, což je o 10 % méně, než u otázky pro celou ČR.

Otázka č. 7a Stravování mimo ubytování při pobytu v mikroregionu

Pro relevantní porovnání je otázka stavěna stejně, jako otázka č. 7 v měřítku pro celou ČR.

Tabulka 22 Volba stravování mimo ubytování v rámci pobytu v mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Restaurace	100	56,50%
Místní samoobsluha/občerstvení	41	22,60%
Vlastní stravování	37	20,90%
Celkem	178	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Pořadí zvolených odpovědí zůstává stejné, jako u otázky pro celou ČR. Procentuálně se však zvýšilo vlastní stravování, kde zde odpovědělo 21 % (37) respondentů, že se stravují sami. Celorepublikově vychází vlastní stravování na 17 % (52). Možnost restaurace zvolilo 56 % (100) oproti otázce č. 7, kde možnost restaurace zvolilo celých 61 % (185).

Otázka č. 8a Doporučení lokality

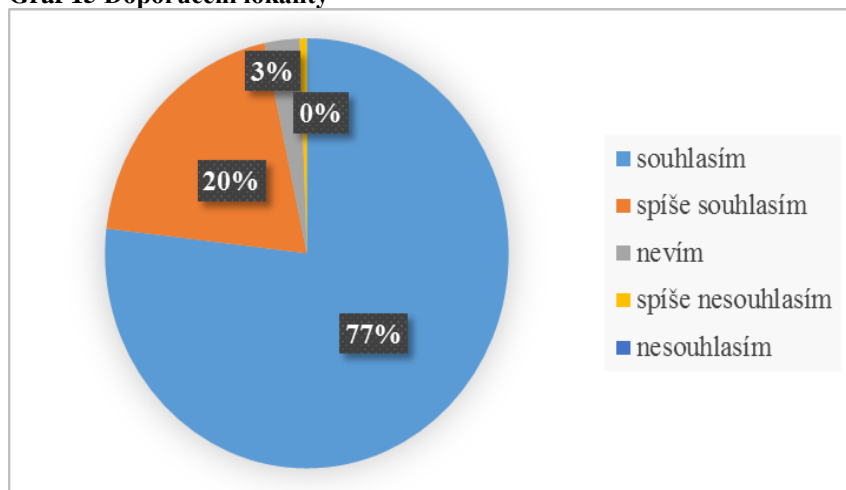
Otázka je zaměřena na zjištění, zda by cestující, kteří již lokalitu navštívili, doporučili návštěvu svým známým. Respondent se musel rozhodnout mezi odpověďmi „souhlasím“, „spíše souhlasím“, „nevím“, „spíše nesouhlasím“ a „nesouhlasím“.

Tabulka 23 Doporučení lokality

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
souhlasím	137	76,84%
spíše souhlasím	35	19,77%
nevím	5	2,82%
spíše nesouhlasím	1	0,56%
nesouhlasím	0	0%
Celkem	178	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 15 Doporučení lokality

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Výše znázorněné ukazuje, že většina lidí, kteří již mikroregion navštívili, by jeho návštěvu doporučili svým známým. Celkem 96,6 % (172) by návštěvu regionu doporučilo alespoň na úrovni „spíše souhlasím“. Tento fakt je velmi kladný, pokud se vezme v potaz výsledek z otázky č. 4, která ukazuje, že 46 % (139) respondentů se při výběru lokality k návštěvě odkazuje na doporučení svých známých.

Následující otázky patří do skupiny „B“ a zodpovídají respondenti, kteří v otázce č. 10 odpověděli, že mikroregion nenavštívili a o jeho návštěvu mají zájem. Odpovídá 91 respondentů.

Otázka č. 1b Jaká místa byste v mikroregionu navštívili/a?

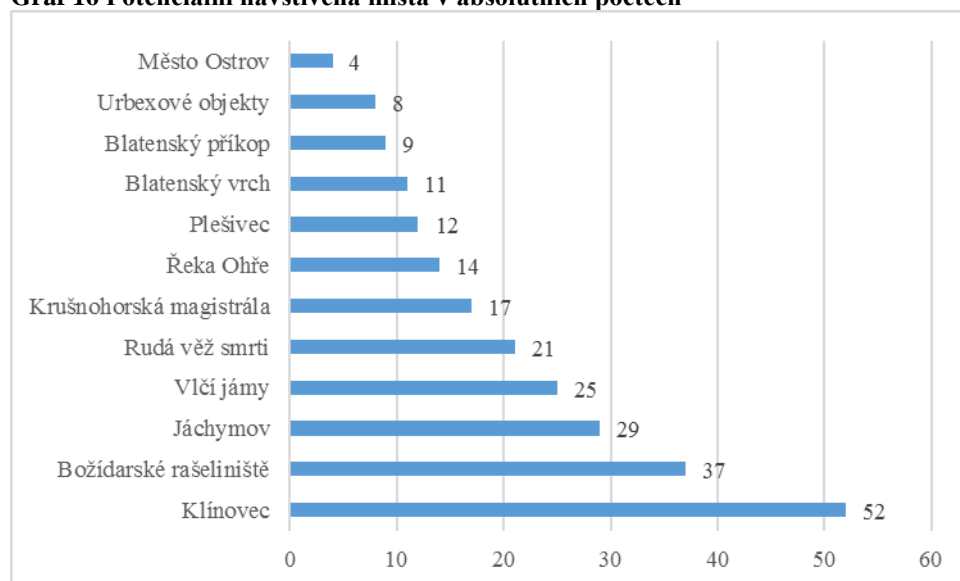
Respondenti mohli vybrat z připravených odpovědí jednu až čtyři.

Tabulka 24 Potenciální navštívená místa

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Klínovec	52	55,91 %
Božídarské rašeliniště	37	39,78 %
Jáchymov	29	31,18 %
Vlčí jámy	25	26,88 %
Rudá věž smrti	21	22,58 %
Krušnohorská magistrála	17	18,28 %
Řeka Ohře	14	15,05 %
Plešivec	12	12,90 %
Blatenský vrch	11	11,83 %
Blatenský příkop	9	9,68 %
Urbexové objekty	8	8,60 %
Město Ostrov	4	4,30 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 16 Potenciální navštívená místa v absolutních počtech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Opět v odpovědích převažuje lokalita Klínovec (56 %, 52), Božídarské rašeliniště (40 %, 37) a Jáchymov (31 %, 29). Jedná se tedy o lokality, které jsou nejen nejčastěji navštěvovány, ale zároveň jsou nejvíce v povědomí osob, které mikroregion nikdy nenavštívily. Mezi nejméně zvolné lokality patří Město Ostrov (4 %, 4), urbexové objekty (9 %, 8) a Blatenský příkop (10 %, 9).

Otázka č. 2b Jaké aktivity byste provozoval/a?

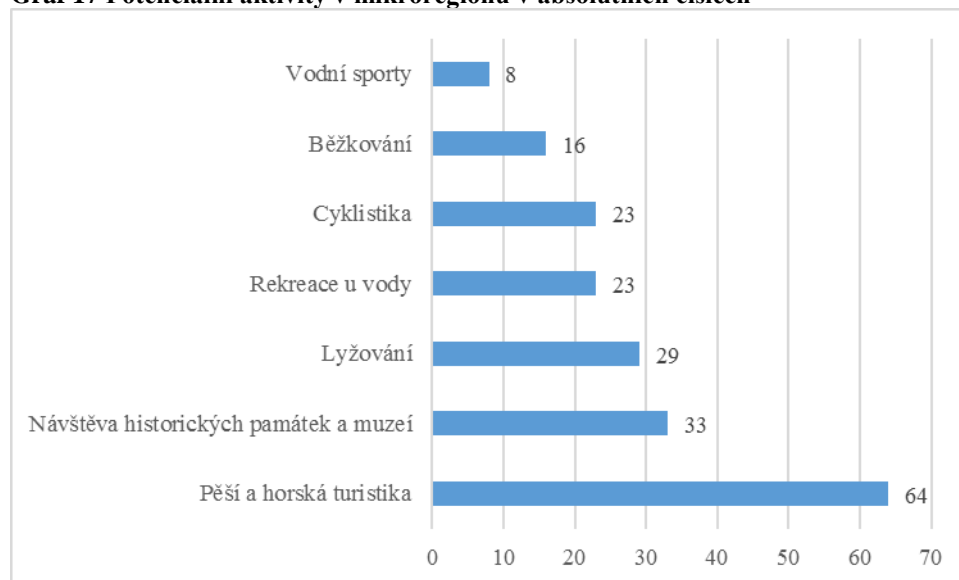
Uzavřená otázka, respondenti měli na výběr ze sedmi odpovědí, vybrat mohli jednu až tři.

Tabulka 25 Potenciální aktivity v mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Pěší a horská turistika	64	69,57 %
Návštěva historických památek a muzeí	33	35,87 %
Lyžování	29	31,52 %
Rekreace u vody	23	25 %
Cyklistika	23	25 %
Běžkování	16	17,39 %
Vodní sporty	8	8,70 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 17 Potenciální aktivity v mikroregionu v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Oproti otázce pro respondenty, kteří lokalitu již navštívili, zde převyšuje možnost návštěvy historických památek a muzeí (zde 36 %, 33), v otázce č.2a celkem 25 % (45). Pěší a horská turistika je na prvním místě se 70 % (64), stejně tak je na prvním místě u cestujících, kteří lokalitu již navštívili. Lyžování zvolilo 32 % (29) respondentů. U otázky č. 2a zvolilo lyžování 52 % (93) respondentů, což je také značný rozdíl.

Otázka č. 3b Počet přenocování při potenciální návštěvě

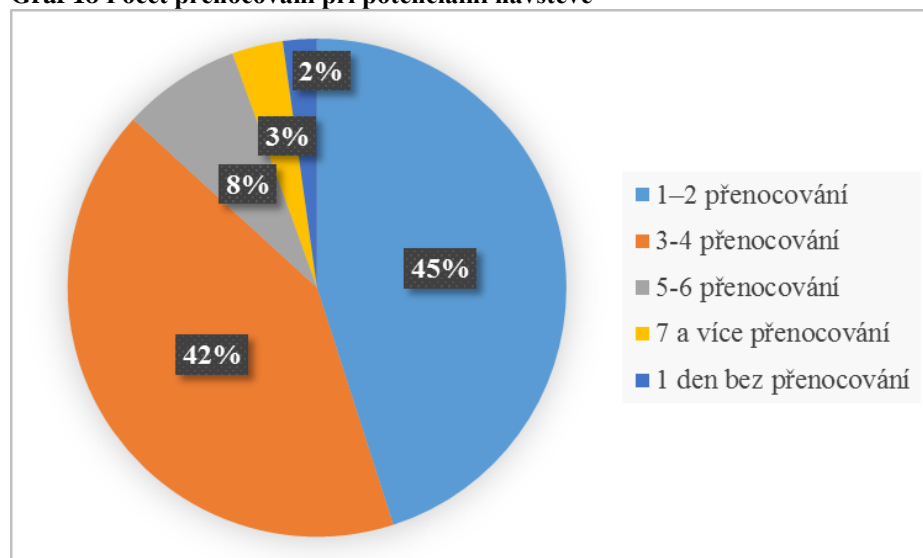
Tato otázka je stavěna obdobně jako otázka č. 2 a 4a.

Tabulka 26 Počet přenocování při potenciální návštěvě

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
1–2 přenocování	41	45,05%
3-4 přenocování	38	41,76%
5-6 přenocování	7	7,69%
7 a více přenocování	3	3,30%
1 den bez přenocování	2	2,20%
Celkem	91	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 18 Počet přenocování při potenciální návštěvě

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Pořadí prvních dvou míst zůstává stejné jako u respondentů, kteří danou lokalitu již navštívili. Dobré je, že pouze 2 % (2) respondentů by mikroregion chtěli navštívit jen na

1 den bez přenocování. Pro cestovní ruch je lepší, aby cestující strávil v destinaci delší dobu. U celorepublikové otázky 3-4 přenocování zvolilo 25 % (76) respondentů. Zde tuto možnost zvolilo 42 % (38) respondentů, což je značný rozdíl, který může vypovídat o tom, že je destinace vhodná k takto dlouhým pobytům.

Otázka č. 4b Preference potenciálního ubytování v mikroregionu

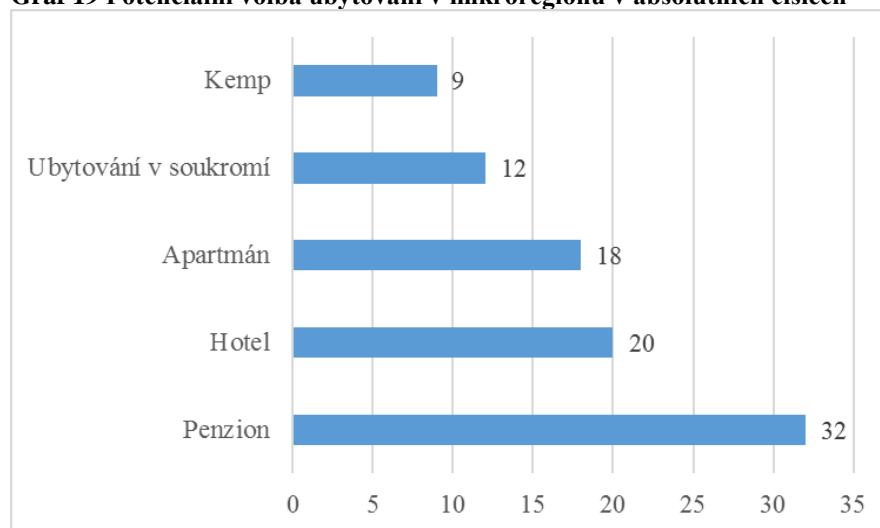
Obdobně položená otázka jako č. 6 a 6a. Jakých ubytovacích služeb by respondenti při návštěvě využili?

Tabulka 27 Potenciální volba ubytování v mikroregionu

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Penzion	32	35,16%
Hotel	20	21,98%
Apartmán	18	19,78%
Ubytování v soukromí	12	13,19%
Kemp	9	9,89%
Celkem	91	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 19 Potenciální volba ubytování v mikroregionu v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Stejně jako u respondentů, kteří již lokalitu navštívili, se penzion umístil na nejčetnějším místě a kemp na posledním. Co však převyšuje je odpověď „hotel“, kde tuto možnost vybralo 22 % (20) respondentů. Z těch, co mikroregion již navštívili, zvolilo možnost

„hotel“ celkem 13 % (24) a u první otázky všeobecně zaměřené na ČR zvolilo tuto možnost 19 % (59) respondentů. Je tedy patrné, že okolo 20 % osob možnost hotelu volí, avšak cestující do mikroregionu tuto možnost zatím zvolili méněkrát.

V této části je ukončeno rozdělení respondentů na 2 skupiny a jsou oběma skupinám položeny stejné závěrečné otázky. Zodpovídá 268 respondentů.

Otázka č. 11 Znalost Krušnohoří

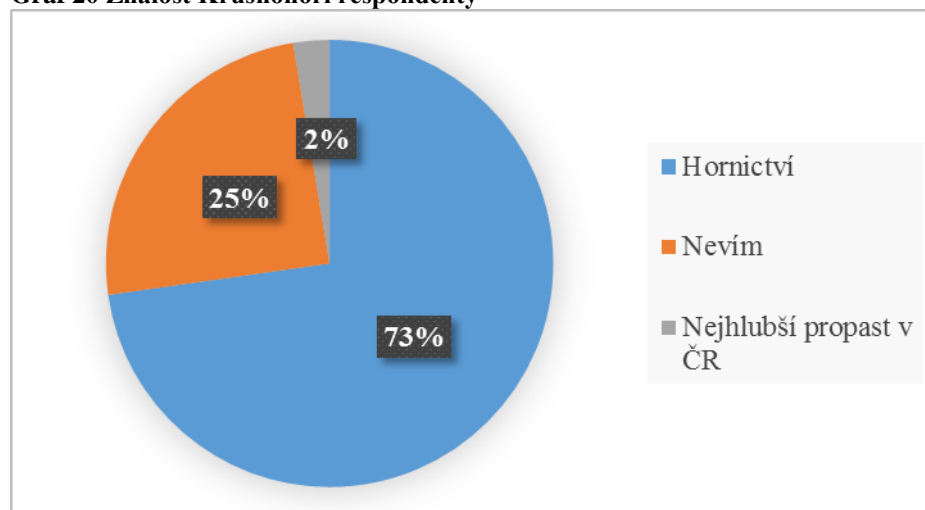
Tato otázka testuje, do jaké míry znají respondenti historii dané lokality. Dotazující odpovídají na otázku: „Víte, čím je západní Krušnohoří známé?“. Na výběr mají ze čtyř uzavřených odpovědí.

Tabulka 28 Znalost Krušnohoří respondenty

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Hornictví	195	72,76%
Nevím	66	24,63%
Nejhlubší propast v ČR	7	2,61%
Uchování korunovačních klenot	0	0%
Celkem	268	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 20 Znalost Krušnohoří respondenty

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Celkem 73 % (195) respondentů odpovědělo správně a vědělo, že je Krušnohoří známé hornictvím. Jak již bylo uvedeno v předchozí části diplomové práce, v roce 2019 byl hornický region Erzgebirge/Krušnohoří zapsán na seznam světového dědictví UNESCO. A k tomu se váže následující otázka.

Otázka č. 12 Otázka k dědictví UNESCO

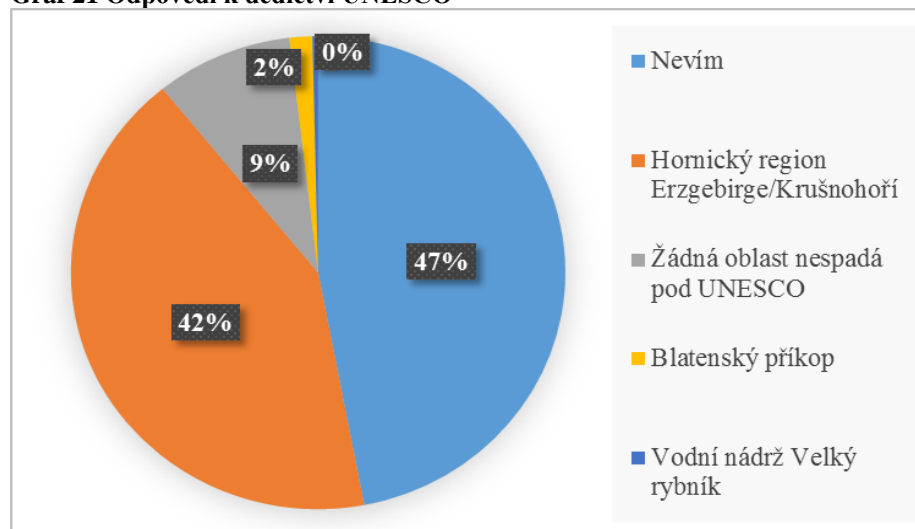
Respondenti měli odpovědět na otázku, zda vědí, jaká oblast ze západního Krušnohoří patří na seznam světového dědictví UNESCO. Na výběr měli z pěti odpovědí.

Tabulka 29 Odpovědi k dědictví UNESCO

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Nevím	126	47,01%
Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří	113	42,16%
Žádná oblast nespadá pod UNESCO	24	8,96%
Blatenský příkop	4	1,49%
Vodní nádrž Velký rybník	1	0,37%
Celkem	268	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 21 Odpovědi k dědictví UNESCO

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Z odpovědí je patrné, že celkem 47 % (126) respondentů neví, že od roku 2019 patří část mikroregionu Západní Krušnohoří do světového dědictví UNESCO. Je pravda, že od vyhlášení uběhla zatím poměrně krátká doba, avšak vzhledem k tomu, že pouze 42 %

(113) dotazovaných si je této informace vědoma, by bylo vhodné zařadit na oblast UNESCO větší propagaci.

V poslední části dotazníku byly zobrazeny sociodemografické otázky, na které odpovídali všichni respondenti bez výjimky.

Otázka č. 13 Pohlaví respondentů

Uzavřená otázka k volbě pohlaví.

Tabulka 30 Pohlaví respondentů

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Žena	166	52,20%
Muž	152	47,80%
Celkem	318	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Dotazník zodpovědělo 52 % (166) žen a 48 % (152) mužů.

Otázka č. 14 Věk respondentů

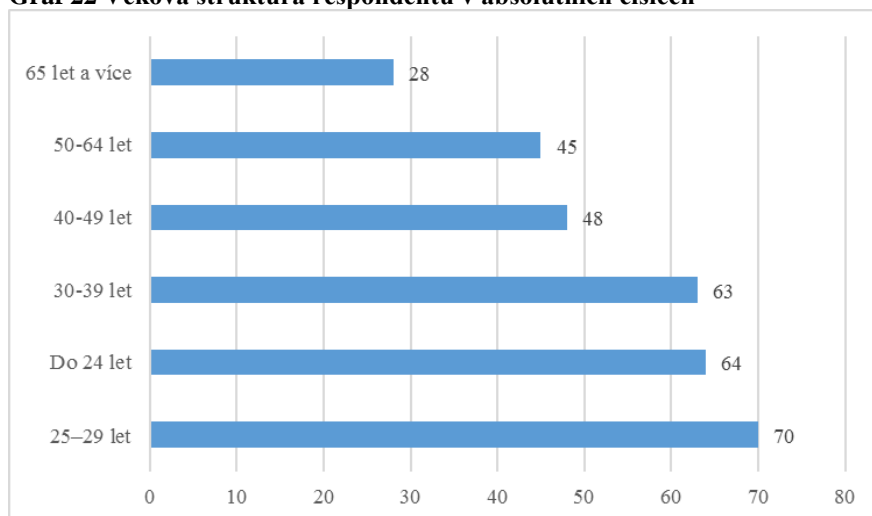
Uzavřená otázka zjišťující přibližný věk respondentů.

Tabulka 31 Věková struktura respondentů

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
25–29 let	70	22,01%
Do 24 let	64	20,13%
30-39 let	63	19,81%
40-49 let	48	15,09%
50-64 let	45	14,15%
65 let a více	28	8,81%
Celkem	318	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 22 Věková struktura respondentů v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Věková struktura respondentů je s výjimkou skupiny „65 let a více“ poměrně rovnoměrně rozdělena. Konečné výsledky dotazníku mohou být věkovou strukturou respondentů ovlivněny, protože chybějící procentuální podíl starších občanů by jistě přinesl odpovědi s odlišnými názory ovlivněné zkušenostmi těchto dotazovaných.

Otázka č. 15 Vzdělání respondentů

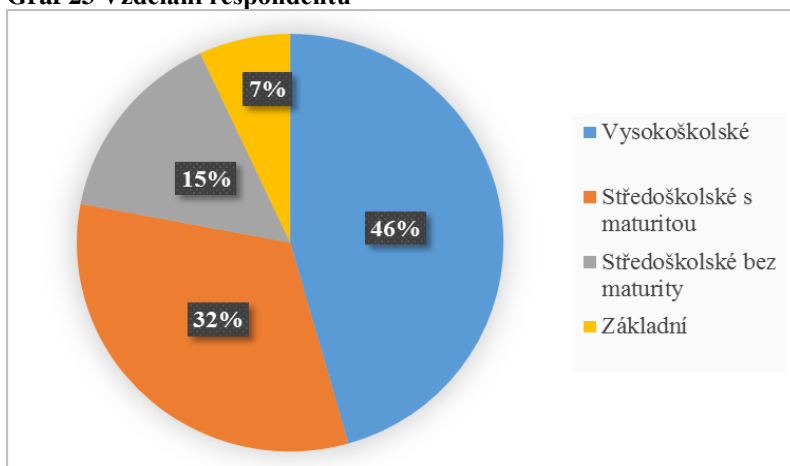
Otázka je zaměřena na zjištění nejvyššího dosaženého vzdělání respondentů.

Tabulka 32 Vzdělání respondentů

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Vysokoškolské	145	45,60%
Středoškolské s maturitou	103	32,39%
Středoškolské bez maturity	48	15,09%
Základní	22	6,92%
Celkem	318	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 23 Vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Celkem 46 % (145) respondentů má vystudované a ukončené vysokoškolské vzdělání na nejméně prvním stupni. Následuje 32 % (103) respondentů se středoškolským vzděláním s maturitou. Dotazník byl zveřejňován na sociálních sítích v tematických skupinách spojených s cestováním i ve skupinách pro vysokoškolské studenty.

Otázka č. 16 Bydliště respondentů

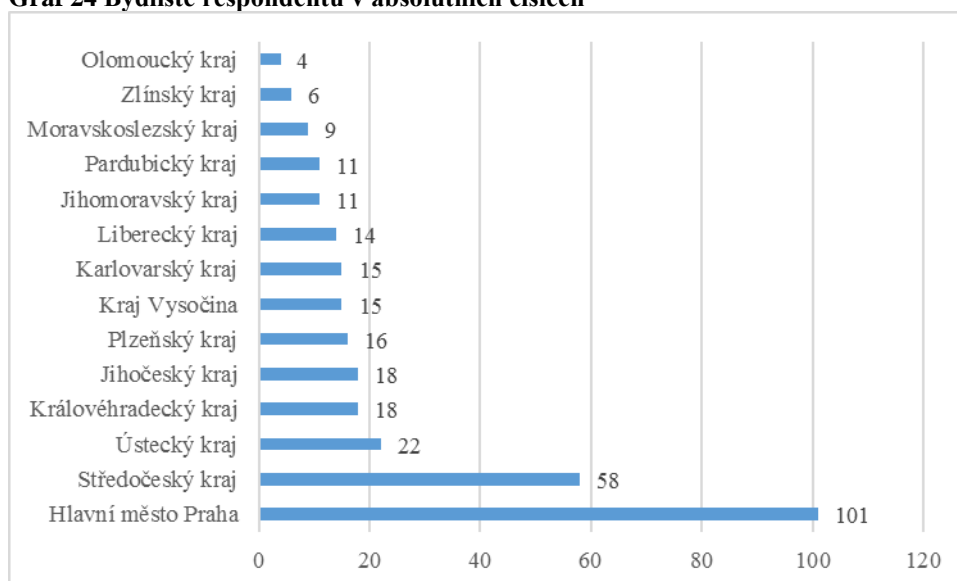
Otázka zaměřena na získání informace o kraji, ve kterém respondent bydlí.

Tabulka 33 Bydliště respondentů

Odpověď	Absolutní počet	Relativní počet
Hlavní město Praha	101	31,76%
Středočeský kraj	58	18,24%
Ústecký kraj	22	6,92%
Královéhradecký kraj	18	5,66%
Jihočeský kraj	18	5,66%
Plzeňský kraj	16	5,03%
Kraj Vysočina	15	4,72%
Karlovarský kraj	15	4,72%
Liberecký kraj	14	4,40%
Jihomoravský kraj	11	3,46%
Pardubický kraj	11	3,46%
Moravskoslezský kraj	9	2,83%
Zlínský kraj	6	1,89%
Olomoucký kraj	4	1,26%
Celkem	318	100%

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Graf 24 Bydliště respondentů v absolutních číslech

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

Celkově 32 % (101) respondentů mají bydliště v hlavním městě Praha, což je způsobeno tím, že byl dotazník sdílen především na sociálních sítích mezi lidmi, kteří v Praze žijí. Druhou silnou skupinou je Středočeský kraj (18 %, 58). Respondentů z Karlovarského kraje zodpovědělo 5 % (15). Menší zastoupení obyvatel Karlovarského kraje přispívá relevantnosti dotazníku, protože mikroregion Západní Krušnohoří leží v Karlovarském kraji, tudíž jeho obyvatelstvo by v dotazníku odpovídalo velmi odlišně, než obyvatelé jiných krajů.

4.4 Ukazatele intenzity cestovního ruchu v oblasti

V následující kapitole je porovnána intenzita cestovního ruchu v oblasti na základě čtyř ukazatelů. Výsledky jednotlivých ukazatelů jsou porovnány v letech 2012 – 2019. Sledovaný mikroregion se nachází v Karlovarském kraji a zahrnuje 20 obcí. Ve správním obvodu Ostrov leží 14 z nich a zahrnují největší body turistického zájmu (Jáchymov, Boží Dar, Abertamy, Horní Blatná). Z tohoto důvodu je provedeno zhodnocení ukazatelů správního obvodu Ostrov a je provedeno porovnání výsledků s Karlovarským krajem. Díky tomu lze určit, jak je mikroregion vytížený z hlediska cestovního ruchu oproti dalším obcím Karlovarského kraje, kam patří mimo jiné i lázeňské město Karlovy Vary s vysokým potenciálem cestovního ruchu.

Data byla dohledána pomocí veřejné databáze Českého statistického úřadu (ČSÚ, 2020). K celkovému zhodnocení je využito čtyř následujících ukazatelů.

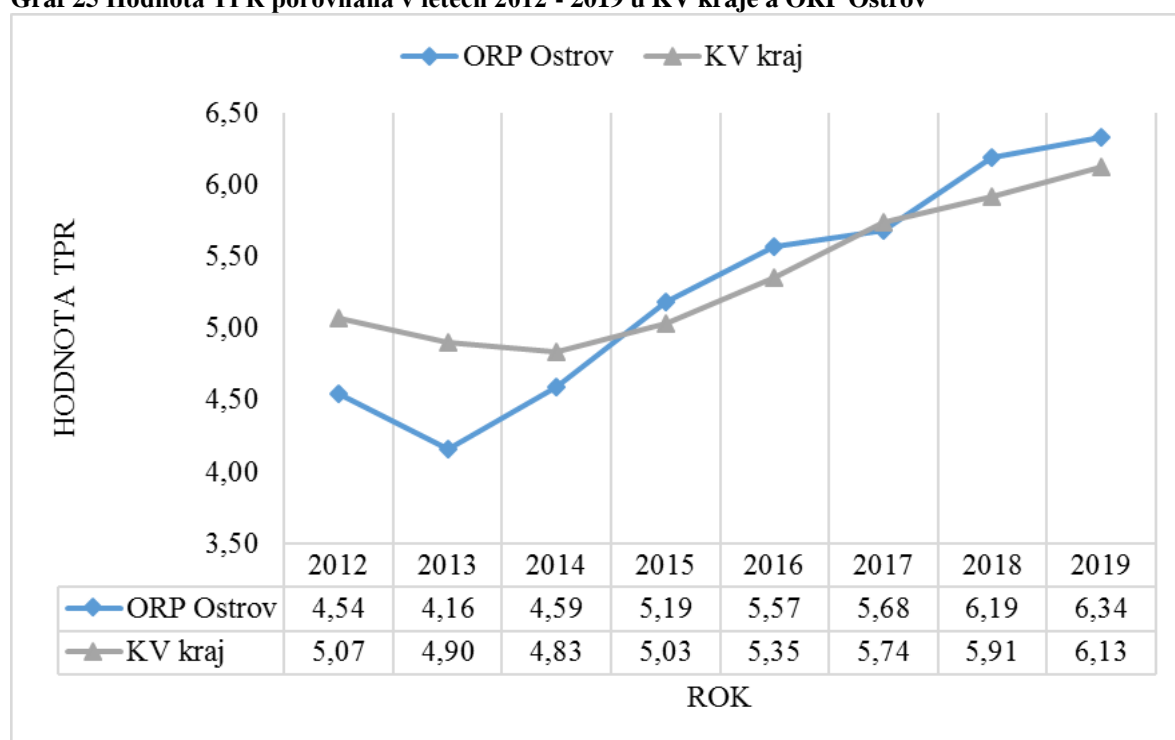
Míra turistické penetrace (TPR – tourist penetration rate)

Ukazatel vyjadřuje, kolik se denně průměrně vyskytuje v kraji turistů na 100 obyvatel.

$$TPR = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů} * \text{počet dní v roce}} * 100$$

Porovnání Karlovarského kraje a správního obvodu Ostrov v letech 2012 – 2019 lze nalézt v grafu č. 25 vč. tabulky s vypočtenými hodnotami.

Graf 25 Hodnota TPR porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování dle ČSÚ, 2020

Lze vidět, že v rámci ORP Ostrov se počet turistů od roku 2013 stále zvyšuje. K nárůstu dochází intenzivnějším tempem, než v Karlovarském kraji a od roku 2017 se v ORP Ostrov vyskytuje denně více turistů, než v rámci Karlovarského kraje. Průměrně se v rámci celé ČR v roce 2019 vyskytovalo 2,03 turistů denně na 100 obyvatel. Ve stejném období

tato hodnota v ORP Ostrov činila 6,34. Lze tedy říct, že se v mikroregionu nachází třikrát více turistů, než je celorepublikový průměr.

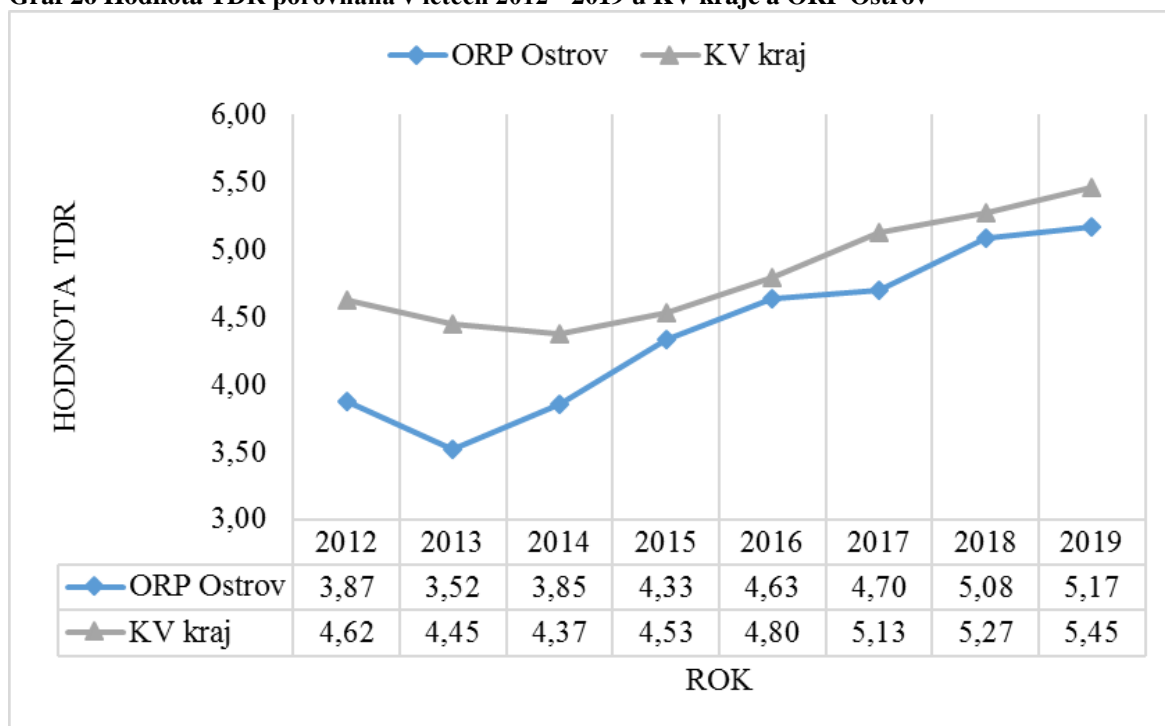
Hustota výskytu turistů (TDR – tourist density rate)

TDR ukazatel vyjadřuje, kolik se za jeden den průměrně vyskytuje turistů v oblasti na jeden km².

$$TDR = \frac{\text{průměrná délka pobytu turistů} * \text{počet turistů}}{\text{celková plocha destinace v km}^2 * \text{počet dní v roce}}$$

Výpočty pro sledované oblasti jsou porovnány v grafu č. 26.

Graf 26 Hodnota TDR porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování dle ČSÚ, 2020

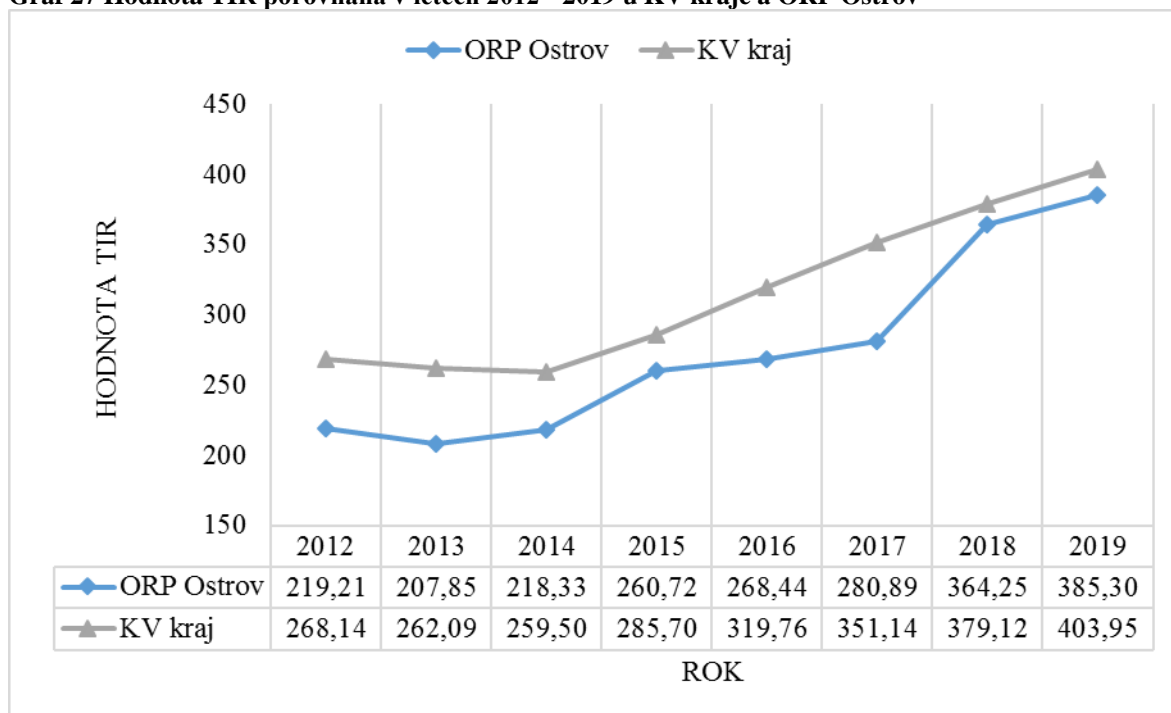
Zatímco hodnota v rámci ORP Ostrov od roku 2013 rostla, v Karlovarském kraji byla až do roku 2016 poměrně konstantní. Na jeden km² se ve sledované oblasti ORP Ostrov pohybuje méně turistů, než v Karlovarském kraji. Může to být dáno tím, že ve městech jako turistických bodech se turisté koncentrují na malé ploše, oproti tomu v přírodě a lokalitách s nízkou hustotou zalidnění se turisté více rozptýlí.

Míra turistické intenzity (TIR – tourist intensity rate)

Vyjadřuje, kolik turistů za rok připadá na 100 obyvatel ve sledované oblasti.

$$TIR = \frac{\text{počet turistů}}{\text{počet rezidentů}} * 100$$

Graf 27 Hodnota TIR porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování dle ČSÚ, 2020

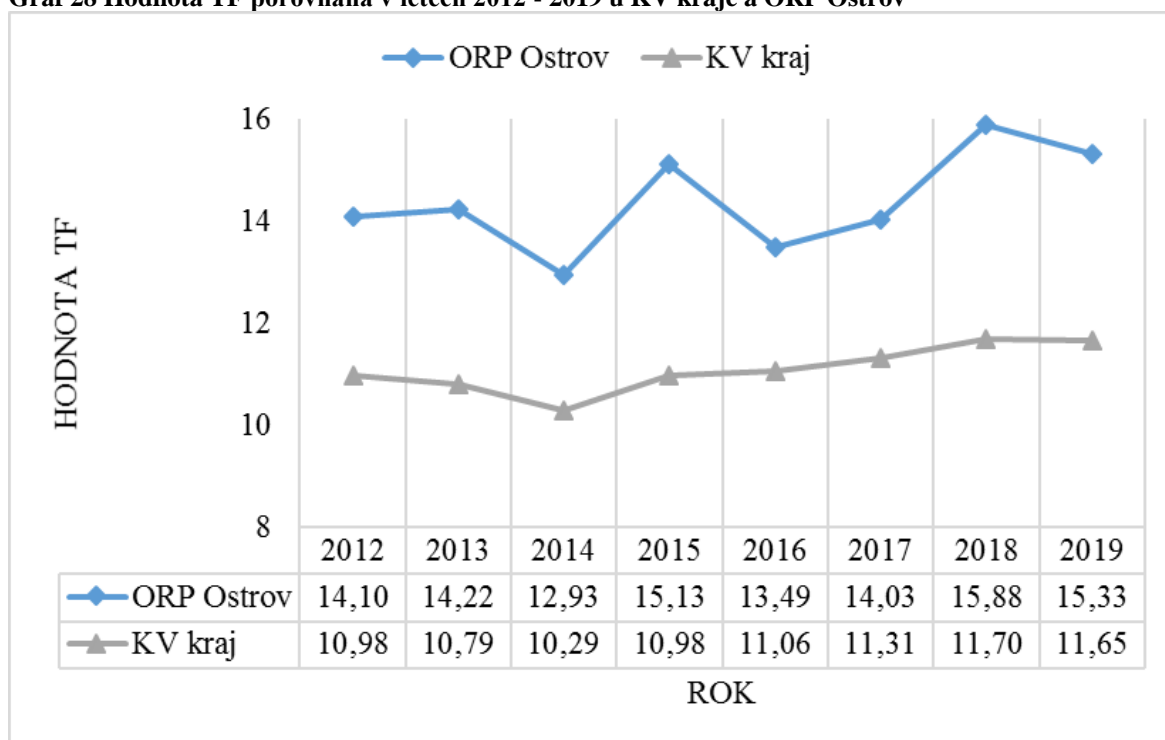
V přepočtu na 100 obyvatel se v rámci Karlovarského kraje pohybuje mírně více turistů, než v samotné ORP Ostrov. Průměr České republiky byl v roce 2019 na 100 obyvatel 206 turistů, tedy ve sledovaném období byly ORP Ostrov i Karlovarský kraj v návštěvnosti nadprůměrné.

Defertova funkce (TF – Defert tourist function rate)

Vypočítaná hodnota uvádí, kolik lůžek v ubytovacích zařízeních ve sledované destinaci připadá na 100 obyvatel.

$$TF = \frac{\text{počet stálých lůžek v ubytovacích zařízeních}}{\text{počet rezidentů}} * 100$$

Graf 28 Hodnota TF porovnána v letech 2012 - 2019 u KV kraje a ORP Ostrov

Zdroj: vlastní výpočty a zpracování dle ČSÚ, 2020

Na 100 obyvatel připadá v ORP Ostrov dlouhodobě více lůžek, než v rámci celého Karlovarského kraje. Zatímco v celokrajském měřítku zůstává v průběhu sledovaných let počet lůžek poměrně konstantní, v ORP Ostrov se hodnota pohybuje v menších výkyvech. Oproti roku 2018 dochází v roce 2019 v ORP Ostrov k opětovnému snížení počtu lůžek v ubytovacích zařízeních. V porovnání s Českou republikou je dosahováno opětovně nadprůměrných hodnot. V roce 2019 připadalo v rámci celé ČR na 100 obyvatel 5,05 lůžek v ubytovacích zařízeních.

5 Výsledky a doporučení

Kapitola je zaměřena na zhodnocení výsledků a porovnání statistik z minulých let. Následně je navrženo několik doporučení, které by mohly vést ke zvýšení atraktivity destinace.

5.1 Zhodnocení výsledků a diskuse

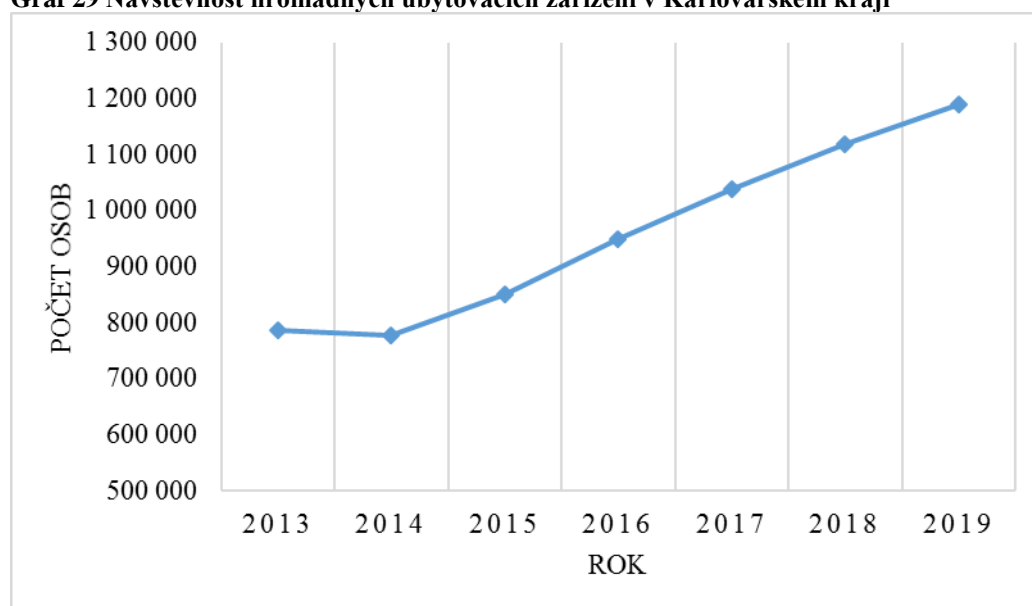
V rámci posledních let se návštěvnost Karlovarského kraje zvyšuje. V níže uvedené tabulce jsou uvedené příjezdy turistů od roku 2013 do roku 2019. Hodnoty jsou také znázorněny v grafu.

Tabulka 34 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Karlovarském kraji

2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
787 084	776 671	850 891	948 871	1 038 270	1 118 003	1 190 296

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2020

Graf 29 Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení v Karlovarském kraji

Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2020

V roce 2020 došlo ke snížení počtu příjezdů turistů z důvodu krize spojené s pandemií Covid-19. Příjezdů turistů do kraje bylo pouze 682 879, tedy méně, než v roce 2013. Pandemie způsobila odliv zahraničních turistů, nicméně z pohledu domácího cestovního

ruchu se kraji dařilo dobře a tak zaznamenal Karlovarský kraj nejvyšší přírůstek domácích turistů z celé republiky, celkem +62,1 % příjezdů (ČSÚ, 2020).

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že mezi nejvyhledávanější místa v mikroregionu patří Klínovec, Jáchymov a Božídarské rašeliniště. Tato místa získala ve výzkumu nejvyšší počet responsí jak u respondentů, kteří již lokalitu navštívili (jedná se tedy o nejnavštěvovanější místa), tak u respondentů, kteří lokalitu nenavštívili a navštívit by ji chtěli (jedná se tedy o místa, které jsou nejvíce v povědomí lidí).

Agentura CzechTourism vydala za rok 2019 publikaci uvádějící nejnavštěvovanější turistické cíle v rámci ČR. Ve sledovaném mikroregionu bylo v daném roce nejvíce navštěvováno z kulturních cílů Vlastivědné muzeum v Božím Daru, které za daný rok navštívilo 35,5 tis. návštěvníků. V rámci nejvíce navštěvovaných objektů ČR se do nejnavštěvovanějších deseti zařadila rozhledna na Klínovci (34,4 tis. návštěvníků) v kategorii rozhleden. Mezi neobjevené skvosty byla zařazena sakrální památka Posvátný okrsek Ostrov a dále Štola č. 1 v Jáchymově (CzechTourism, 2020).

Roku 2018 byla vydána studie nazývající se *Koncepce rozvoje cestovního ruchu v Karlovarském kraji na období 2018 – 2023* společností MindBridge Consulting a.s. Tato studie zjišťuje potenciál cestovního ruchu v oblasti a navrhuje několik opatření pro rozvoj cestovního ruchu v příštích letech. V rámci studie bylo vyhodnoceno, že Karlovarský kraj má kvalitní předpoklady pro cestovní ruch. V kraji lze nalézt tradici v lázeňství, historické, technické a montánní památky, zajímavou přírodu a široké možnosti pro ubytování. Ze studie dále vyplývá, že potenciál v rámci kraje není rovnoměrně rozložen. Část kraje je naplněna lázeňskými předpoklady, dále jsou zde montánní památky, v jiné části jsou předpoklady pro zimní turismus. Pokud by se jednalo o návrh propagace pro celý Karlovarský kraj, bylo by třeba reagovat odpovídající skladbou produktů cestovního ruchu. Pestrost předpokladů představuje velkou výhodu. Ze studie diplomové práce vyplývá, že Karlovarský kraj může nabídnout nadprůměrné množství ubytovacích služeb. Dále bylo v rozboru lokalizačních podmínek zjištěno, že montánní památky a předpoklady pro zimní turistiku se nacházejí ve sledovaném mikroregionu. Výsledky studie se tak shodují s výsledky diplomové práce (MindBridge Consulting a.s., 2018).

Dotazníkové šetření bylo dále zaměřeno na porovnání preferencí respondentů u stravy a ubytování v rámci ČR a následně v rámci mikroregionu. Otázky byly pokládány těm, kteří již mikroregion navštívili. Zatímco u volby ubytování docházelo pouze k nepatrným rozdílům, kde respondenti nejčastěji volili ubytování typu penzion a nejméně ubytování typu kemp v obou případech a ostatní typy ubytování byly voleny poměrně stejně rozvrženy, u stravování již docházelo k větším rozdílům uvedeným v tabulce níže.

Tabulka 35 Volba stravování v rámci ubytování - porovnání mikroregionu a ČR

Odpověď	ČR	Mikroregion
	Relativní počet	Relativní počet
Bez stravování	29,51 %	41,57 %
Polopenze	31,15 %	28,09 %
Snídaně	31,48 %	21,35 %
Plná penze	5,90 %	6,18 %
All inclusive	1,97 %	2,81 %

Zdroj: vlastní výzkum, 2021

S ohledem na výsledky z otázky č. 2a je zřejmé, že cestující navštěvují mikroregion spíše s důvodů aktivní dovolené, což může souviset s výběrem stravy v ubytování. Nejvyšší počet responsí totiž získala aktivita *pěší a horská turistika* (61 %, 109), dále *lyžování* 52 % (93), na třetím místě *cyklistika* 29 % (52). Odpočinková aktivita *rekreace u vody* získala pouze 11 % (19) a ani mezi otevřenými odpověďmi respondentů nebyla zaznamenána žádná odpočinková aktivita.

Z dotazníkového šetření dále vyplynulo, že 62,2 % (178) respondentů již mikroregion navštívilo. Na základě sociodemografických otázek bylo pouze 4,7 % (15) respondentů s bydlištěm v Karlovarském kraji. Odpovědi tedy naznačují tomu, že je mikroregion poměrně hojně navštěvován. Nejvíce respondentů bylo z Prahy a Středočeského kraje (50 %, 159). Mikroregion se nachází od Prahy přibližně 1,5 – 2 hodiny jízdy autem. Tento čas se tedy jeví jako přiměřený vzhledem k vysoké návštěvnosti. Zbýlých 37,8 % (108) respondentů lokalitu nenavštívilo a z této skupiny by pouze 6 % (17) osob lokalitu navštívit nechtělo. Tato čísla jsou rozhodně optimistická a je třeba navrhnout doporučení, jak do mikroregionu tuto skupinu lidí přilákat, a to jak ty, kteří zde prozatím nebyli a mají

k návštěvě motivaci, ale i ty, u kterých by mohlo dojít ke změně názoru, aby již měli zájem o navštívení mikroregionu.

Součástí dotazníku byla také analýza potenciální návštěvy respondentů, kteří lokalitu doposud nenavštívili, ale mají zájem ji navštívit. Tato skupina respondentů má největší zájem o aktivity *pěší a horská turistika* (69,6 %, 64), následně *návštěva historických památek a muzeí* (35,9 %, 33) a *lyžování* (31,5 %, 29). Mají zájem o návštěvu mikroregionu v délce *1-2 přenocování* (45 %, 41) a *3-4 přenocování* (41,8 %, 38). Ubytovali by se v *penzionu* (35,2 %, 32) nebo v *hotelu* (22 %, 20). Jak bylo již zmiňováno, i u této skupiny převládají v odpovědích turistické oblasti *Klínovec* (55,9 %, 52), dále *BožídarSKé rašeliniště* (39,8 %, 37) a *Jáchymov* (31,18 %, 29).

Dalším zajímavým výsledkem dotazníkového šetření jsou odpovědi na otázky č. 11 a 12. Otázky zjišťují, jakou mají respondenti znalost o historii mikroregionu a zda vědí, že poměrně nově spadá část území do seznamu světového dědictví UNESCO. Zatímco znalost o historii Krušnohoří, tedy vědomost, že je lokalita velmi známá hornictvím prokázalo 72,8 % (195) respondentů, fakt, že hornická oblast Erzgebirge/Krušnohoří patří pod UNESCO, vědělo pouze 42,2 % (113) respondentů.

Z výpočtů jednotlivých ukazatelů intenzity cestovního ruchu bylo zjištěno, že hodnota TPR byla v roce 2019 v ORP Ostrov vyšší, než v rámci celé ČR. Znamená to tedy, že se v ORP Ostrov vyskytuje 3x větší množství turistů s ohledem na počet obyvatel oproti srovnání s celou republikou. Hodnota TDR je také v ORP Ostrov vyšší, v lokalitě se pohybuje celkem 5,17 turistů na jeden km² v jednom dni, oproti celé republice s průměrem 2,75 na 1 km². Hodnota TIR vyšla 2x vyšší, než v celé ČR. Tyto ukazatele vyjadřují, že jsou Karlovarský kraj vč. ORP Ostrov turismem nadprůměrně zatíženy v rámci ČR.

Při návrhu jednotlivých doporučení pro mikroregion je třeba brát v úvahu také fakt, jak často lidé po ČR cestují. Na základě údajů z dotazníkového šetření z celkového počtu n=318 cestuje po republice alespoň jednou za měsíc či vícekrát 34 % (108) dotazovaných. Na tuto skupinu lidí je třeba se nejvíce zaměřit, protože se jedná o tu skupinu, která by daný mikroregion mohla navštívit opakovaně. Největší část respondentů (62 %, 197)

cestuje alespoň 1x do roka či vícekrát. I tato skupina je pro tvorbu doporučení atraktivní. Dále je třeba se zaměřit na skupinu lidí, která cestuje ve větším počtu, jako jsou rodiny s dětmi či skupina přátel. V dotazníku tuto variantu společnosti při cestování zvolilo 71 % (127) dotazovaných. Tato skupina přinese do destinace více finančních prostředků, ale také se z nich stanou cestující, kteří mohou lokalitu doporučit svým blízkým a známým, což vede u 46 % (139) respondentů k motivaci pro cestu.

5.2 Doporučení

Na základě nastudované literatury k tvorbě teoretické části práce, vytvoření vlastní práce a zhodnocení výsledků je navrženo několik doporučení pro mikroregion, které by mohly vést ke zvýšení atraktivity destinace a přivést do lokality více účastníků cestovního ruchu.

1. Sociální sítě a webové stránky

Na základě výsledků otázky č. 4 zjišťující, kde si respondenti hledají informace o tom, kde a jak volný čas trávit, zodpovědělo 63 % (193) dotazovaných webové stránky na internetu a 48 % (146) respondentů zodpovědělo sociální sítě. Mikroregion Západní Krušnohoří disponuje webovými stránkami, na kterých je také umístěný internetový průvodce oblastí. Stránky působí přívětivě, avšak chybí určitá aktuálnost webových stránek. Na web by mohlo být doporučeno přidat aktuální situaci v oblasti – například otevírací dobu památek, rozhleden, skiareálů, dále informace o počasí či odkazy na různé události.

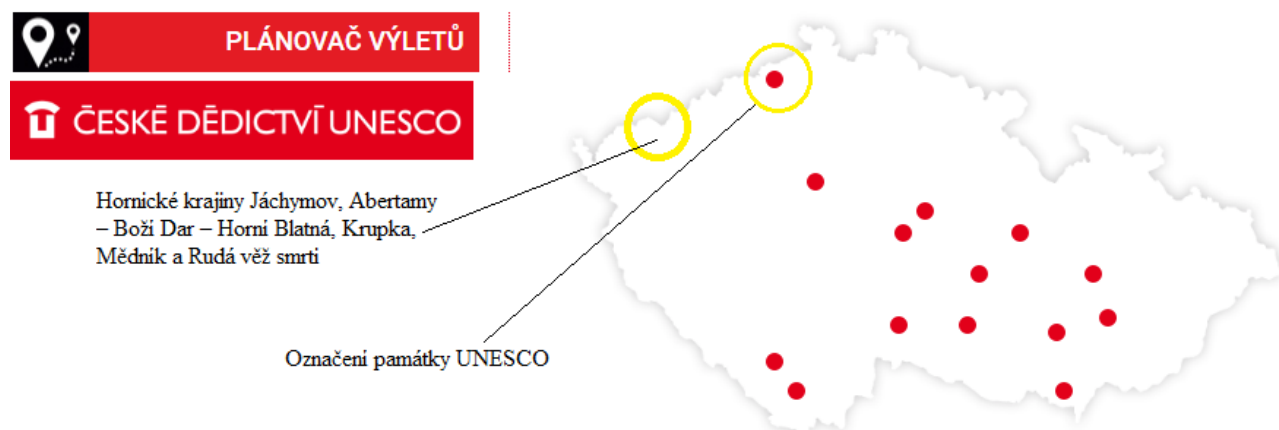
Na sociálních sítích poměrně aktivně propaguje svou činnost především Skiareál Klínovec, především na síti *Instagram*, kam je průměrně jednou za 14 dní vložený příspěvek o aktuální situaci v destinaci. Větší aktivita by rozhodně vedla k větší viditelnosti skiareálu u veřejnosti. Samotnému sdružení Krušné hory – západ by mohlo být doporučeno vytvoření vlastních stránek na sociálních sítích *Facebook* nebo *Instagram*, být na stránkách aktivní alespoň 1x týdně a přidávat příspěvky s typy na výlety, odkazy na různé kulturní památky či odkazy na společenské akce.

2. Zviditelnění a připomenutí UNESCO

Velká část mikroregionu spadá poměrně čerstvě od roku 2019 pod světové dědictví UNESCO. Z dotazníku vyplynulo, že touto informací disponuje pouze 42,2 % respondentů. Na webových stránkách sdružení se nalézá samostatná stránka přímo o UNESCO, rozhodně by bylo lepší tuto informaci efektivněji rozšířit mezi veřejnost, protože právě tato skutečnost může do destinace přivést nové návštěvníky. Přimo na oficiálních webových stránkách UNESCO je znázorněna mapa s památkami v ČR, kde je sice hornická oblast Erzgebirge/Krušnohoří označena, avšak není v mapě přesně označena (viz. Obrázek č. 8). Jedním z návrhů pro zviditelnění památky v mikroregionu je lepší informovanost na oficiálních stránkách UNESCO.

Obrázek 5 Označení UNESCO v mapě

Zdroj: upraveno dle www.unesco-czech.cz, 2020

Památka má své oficiální webové stránky <http://montanregion.cz/>, které působí přívětivě, přehledně a jde na nich rezervovat prohlídku. Na stránkách lze najít i videogalerii se zajímavými a poučnými videi. Pro stránku plnou těchto zajímavých informací by bylo určitě vhodně vytvořit zároveň sociální síť.

3. Pobytové balíčky

Za účelem zvýšení návštěvnosti lokality by sdružení mohlo začít spolupracovat s jednotlivými penziony, apartmány a hotely a vytvořit si tak vzájemnou reklamu v podobě nabídky pobytových balíčků. Na webových stránkách a sociálních sítích mikroregionu by pak tyto pobytové balíčky mohly být nabízeny, stejně tak jako na stránkách ubytovacích

zařízení. V závislosti na informacích, které byly získány pomocí dotazníkového šetření, by mohl pobytový balíček vypadat následovně.

Prodloužený víkend v tajemném západním Krušnohoří

Vážení návštěvníci a budoucí objevovatelé krušnohorského tajemného podzemí, neváhejte a prohlédněte si výjimečnou nabídku, která vás vezme na aktivní pobyt v horách a nabídne poznání kulturních a historických památek UNESCO.

Pobytový balíček nabízí:

- Ubytování na 3 noci v penzionu v srdci západního Krušnohoří (Jáchymov, Boží Dar či Klínovec), k dispozici dvoulůžkové a rodinné pokoje
- Možnost snídaně či polopenze, v případě zájmu o balíček bez stravování je možnost poskytnutí apartmánu s vlastní kuchyňkou
- Vstup na prohlídku dolu Mauritius – štola Kryštof
- Prohlídka štoly č. 1 v Jáchymově
- Vstup do Vlastivědného muzea na Božím Daru
- Pěší túra po radonové stezce v Jáchymově a návštěva Rudé věže smrti
- Tipy na výlety po okolí – naplánovaná horská túra okolím Blatenského příkopu, návštěva přírodní rezervace Ryžovna, návštěva Božídarského rašeliniště
- Ke každému balíčku dárek v podobě bylinné směsi od rodinné firmy z Perninku
- Doprava do/z destinace není zajištěna. Doporučujeme využít vlastního vozu, kterým se budete pohybovat mezi jednotlivými atrakcemi.

To vše můžete stihnout za 4 dny plné krušnohorského dobrodružství.

Balíček lze přizpůsobit vašim konkrétním požadavkům v přesné lokalitě, typu stravování a volbě pokoje (počet postelí, kuchyňka).

Odkaz na rezervační formulář.

Těšíme se na Vaši návštěvu.

4. Zaměření propagace i na ty aktivity, kvůli kterým lidé doposud mikroregion nenavštěvují

V propagačních materiálech mikroregionu se nejčastěji objevují fotografie aktivit odpovídající horské turistice a lyžování a všeobecně aktivně strávené dovolené. Skutečnost

odpovídá tomu, že toto vyžití je v mikroregionu turisticky nejčastější, což vyplývá i z dotazníkového šetření. Doporučením by mohlo být zaměření propagace i na pasivně strávenou dovolenou nebo alespoň částečně, například rekreací u vody. Kombinace odpočinku a aktivit by totiž mohla být optimálním lákadlem pro méně sportovně zaměřené rodiny. Důsledkem rekultivace krajiny po těžbě vzniká v mikroregionu a jeho blízkém okolí několik nových vodních ploch. Příkladem může být vodní plocha Bílá Voda u obce Nová Role. Atraktivní a turisticky neobjevené je například i Černé jezero s rašelinovým podložím. V rámci zmiňované rekultivace krajiny bude i v budoucnu vznikat několik nových turistických objektů, jako jsou cyklostezky, turistické trasy, přírodní koupaliště a s tím spojené i služby cestovního ruchu. Díky tomu by se dalo předpokládat, že se turismus v mikroregionu bude zvyšovat i nadále.

5. Hromadné akce

Při tvorbě souhrnných lokalizačních podmínek dle Bíny (2002) bylo zjištěno, že přímo v mikroregionu není organizováno příliš velké množství společenských, kulturních či sportovních akcí, které by mohly turisty do destinace přilákat. Velké množství skiareálů, které v zimě disponují vhodnými podmínkami pro lyžování a v létě tratěmi pro cyklistiku by mohly být častěji využívány pro sportovní utkání. Rozsáhlé množství turistických tras by mohlo být využito k pěším či běžeckým závodům. Napříč mikroregionem vede turistická cesta pojmenovaná po krušnohorském písničkáři Antonu Güntherovi, na jeho památku by mohl být každoročně organizován turistický pochod, který by zároveň mohl být zaměřený na poučení turistů o historii Krušných hor, ale také například o tom, jak se zodpovědně chovat k přírodě v horských oblastech.

6 Závěr

Cílem práce bylo zhodnotit potenciál cestovního ruchu destinace a navrhnout doporučení, která by přispěla ke zvýšení atraktivity destinace. Na základě vypracování vlastní části práce bylo zjištěno, že sledovaná destinace má nadprůměrný potenciál cestovního ruchu. V rámci analýzy lokalizačních faktorů získala destinace 252 bodů, čímž je zařazena do kategorie destinací s výjimečným potenciálem cestovního ruchu. V rámci dotazníkového šetření bylo zjištěno, že 62,2 % respondentů (n=178) alespoň jednou navštívilo sledovanou destinaci a 31,8 % (n=91) destinaci nenavštívilo, ale měli by zájem lokalitu navštívit. Dle názoru autorky se jedná o pozitivní čísla, protože pouze 5,9 % (n=17) dotazovaných reagovalo, že o návštěvu mikroregionu nemá zájem. Dle výpočtů ukazatelů intenzity cestovního ruchu bylo zjištěno, že se v Karlovarském kraji, ve kterém se mikroregion nalézá, průměrně za jeden den v roce 2019 pohybovalo 5,45 turistů na jeden km², což je téměř 2x více, než je celorepublikový průměr. V Karlovarském kraji je také v přepočtu na 100 obyvatel k dispozici 2x více lůžek v ubytovacích zařízeních, než je průměr v rámci ČR. Na základě zhodnocení teoretických východisek a vypracování vlastní části práce bylo navrženo 5 doporučení, které by mohly zvýšit atraktivitu destinace a zlepšit její propagaci.

Díky své poloze (hranice s Německem, poměrně krátká dojezdová vzdálenost z Prahy), díky své bohaté historii v hornictví a nově zařazenou lokalitou do seznamu UNESCO má mikroregion Západní Krušnohoří velké předpoklady pro zvyšování trendu cestovního ruchu a motivaci k návštěvě nových cestujících. Dalo by se předpokládat, že skončení krize spojené s pandemií Covid-19 povede k opětovnému přílivu zahraničních turistů především z Německa, zároveň oproti roku 2020 k odlivu těch domácích turistů, kteří lokalitu navštívili především z důvodu komplikovaných přejezdů hraničních přechodů.

Nejatraktivnějšími místy mikroregionu jsou zajisté Klínovec, Božídarské rašeliniště a Jáchymov. Vhodným doporučením by mohlo být vyhotovení výzkumu zaměřeného detailněji na sledování změny návštěvnosti v návaznosti na zařazení hornické oblasti Erzgebirge/Krušnohoří pod UNESCO v roce 2019. Tento výzkum by však měl být vyhotoven nejprve ve chvíli, kdy budou dostupná data alespoň 5 let od zařazení, tedy v roce 2024, aby změna mohla být zachycena v delším časovém horizontu.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Tištěné zdroje

BEJDÁKOVÁ, Blanka, Jan ZELINKA a spol. Marketing a management cestovního ruchu na národní a regionální úrovni. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2015. ISBN 978-80-7452-109-6.

BERÁNEK, Jaromír. Ekonomika cestovního ruchu. Praha: Mag Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-46-1.

BERÁNEK, Jaromír. Moderní řízení hotelového provozu. 5. vydání. Praha: MAG Consulting, 2013. ISBN 978-80-86724-45-4.

BÍNA, Jan. Hodnocení potenciálu cestovního ruchu v obcích České republiky. URBANISMUS A ÚZEMNÍ ROZVOJ. 2002, 5(1/2002), 11. ISSN 1212-0855.

BURIAN, Michal, RYGLOVÁ, Kateřina a Ida VAJČNEROVÁ. Cestovní ruch – podnikatelské principy a příležitosti v praxi. Praha: Grada Publishing, 2011. ISBN 978-80-247-4039-3.

FARKOVÁ, Blanka a Eva KUNEŠOVÁ. Technika zahraničních zájezdů. Praha: Idea servis, 2014. ISBN 978-80-85970-83-8.

GOELDNER, Charles R. a J. R. Brent RITCHIE. Cestovní ruch: principy, příklady, trendy. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0298-2.

HAMARNEHOVÁ, Iveta. Geografie turismu: mimoevropská teritoria. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4430-8.

HAMARNEHOVÁ, Iveta. Mezinárodní cestovní ruch: vybrané kapitoly. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2014. ISBN 978-80-7452-040-2.

HOLEŠINSKÁ, Andrea, Martin ŠAUER a Jiří VYSTOUPIL. Cestovní ruch. Brno: Masarykova univerzita, 2015.

HRALA, Václav. Geografie cestovního ruchu. 6., aktualiz. a dopl. vyd. Praha: Idea servis, 2013. ISBN 978-80-85970-79-1.

JAKUBÍKOVÁ, Dagmar. Marketing v cestovním ruchu: jak uspět v domácí i světové konkurenci. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. ISBN 978-80-247-4209-0.

KOTÍKOVÁ, Halina. Nové trendy v nabídce cestovního ruchu. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-247-4603-6.

KOTÍKOVÁ, Sylvie a Karolina PAVLŮ. Evaluation of the Setting of the Global Promotion of the Czech Republic Destination. SHS Web of Conferences. 2020, 74. DOI: 10.1051/shsconf/20207401016. ISSN 2261-2424.

LOCHMANNOVÁ, Alena. Cestovní ruch. Prostějov: Computer Media, 2015. ISBN 978-80-7402-216-6.

- PAGE, Stephen. *Tourism management*. Fifth edition. New York: Routledge, 2015. ISBN 978-1-138-78457-4.
- PALATKOVÁ, Monika. *Management cestovních kanceláří a agentur*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-3751-5.
- PALATKOVÁ, Monika. *Mezinárodní turismus*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-4862-7.
- PALATKOVÁ, Monika a Jitka ZICHOVÁ. *Ekonomika turismu: turismus České republiky*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-3643-3.
- PALATKOVÁ, Monika a kol. *Marketingová koncepce cestovního ruchu 2013-2020* [online]. Praha: CzechTourism, 2012, 293 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://severnimorava.travel/musite-videt/moravian-silesian-tourism/marketing/strategie-a-akcni-plany/mark-koncepce-cr-2013-2020-/media/czt-marketingova-koncepce-cr-2013-2020>
- PÁSKOVÁ, Martina a Josef ZELENKA. *Společensky odpovědný cestovní ruch*. Praha: Idea servis, 2018. ISBN 978-80-85970-91-3.
- PIKE, Steven. *Destination marketing: An integrated marketing communication approach*. UK: Elsevier, 2008. ISBN 978-0-7506-8649-5.
- POMPUROVÁ, Kristína. *Řízení provozu cestovních kanceláří*. Praha: Idea servis, 2013. ISBN 978-80-85970-80-7.
- RAŠOVSKÁ, Ida a Kateřina RYGLOVÁ. *Management kvality služeb v cestovním ruchu: jak zvýšit kvalitu služeb a spokojenost zákazníků*. Praha: Grada, 2017. Manažer. ISBN 978-80-247-5021-7.
- SEIFERTO VÁ, Věra. *Průvodcovské činnosti*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4807-8.
- SIGALA, Marianna. *Tourism and COVID-19: Impacts and implications for advancing and resetting industry and research*. *Journal of Business Research*. University of South Australia, Australia, 2020, (117), 10.
- SVOBODOVÁ, Hana a kolektiv. *Regionální politika a regionální rozvoj v ČR: Vybrané kapitoly ze socioekonomické geografie* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2013 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: https://geography.upol.cz/soubory/lide/szczyrba/GCR2/Skriptum_SE_CR.pdf
- SYNEK, Miloslav a Eva KISLINGEROVÁ. *Podniková ekonomika*. 5., přeprac. a dopl. vyd. Praha: C.H. Beck, 2010. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-336-3.
- TAHAL, Radek. *Základní metody sběru primárních dat v marketingovém výzkumu*. Praha: C.H. Beck, 2015. Beckovy ekonomické učebnice. ISBN 978-80-7400-585-5.
- TARLOW, Peter E. *Tourism security: Strategies for Effectively Managing Travel Risk and Safety*. UK: Elsevier, 2014. ISBN 978-0-12-411570-5.

VYSTOUPIL, Jiří, Andrea HOLEŠINSKÁ a Martin ŠAUER. Destinační management a vytváření produktů v cestovním ruchu: vymezení destinace a formulace jejích charakteristik a organizace cestovního ruchu v destinaci. Praha: Thema Consulting, 2007.

ZELENKA, Josef a Martina PÁSKOVÁ. Výkladový slovník cestovního ruchu. Kompletně přeprac. a dopl. 2. vyd. Praha: Linde Praha, 2012. ISBN 978-80-7201-880-2.

7.2 Internetové zdroje

Aktuální analýza cestovního ruchu České republiky v rámci Evropy a světa. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. [cit. 2020-03-22]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/getattachment/38dcf411-4e5b-47e7-b1d7-c283654ab7b3/Analýza-cestovniho-ruchu-CR-v-ramci-Evropy-a-sveta.pdf.aspx?lang=cs-CZ&ext=.pdf>

Boží vyhlídka – Boží Dar. Boží Dar [online]. 2020 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <http://www.bozidar.cz/cs/zajimavosti/pamatky-a-historie/bozi-vyhliodka.html>

Cestovní ruch – časové řady. Český statistický úřad [online]. 2019 [cit. 2020-06-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/cru_cr

Cestovní ruch - 4. čtvrtletí 2020. Český statistický úřad [online]. 2021 [cit. 2021-02-18]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cru/cestovni-ruch-4-ctvrtleti-2020>

Církevní turistika [online]. 2019 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.cirkevnuturistika.cz>

Cyklotrasy. Cykloturistika a turistika na Ostrovsku [online]. Město Ostrov, 2013 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <http://cykloportal.ostrov.cz/cz/cyklotrasy>

České dědictví UNESCO [online]. 2020 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: <https://www.unesco-czech.cz/>

Doupovské hory. Natura 2000 [online]. 2008 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=6048>

Energie pro vaše elektrokolo [online]. Sev.en Energy, 2020 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://74b.cz/>

Giant Enduro Race Klínovec. Enduro serie [online]. 2020 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://enduroserie.cz/zavody-enduro/detail/626>

Hotel Thermal [online]. Karlovy Vary: SPA HOTEL THERMAL *****, 2020 [cit. 2020-12-13]. Dostupné z: <https://www.thermal.cz/cs/>

International tourism, number of arrivals. The world bank [online]. 2019 [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: <https://data.worldbank.org/indicator/ST.INT.ARVL?locations=CZ>

Jaké existují služby cestovního ruchu? Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. Praha, 2020 [cit. 2021-03-06]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/caste-dotazy/cestovni-ruch/jake-existuji-sluzby-cestovniho-ruchu>

Koncepce rozvoje cestovního ruchu v Karlovarském kraji na období 2018 - 2023. MindBridge Consulting a.s. [online]. 30. srpna 2018, 87 [cit. 2021-03-12]. Dostupné z: https://www.kr-karlovarsky.cz/kultura/Documents/Koncepce_rozvoje_CR.pdf

Krušné hory aktivně [online]. 2020 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <http://krusnehoryaktivne.cz/>

KRUŠNOHOŘÍ regionální produkt® [online]. Asociace regionálních značek, 2021 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.regionalni-znacky.cz/krusnohori/>

Lázně Jáchymov [online]. Léčebné lázně Jáchymov, 2019 [cit. 2020-11-08]. Dostupné z: <https://www.laznejachymov.cz/>

Malý elektronický průvodce západním Krušnohořím [online]. 2020 [cit. 2020-10-23].

Mapy.cz [online]. 2021 [cit. 2021-02-16]. Dostupné z: <https://mapy.cz>

Mapy ke stažení. Regionální informační servis [online]. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/mapy-ke-stazeni/ostatni-mapove-vystupy-a-podklady>

MAS Sdružení Západní Krušnohoří [online]. Galileo Corporation, 2021 [cit. 2021-02-05]. Dostupné z: <https://www.maskaszczk.cz/>

Mattoniho lázně Kyselka. Kudy z nudy [online]. CzechTourism, 2020 [cit. 2020-11-08]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/mattoniho-lazne-kyselka>

Metodika satelitního účtu České republiky. Český statistický úřad [online]. 2015 [cit. 2020-03-03]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/tabulky_satelitniho_uctu_cestovniho_ruchu

Montanregion Krušné hory [online]. 2018 [cit. 2020-11-08]. Dostupné z: <http://montanregion.cz/cs/montanregion.html>

Návštěvnost turistických cílů 2019 [online]. Praha: CzechTourism, 2020, 22 [cit. 2021-02-27]. Dostupné z: https://www.czechtourism.cz/getattachment/Pro-media/Tiskove-zpravy/Ctyricet-dva-neobjevenych-skvostu-Ceska/CzT_Report_navstevnost2019_new.pdf.aspx?ext=.pdf

O řece Ohři. Samba půjčovna lodí [online]. 2020 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.pujcovna-lodi.cz/o-rece-ohri-informace#top>

Okres Karlovy Vary. Města a obce online [online]. 1996 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://mesta.obce.cz/vyhledat2.asp?okres=3403>

Přírodní rezervace Ryžovna. Živý kraj: Oficiální průvodce Karlovarským krajem [online]. Karlovarský kraj, 2012 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <http://www.zivykraj.cz/cz/objevujte/prirodni-rezervace-ryzovna>

Perninské rašeliniště. Kudy z nudy [online]. CzechTourism, 2020 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://www.kudyznudy.cz/aktivity/perninske-raseliniste>

Revíry ČRS. Český rybářský svaz [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-11-06]. Dostupné z: <https://www.rybsvaz.cz/beta/index.php/reviry>

Skiareál Klínovec [online]. 2020 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://klinovec.cz/>

Startovačky – Klínovec. Paragliding mapa [online]. 2020 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://www.paragliding-mapa.cz/startovacky/detail/16>

Statistická ročenka Karlovarského kraje - 2019. Český statistický úřad [online]. 2019 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-karlovarskeho-kraje-2019>

Statistická ročenka Karlovarského kraje - 2020. Český statistický úřad [online]. 2020 [cit. 2021-02-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-karlovarskeho-kraje-2020>

The Travel & Tourism Competitiveness Report 2019. World Economic Forum [online]. [cit. 2020-04-15]. Dostupné z: http://www3.weforum.org/docs/WEF_TTCR_2019.pdf

Zachraňte lázně Kyselka [online]. Asociace sdružení pro ochranu a rozvoj kulturního dědictví ČR, 2011 [cit. 2020-10-23]. Dostupné z: <http://www.zachranite-lazne-kyselka.cz/>

Základní informace. CzechTourism [online]. 2020 [cit. 2021-02-22]. Dostupné z: <https://www.czechtourism.cz/o-czechtourism/zakladni-informace/>

Základní pojmy a definice. Český statistický úřad [online]. [cit. 2020-02-26]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20557193/921108m.pdf>

Zámek Lužec [online]. 2020 [cit. 2020-11-01]. Dostupné z: <https://zamek-luzec.cz/>

8 Přílohy

Příloha č. 1 Fotoarchiv mikroregionu Západní Krušnohoří

Obrázek 6 Božídarské rašeliniště

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 7 Krušnohorská magistrála

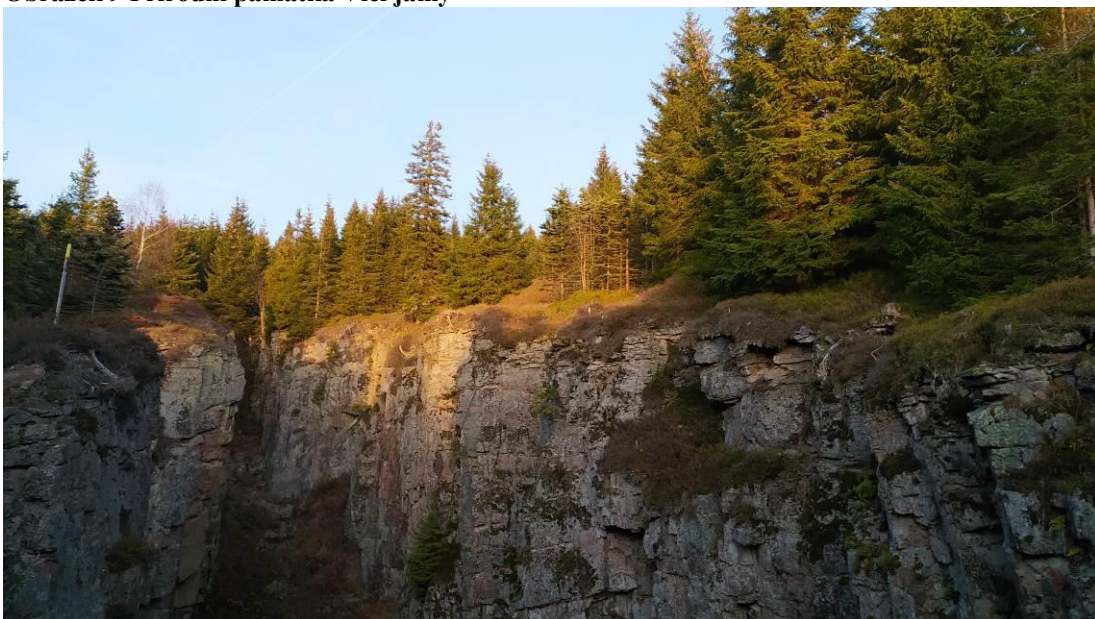
Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 8 Blatenský vrch

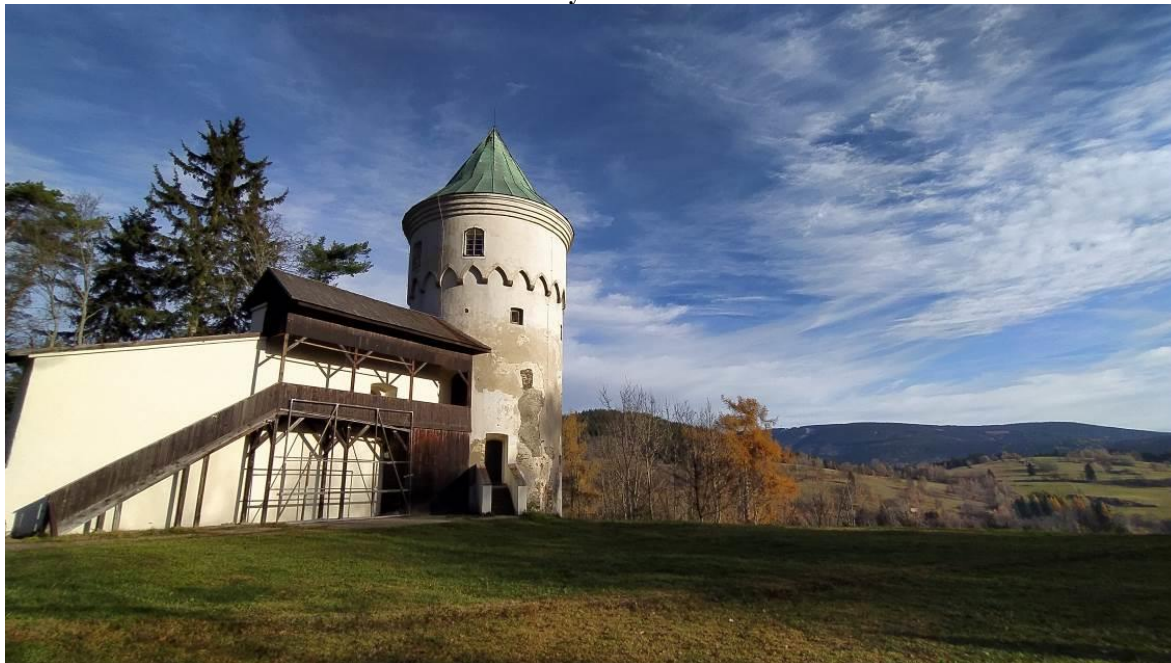
Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 9 Přírodní památka Vlčí jámy

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 10 Zřícenina hradu Freudenstein v Jáchymově

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 11 Perninské rašeliniště v rekultivaci

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 12 Lázně Kyselka v rekonstrukci

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 13 Sjezdovka na Plešivci v létě

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 14 Černé jezírko

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 15 Blatenský příkop

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 16 Cesta Antona Günthera

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Obrázek 17 Přírodní rezervace Ryžovna

Zdroj: vlastní fotoarchiv, 2020

Příloha č. 2 Náhled dotazníku

Vážení respondenti,

ráda bych vás poprosila o chvíli času a vyplnění dotazníku na téma zhodnocení potenciálu cestovního ruchu v západním Krušnohoří. Odpovědi budou sloužit jako jeden z podkladů pro mou diplomovou práci.

Dotazník může vyplnit kdokoli bez žádného omezení. V závislosti na Vašich odpovědích zabere vyplnění dotazníku přibližně 4 – 8 minut.

Předem děkuji za vyplnění.

Bc. Andrea Bartošová

1. Jak často cestujete po ČR za účelem trávení volného času? (Dovolená, výlety, rekreace, kultura, turistika, sport. Nezahrnujte prosím do odpovědi pravidelné dojíždění za rodinou, do práce či na svou chalupu.)
  - Po ČR necestuji
  - 1x – 3x ročně
  - Jednou za 2 až 3 měsíce
  - Jednou za měsíc
  - Pravidelně alespoň 1x za 14 dní

2. Kolik dní průměrně na takové cestě po ČR strávíte?
  - 1 den bez přenocování
  - 1–2 přenocování
  - 3–4 přenocování
  - 5–6 přenocování
  - 7 a více přenocování

3. Jaký dopravní prostředek pro takové cestování nejčastěji používáte?
  - Auto
  - Autobus
  - Vlák
  - Využívám zajištěnou organizovanou dopravu (např. přes CK)
  - Jiný – jaký?

4. Jak nejčastěji zjišťujete informace o tom, kde v ČR volný čas trávit?
  - Internet – sociální síť (Facebook, Instagram...)
  - Internet – různé webové stránky (blogy, cestopisy, zpravodajství...)
  - Kamenné turistické infocentrum
  - Tištěná literatura – knihy, průvodce, cestopisy, časopisy
  - Televize
  - Rádio, rozhlas
  - Přes cestovní kanceláře nebo agentury
  - Osobní doporučení
  - Jiným způsobem – jakým?

5. Jaké ubytování při těchto cestách po ČR preferujete?
- Hotel
  - Penzion
  - Apartmán
  - Kemp
  - Ubytování v soukromí
  - Jiné – jaké?
6. Jaké stravování v rámci tohoto ubytování preferujete?
- All inclusive
  - Plná penze
  - Polopenze
  - Snídaně
  - Bez stravování
7. Jak se při těchto cestách nejčastěji stravujete mimo vaše ubytování?
- Restaurace
  - Místní samoobsluha/občerstvení
  - Vlastní stravování
8. Je vám povědomá oblast Krušné hory?
- Ano
  - Spíše ano
  - Spíše ne
  - Ne
9. Co se Vám vybaví ve spojení s Krušnohořím? (Dobrovolná otevřená otázka)

10. Mikroregion Západoúhoří se nachází v Karlovarském kraji a rozléhá se na ploše o přibližné velikosti 300 km². Do mikroregionu spadají obce Abertamy, Boží Dar, Děpoltovice, Horní Blatná, Jáchymov, Nové Hamry, Ostrov či Pernink. Patří sem vrcholy Klínovec či Plešivec a protíná jej částečně řeka Ohře. Mikroregion je znázorněn v červené oblasti na obrázku.

Navštívili jste tuto lokalitu někdy?

- Ano
- Ne, ale chtěl/a bych tuto lokalitu navštívit
- Ne a neplánuji tuto lokalitu navštěvovat

Jaké jsou důvody vašeho rozhodnutí? (Dobrovolná otevřená otázka)

1a. Jaká místa jste v mikroregionu navštívil/a?

- Klínovec
- Vlčí jámy
- Božídarské rašeliniště
- Jáchymov
- Krušnohorská magistrála
- Blatenský příkop
- Řeka Ohře
- Rudá věž smrti
- Blatenský vrch
- Plešivec
- Město Ostrov
- Urbexové objekty
- Jiné – jaké?

2a. Jaké aktivity jste provozoval/a?

- Lyžování
- Běžkování
- Cyklistika
- Pěší a horská turistika
- Rekreace u vody
- Vodní sporty
- Návštěva historických památek a muzeí
- Jiné – jaké?

3a. S kým nejčastěji do západního Krušnohoří cestujete?

- S rodinou
- Sám/sama
- S kamarády
- S partnerem/partnerkou

4a. Kolik dnů průměrně strávíte při pobytu v západním Krušnohoří?

- 1 den bez přenocování
- 1–2 přenocování
- 3-4 přenocování
- 5-6 přenocování
- 7 a více přenocování

5a. Jakých ubytovacích služeb využíváte při návštěvě mikroregionu Západní Krušnohoří?

- Hotel
- Penzion
- Apartmán

- Kemp
- Ubytování v soukromí
- Jiné – jaké?

6a. Jaké stravování v rámci tohoto ubytování preferujete?

- All inclusive
- Plná penze
- Polopenze
- Snídaně
- Bez stravování

7a. Jak se nejčastěji stravujete při návštěvě západního Krušnohoří?

- Restaurace
- Místní samoobsluha/občerstvení
- Vlastní stravování

8a. Doporučil/a byste svým známým návštěvu lokality západní Krušnohoří?

- Ano
- Ne

Proč byste nedoporučil/a návštěvu lokality? (Dobrovolná otevřená otázka)

1b. Jaká místa byste v mikroregionu navštívil/a?

- Klínovec
- Vlčí jámy
- Božidarské rašeliniště
- Jáchymov
- Krušnohorská magistrála
- Blatenský příkop
- Řeka Ohře
- Rudá věž smrti
- Blatenský vrch
- Plešivec
- Město Ostrov
- Urbexové objekty
- Jiné – jaké?

2b. Jaké aktivity byste provozoval/a?

- Lyžování
- Běžkování
- Cyklistika
- Pěší a horská turistika
- Rekreace u vody
- Vodní sporty
- Návštěva historických památek a muzeí
- Jiné – jaké?

3b. Při potenciální návštěvě západního Krušnohoří, kolik dnů byste na pobytu strávili?

- 1 den bez přenocování

- 1–2 přenocování
- 3-4 přenocování
- 5-6 přenocování
- 7 a více přenocování

4b. Jakých ubytovacích služeb byste využili?

- Hotel
- Penzion
- Apartmán
- Kemp
- Ubytování v soukromí
- Jiné – jaké?

11. Víte, čím je západní Krušnohoří známé?

- Nejhlubší propast v ČR
- Hornictví
- Uchování korunovačnických klenot
- Nevím

12. Víte, jaká oblast ze západního Krušnohoří patří na seznam světového dědictví UNESCO?

- Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří
- Blatenský příkop
- Vodní nádrž Velký rybník
- Žádná oblast v mikroregionu západní Krušnohoří nespadá pod UNESCO
- Nevím

13. Jaké je vaše pohlaví?

- Žena
- Muž

14. Jaký je váš věk?

- Do 24 let
- 25–29 let
- 30-39 let
- 40-49 let
- 50-64 let
- 65 let a více

15. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- Základní
- Středoškolské bez maturity
- Středoškolské s maturitou
- Vysokoškolské

16. V jakém kraji bydlíte?

- Hlavní město Praha
- Jihočeský kraj
- Jihomoravský kraj
- Karlovarský kraj
- Kraj Vysočina

- Královéhradecký kraj
- Liberecký kraj
- Moravskoslezský kraj
- Olomoucký kraj
- Pardubický kraj
- Plzeňský kraj
- Středočeský kraj
- Ústecký kraj
- Zlínský kraj

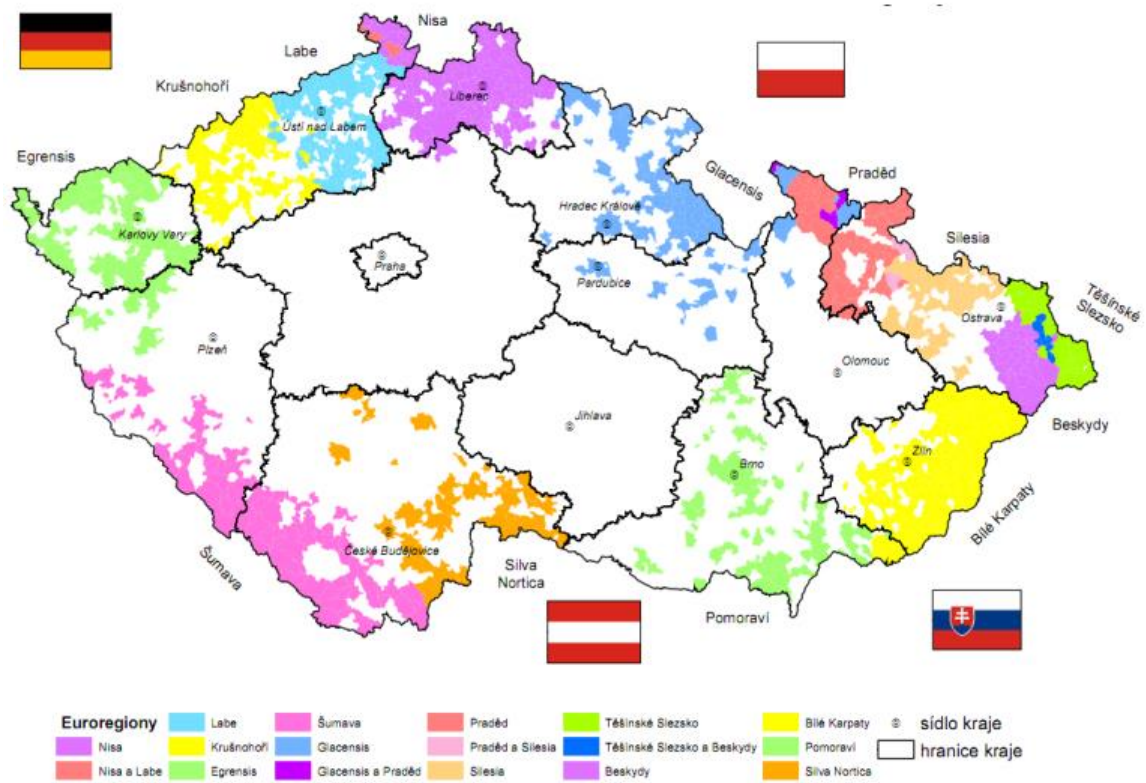
Příloha č. 3 Mapy

Obrázek 18 Kraje a okresy ČR platné od roku 2000

Zdroj: Svobodová a kol., 2013

Obrázek 19 Euroregiony ČR

Zdroj: Svobodová a kol., 2013

Obrázek 20 Turistické regiony ČR

Zdroj: CzechTourism, 2020